مجموعه سوالات امتحانات نهایی

به همراه راهنمای تصحیح

آموزشگاه امام رضا (ع)

منطقه : فریمان

تدوین : محمدرضا الوندی

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی‌درس: **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته : **ادبیات و علوم انسانی** **علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع: **۸ صبح**	نام و نام خانوادگی:
پایه دوازدهم دورهٔ دوم متوسطه	تعداد صفحه: **۴**	تاریخ امتحان: **۱۴۰۰/۳/۱۱**	مدت امتحان: **۹۰ دقیقه**
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشوردر**نوبت خرداد** ماه سال **۱۴۰۰**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
الف	**تاریخ ادبیّات (۲ نمره)**	
	۱- واژهٔ مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید.	۰/۵
	الف) اوّلین کسی که در ایران به نوشتن نمایشنامهٔ فارسی پرداخت، (میرزا آقا تبریزی – میرزا جهانگیر خان صور اسرافیل) بوده است.	
	ب) اوّلین رمان اجتماعی را،« مرتضی مشفق کاظمی» در سال ۱۳۰۱ با نام (شمس و طغرا – تهران مخوف)منتشر کرد.	
	۲- کدامیک از جملات زیر، درست است؟	۰/۲۵
	الف) شاعران جریان « سمبولیسم اجتماعی» یا « شعر نو حماسی» بیشتر به مسائل سیاسی، اجتماعی، مشکلات و آرمان‌های مردم توجّه دارند.	
	ب) « سید محمّد علی جمال‌زاده» را با مجموعهٔ داستان« تلخ و شیرین» آغازگر داستان نویسی فارسی به شیوهٔ نوین می‌دانند.	
	۳-نثر پرشتاب و بریده بریدهٔ ..... را با عنوان « نثر تلگرافی» یاد می‌کنند.	۰/۲۵
	الف) اسماعیل فصیح ب) جلال آل احمد ج) محمود دولت‌آبادی د) هوشنگ گلشیری	
	۴- یک اثر از « مهدی اخوان ثالث» نام ببرید.	۰/۲۵
	۵- کدام یک از موارد ستون « ب» به جملات ستون « الف» مربوط است.(یک مورد در ستون « ب» اضافی است.)	۰/۵

گروه «الف»	گروه «ب»
۱) روح حماسی اشعار دوران مقاومت که با موجی از عرفان آمیخته شده است، موجب تحوّل و دگرگونی زبان و ..... می‌شود.	رمان‌نویسی
۲) سال‌های پس از جنگ، دوران اوج شکوفایی ..... در ایران بود.	ترجمهٔ داستان
	محتوای شعر

۶- در متن زیر، یک واژهٔ نادرست به کار رفته است،درست آن را بنویسید. ۰/۲۵

« عرصهٔ هنر « عارف قزوینی» تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی‌ای بود که در برانگیختن مردم و آزادی‌خواهی نقش بسیار مؤثّری داشت. او مضامین طنز و ستیز با نادانی را با آوازی زیبا و پرشورمی‌خواند.»

سبک شناسی : (۲ نمره)

ب	**۷- در بیت زیر از« ملک الشّعرای بهار»،کاربرد واژهٔ مشخّص شده، جزءِ کدام سطح از سبک شعر در« دورهٔ بازگشت و بیداری» است؟** ۰/۵
	« بشکن دردوزخ و برون ریز بادافره کفرکافری چند»
	۸- در جاهای خالی، کلمات مناسب بنویسید. ۰/۵
	الف) اندیشهٔ حاکم بر داستان‌های دههٔ اوّل پس از پیروزی انقلاب، ابتدا سیاسی و در مرحلهٔ بعد، ..... است.
	ب) در شعر سنّتی دورهٔ انقلاب اسلامی تقلید از سبک عراقی و ..... و تمایل به آن‌ها زیاد است.
	۹- کدام یک از ویژگی‌های زیر،« وجه اشتراک» سطح زبانی شعر« دورهٔ بازگشت و بیداری» و « دورهٔ معاصرتا انقلاب اسلامی» است؟ ۰/۲۵
	الف) کم توجّهی کاربرد جمله‌ها و ترکیبات زبانی در شعر
	ب) آشنایی‌زدایی زبانی و روی آوردن به ترکیبات بدیع
	ج) سادگی و روانی زبان شعر ۰/۲۵
	۱۰- کدام‌یک از عبارت‌های زیر بیانگر ویژگی « سطح ادبی» سبک نثر دورهٔ بیداری است؟
	الف) یکی از ضعف‌های تکنیکی در اغلب داستان‌های دوران مشروطه، حضور راوی سوم شخص در بعضی صحنه‌های داستان است.
	ب) بسیاری از نثرهای دورهٔ بیداری به ویژه نثر داستانی به موضوع تنفّر از خرافات می‌پردازد.
	ادامه سوالات در صفحهٔ دوم

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی‌درس: **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته : **ادبیات و علوم انسانی** **علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع: **۸ صبح**	نام و نام خانوادگی:
پایه دوازدهم دورهٔ دوم متوسطه	تعداد صفحه: **۴**	تاریخ امتحان: **۱۴۰۰/۳/۱۱**	مدت امتحان: **۹۰ دقیقه**
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشوردر**نوبت خرداد** ماه سال **۱۴۰۰**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
ج	۱۱- هر یک از جملات زیر، مربوط به کدام یک از ویژگی‌های (زبانی - ادبی - فکری) است؟	۰/۵
	الف) در دههٔ هشتاد شاهد داستانک نویسی (مینی‌مال) و مدرن‌نویسی هستیم.	
	ب) موضوع شعر در ادبیات معاصر، محدود نیست و بسیار تنوّع دارد و شاعر برای انتخاب موضوع آزاد است.	
	موسیقی شعر : (۶ نمره)	
	۱۲- کدام یک از ابیات زیر، دو برش آوایی دارد (با دو وزن خوانده می‌شود)؟	۰/۲۵
	الف) مـاه فرو ماند از جمـال محمّد سرو نباشد به اعتدال محمّد	
	ب) بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست بگشای لب که قند فراوانم آرزوست	
	۱۳- برای هر یک از ابیات زیر، یکی از وزن‌های داخل کمانک را انتخاب کنید.	۰/۷۵
	(ناهمسان- همسان یک پایه ای – همسان دولختی)	
	الف) بی تو در کلبهٔ گـدایی خـویش رنج‌هـایی کشیـده‌ام که مپـرس	
	ب) گفتی به غمم بنشین یا از سر جان برخیز فرمان برمت جانا، بنشینم و برخیزم	
	ج) نسیم صبح را گفتم که با او جانبی داری کز آن جانب که او باشد، صبا عنبرفشان آید	
	۱۴- در بیت « در دام فتاده آهویی چند محکم شده دست و پای در بند»:	۱
	الف) چرا مصوّت بلند / و/ در کلمهٔ « آهو» کوتاه تلفظ شده است؟	
	ب) شاعر در واژهٔ « آهو» از کدام اختیار شاعری داخل کمانک مقابل،استفاده کرده است؟ (وزنی – زبانی)	
	ج) چند هجای کشیده (بدون توجّه به اختیارات شاعری) در بیت وجود دارد؟	
	۱۵- در کدام یک از واژگان بیت زیر، مصوّت بلند « ی»، همواره کوتاه است؟	۰/۲۵
	« به دشت دل گیاهی جز گل رویت نمی‌روید من این زیبا زمین را آزمودم میهن ای میهن!»	
	۱۶- برای بیت :« دل گفت وصالش به دعا باز توان یافت / عمری است که عمرم همه در کار دعا رفت» کدام وزن ترجیح ندارد؟	۰/۲۵
	الف) مفعولُ مفاعیلُ مفاعیلُ فعولن ب) مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستف	
	۱۷- در کدام رکن از بیت « چو بشنوی سخن اهل دل مگو که خطاست / سخن شناس نه‌ای جان من خطا اینجاست» اختیار شاعری« ابدال» به کار رفته است؟	۰/۵
	۱۸- نام بحر کدام یک از ابیات زیر،« رمل مثمّن سالم» است؟	۰/۲۵
	الف) هر که چیزی دوست دارد، جان و دل بر وی گمارد هر که محرابش تو باشی، سر ز خلوت برندارد	
	ب) شیـر مـردی باید این ره را شگـرف زان که ره دور است و دریا ژرف ژرف	
	۱۹- بیت :« یاد باد آنکه ز ما وقت سفر یاد نکرد به وداعی دل غمدیدهٔ ما شاد نکرد»	۲/۲۵
	الف) تقطیع هجایی کنید. ب) نشانه‌های هجایی آن را بگذارید. ج) وزن بیت را بنویسید.	
	۲۰- نام « قالب» هر یک از اشعار زیر را بنویسید.	۰/۵
	الف) « می‌تراود مهتاب / می‌درخشد شب‌تاب / نیست یک دم شکند خواب به چشم کس و لیک / غم این خفتهٔ چند / خواب در چشم ترم می‌شکند»	
	ب) هر لحظه به شکلی بت عیّار برآمد دل برد و نهان شد	
	هر دم به لباسی دگر آن یار برآمد گه پیر و جوان شد	
	ادامه سوالات در صفحهٔ سوم	

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی‌درس: **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته : **ادبیات و علوم انسانی** **علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع: **۸ صبح**	نام و نام خانوادگی:
پایه دوازدهم دورهٔ دوم متوسطه	تعداد صفحه: **۴**	تاریخ امتحان: **۱۴۰۰/۳/۱۱**	مدت امتحان: **۹۰ دقیقه**
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشوردر**نوبت خرداد** ماه سال **۱۴۰۰**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره

د **زیبایی شناسی : (۶ نمره)**

۲۱- در هر یک از بیت‌های گروه «الف» کدام آرایهٔ ادبی گروه «ب» به کار رفته است؟ (در ستون«ب» یک مورد اضافی است.) ۱

گروه «الف»		گروه «ب»
۱) حافظ از جور تو، حاشا که بگرداند روی	« من از آن روز که در بند توام، آزادم»	تضاد
۲) موج ز خود رفته‌ای تیز خرامید و گفت	هستم اگر می‌روم گر نروم نیستم	تضمین
۳) برهنه چو تیغ تو بیند عقاب	نیارد به نخجیر کردن شتاب	اسلوب معادله
۴) عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را	دزد دانا می‌کشد اول چراغ خانه را	لف و نشر
		اغراق

۲۲- برای هر یک از ابیات زیر،آرایهٔ مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید. ۰/۵

الف) چون جواب احمق آمد خامشی این درازی در سخن چون می‌کشی (تلمیح – حسن تعلیل)

ب) من مسلمانم،/ قبله‌ام یک گل سرخ / جانمازم چشمه ،مهرم نور / دشت سجادهٔمن(متناقض نما – مراعات نظیر)

۲۳-با توجّه به بیت زیر: ۰/۷۵

« نرگس همی رکوع کند در میان باغ زیرا که کرد فاخته بر سرو مؤذّنی»

الف) شاعر چه دلیلی برای « رکوع گل نرگس » بیان کرده است؟

ب) این آرایه و هنر شاعرانه چه نام دارد؟

۲۴- در بیت « افروختن و سوختن و جامه دریدن پروانه ز من، شمع ز من، گل ز من آموخت» ۰/۵

الف) « لَف اول » را بیابید. ب) نوع این « لَف و نَشر » را بنویسید.

۲۵- با ذکر دلیل ثابت کنید در بیت زیر آرایهٔ « متناقض نما» به‌کار رفته است. ۰/۵

می‌خورم جام غمی هر دم به شادیّ رخت خرّم آن کس کاو بدین غم شادمانی می‌کند

۲۶- در بیت: « روی خوبت آیتی از لطف بر ما کشف کرد / زان زمان جز لطف و خوبی نیست در تفسیر ما» ۰/۵

الف) کدام واژه، آرایهٔ « ایهام تناسب» را به وجودآورده است؟

ب) این واژه با کدام کلمه در بیت،« تناسب» برقرار کرده است؟

۲۷- با توجّه به ابیات: ۰/۷۵

۱- از صدای سخن عشق ندیدم خوش‌تر یادگاری که در این گنبد دوّار بماند

۲- دل چو غافل شد ز حق، فرمان‌پذیر تن بود می‌برد هر جا که خواهد اسب، خواب‌آلوده را

الف)در کدام بیت آرایهٔ « اسلوب معادله» وجود دارد؟

ب) چگونه به وجود این آرایه در بیت پی‌برده‌اید؟ (ذکر یک دلیل کافی است)

۲۸- در بیت « خانه زندان است و تنهایی ضَلال / هر که چون سعدی گلستانیش نیست » : ۰/۷۵

الف) در کدام واژه، آرایهٔ « ایهام» به کار رفته است؟

ب) معانی مختلف این واژه را بنویسید.

۲۹- درسرودهٔ« با من بیا به خیابان / تا بشنوی بوی زمستانی که در باغ رخنه کرده است»: ۰/۷۵

الف) آرایهٔ قسمت مشخّص شده چه نام دارد؟ ب) دلیل خود را برای وجود این آرایه بنویسید.

ادامه سوالات در صفحهٔ چهارم

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی‌درس: **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته : **ادبیات و علوم انسانی** **علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع: **۸ صبح**	نام و نام خانوادگی:
پایه دوازدهم دورهٔ دوم متوسطه	تعداد صفحه: **۴**	تاریخ امتحان: **۱۴۰۰/۳/۱۱**	مدت امتحان: **۹۰ دقیقه**
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشوردر**نوبت خرداد** ماه سال **۱۴۰۰**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
هـ	**نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)**	
	۳۰- با توجه به شعر زیر از« قیصر امین پور» به پرسش‌ها پاسخ دهید.	۱
	سراپا اگر زرد و پژمرده‌ایم، ولی دل به پاییز نسپرده‌ایم	
	چو گلدان خالی لب پنجره پر از خاطرات ترک خورده‌ایم	
	اگر داغ دل بود، ما دیده‌ایم اگر خون دل بود، ما خورده‌ایم	
	اگر دل دلیل است، آورده‌ایم اگر داغ شرط است، ما برده‌ایم	
	الف)یک مورد از ویژگی‌های« فکری » این سروده را بیان کنید.	
	ب)مفهوم کنایی مصراع « اگر خون دل بود، ما خورده‌ایم»چیست؟	
	۳۱- با توجه به متن زیر:	۱
	« وقتی بچّه‌هایی که می‌افتادند، خوابیده به سمت خاکریز نشانه می‌رفتند و آخرین رمق‌هایشان را در آخرین فشنگ‌هایشان می‌ریختند و شلیک می‌کردند. جایز نبود که من همچنان بی‌حرکت بمانم و فقط دنبال شما بگردم. آن قسمت خاکریز را که بیشتر آتش به پا می‌کرد، نشانه رفتم و یک خشاب فشنگم را درست در همان نقطهٔ آتش، خالی کردم و با خاموش شدن آن آتش که تیربار به نظر می‌آمد، نیرو گرفتم ...»« سید مهدی شجاعی»	
	الف)دو ویژگی« زبانی » برای این متن بنویسید.	
	ب) نویسنده، این متن را در چه قالبی نوشته است؟	
	۳۲- شعر زیر سرودهٔ « نیما یوشیج» است.یک ویژگی برای آن ذکر نمایید.	۰/۵
	« در شب تیره دیوانه‌ای کاو / دل به رنگی گریزان سپرده / در درهٔ سرد و خلوت نشسته / همچو ساقهٔ گیاهی فسرده / می‌کند داستانی غم‌آور ...»	
	۳۳- در سرودهٔ زیر کدام آرایه به کار نرفته است؟	۰/۵
	« رود می‌نالد / جغد می‌خواند / غم بیاویخته با رنگ غروب / می‌تراود ز لبم قصهٔ سرد / دلم افسرده در این تنگ غروب»	
	الف) استعارهٔ مکنیه ب) حس آمیزی ج) متناقض نما د) جناس	
	۳۴-متن زیر از « علی اکبر دهخدا» است، دو ویژگی « زبانی » آن را بیان کنید.	۰/۵
	« ننه، هان! این زمین روی چیه؟ روی شاخ گاو، گاو روی چیه؟ روی ماهی، ماهی روی چیه؟ روی آب، آب روی چیه؟ وای وای! الهی روده‌ات ببره، چقدر حرف میزنی؟! حوصلم سر رفت! آفتابه لگن شش دست، شام و ناهار هیچی! گفت نخور، عسل و خربزه با هم نمی‌سازند.»	
	۳۵- دو مورد از ویژگی‌های متن زیر از « جمال‌زاده» را بنویسید.	۰/۵
	« گفتم ای‌بابا، خدا را خوش نمی‌آید. این بدبخت‌ها سال آزگار یک‌بار برایشان چنین پایی می‌افتد و شکم‌ها را مدتی است صابون زده‌اند که کباب‌غاز بخورند و ساعت‌شماری می‌کنند. چطور است از منزل یکی از دوستان و آشنایان یک‌دست دیگر ظرف و لوازم عاریه بگیریم؟»	
	فرجامتان نیک باد	جمع نمره ۲۰

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته:**ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع:**۸ صبح**
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه		تاریخ امتحان : **۱۱ /۳/ ۱۴۰۰**
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در**نوبت خرداد** ماه سال **۱۴۰۰**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
	الف) تاریخ ادبیّات (۲ نمره)	
۱	**الف) میرزا آقا تبریزی ۰/۲۵ ص ۱۹ ب) تهران مخوف ۰/۲۵ ص ۷۳**	۰/۵
۲	**الف) یا شاعران جریان « سمبولیسم اجتماعی» یا « شعر نو حماسی» بیشتر به مسائل سیاسی، اجتماعی، مشکلات و آرمان های مردم توجه دارند. ۰/۲۵ ص ۷۰**	۰/۲۵
۳	**ب) یا جلال آل احمد ص ۷۴**	۰/۲۵
۴	**آخر شاهنامه ، زمستان، از این اوستا (ذکر یک مورد کافی است) ۰/۲۵ ص ۷۲ (اگر دانش آموز آثار دیگر شاعر از جمله کتاب «در حیاط کوچک پاییز در زندان» یا ارغنون یا تو را ای کهن بوم وبردوست دارم و... ذکر نمود، نمره تعلق می گیرد.)**	۰/۲۵
۵	**۱) محتوای شعر ۰/۲۵ ص ۷۶ ۲) رمان نویسی ۰/۲۵ ص ۷۹**	۰/۵
۶	**به جای « طنز» واژه «وطن دوستی» درست است. ۰/۲۵ ص ۱۷**	۰/۲۵
	ب) سبک شناسی : (۲ نمره)	
۷	**زبانی ۰/۵ ص ۴۳**	۰/۵
۸	**الف) اجتماعی ۰/۲۵ ص ۱۰۱ ب) خراسانی ۰/۲۵ ص ۹۹**	۰/۵
۹	**ج یا سادگی و روانی زبان شعر۰/۲۵ ص ۹۶ و ۴۲**	۰/۲۵
۱۰	**الف یا یکی از ضعف های تکنیکی در اغلب داستان های دوران مشروطه، حضور راوی سوم شخص است . ۰/۲۵ ص ۴۶**	۰/۲۵
۱۱	**الف) ادبی ۰/۲۵ ص ۱۰۱ ب) فکری ۰/۲۵ ص ۹۷**	۰/۵
	ج) موسیقی شعر : (۶ نمره)	
۱۲	**ب) یا بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست بگشای لب که قند فراوانم آرزوست ص ۲۴**	۰/۲۵
۱۳	**الف) ناهمسان ۰/۲۵ (ادامه غزل ص۲۲ کتاب) ب) همسان دولختی ۰/۲۵ ج) همسان یک پایه ای ۰/۲۵ ص ۵۰**	۰/۷۵
۱۴	**الف) چون بعد از مصوّت بلند /و/ ، مصوت آمده است. ۰/۵ ص ۵۲ ب) زبانی ۰/۲۵ ص ۵۲ ج) چهار هجای کشیده ۰/۲۵ ص ۵۲**	۱
۱۵	**گیاه ص ۵۴**	۰/۲۵
۱۶	**الف) یا مفعولُ مفاعیلُ مفاعیلُ فعولن ص ۲۶**	۰/۲۵
۱۷	**رکن پایانی مصراع دوم (اگر دانش آموز هجای ۱۳و۱۴را نوشت ،نمره تعلق می گیرد .) ص ۸۵**	۰/۵
۱۸	**الف) یا هر که چیزی دوست دارد، جان و دل بر وی گمارد / هر که محرابش تو باشی، سر ز خلوت بر نیارد ص ۱۰۷**	۰/۲۵
۱۹	یا د با دان | کِ ز ما وق | تِ سَ فَر یا | د نَ کرد – U – | – – UU | – – UU | – UU بِ وِ دا عی | دِ لِ غَم دی | دِ یِ ما شا | د نَ کرد – – UU | – – UU | – – UU | – UU فاعلاتن (فعلاتن) | فعلاتن | فعلاتن | فعلن **الف) تقطیع هجایی : ۰/۷۵ ب) نشانه های هجایی ۰/۷۵ ج) وزن(فاعلاتن(فعلاتن) فعلاتن، فعلاتن، فعلن) ۰/۷۵ ص ۸۴**	۲/۲۵

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته:**ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع:**۸ صبح**
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه		تاریخ امتحان : **۱۴۰۰/۳/ ۱۱**
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در**نوبت خرداد** ماه سال **۱۴۰۰**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۲۰	الف) شعر نو (نیمایی) ۰/۲۵ ص ۱۰۴ ب) مستزاد ۰/۲۵ ص ۱۰۶	۰/۵
	د) زیبایی شناسی : (۶ نمره)	
۲۱	۱) تضمین ۰/۲۵ ص ۳۳ ۲) تضاد ۰/۲۵ ص۶۰ ۳) اغراق ۰/۲۵ ص ۸۸ ۴) اسلوب معادله ۰/۲۵ ص ۱۱۵	۱
۲۲	الف) تلمیح۰/۲۵ ص۳۲ ب) مراعات نظیر ۰/۲۵ ص ۳۰	۰/۵
۲۳	الف) شاعر علت رکوع گل نرگس را اذان گفتن فاخته بر روی سرو دانسته است. ۰/۵ ب) حسن تعلیل ۰/۲۵ ص۱۱۳	۰/۷۵
۲۴	الف) افروختن ۰/۲۵ ب) لف و نشر نامرتب ۰/۲۵ ص ۵۸	۰/۵
۲۵	با غم شادمانی کردن در کلام شاعر به شکل ادبی و هنرمندانه، تناقض دارد زیرا نمی‌توان با غم شادمانی کرد و این غیر ممکن است. ۰/۵ ص ۶۱	۰/۵
۲۶	الف) آیت ۰/۲۵ ب) تفسیر ۰/۲۵ ص ۹۱	۰/۵
۲۷	الف) بیت۲ یا دل چو غافل شد ز حق، فرمان‌پذیر تن بود می‌برد هر جا که خواهد اسب، خواب‌آلوده را ۰/۲۵ ب)هریک از دو مصراع استقلال نحوی و معنایی دارند و مصراع دوم درحکم مصداق و تأییدی برای مصراع اوّل است. شاعر، برپایهٔ تشبیه بین دو مصراع ارتباط معنایی برقرار کرده است،(ذکر یک دلیل کافی است)۰/۵ ص ۱۱۵	۰/۷۵
۲۸	الف) گلستان۰/۲۵ ب) ۱) باغ و گلزار ۰/۲۵ ۲) کتاب گلستان سعدی۰/۲۵ ص ۹۰	۰/۷۵
۲۹	الف) حس‌آمیزی ۰/۲۵ ب) زیرا شاعر دو حس بویایی و شنوایی را آمیخته کرده است ۰/۷۵ ص۱۱۴	۰/۷۵
	هـ) نقد و تحلیل نظم و نثر : (۴ نمره)	
۳۰	الف) استقامت و پایداری در دوران دفاع مقدس- سربلندی و افتخار- زنده نگه‌داشتن خاطرات و حفظ ارزشهای دفاع مقدس- غزل حماسی- بعد حماسی و عرفانی – مفاهیم انتزاعی- بعد زمینی و آسمانی – فرهنگ دفاع مقدس (ذکر یک مورد کافی است)۰/۵ ب) «خون دل خوردن» به مفهوم غصّه خوردن و ناراحتی دیدن ۰/۵ ص ۱۰۰	۱
۳۱	الف)۱- بهره گیری از ساده نویسی۲- زبان داستان‌ها به ویژه در زمان جنگ بیشتر عامیانه است۳- با انقلاب اسلامی و وقوع جنگ تحمیلی، بسیاری از واژه‌های مربوط به فرهنگ ایثار و شهادت و مبارزه و مقاومت وارد زبان داستان این دوره شد ،یا عامیانه نویسی وواژهایی که برگرفته از فرهنگ اسلامی است . (ذکر دو مورد کافی است.) ۰/۵ نمره صص ۱۰۰ و ۱۰۱ ب) قالب نوشته خاطره نویسی است. ۰/۵	۱
۳۲	تغییر در آوردن جایگاه قافیه و کوتاهی و بلندی مصراعها- نگاه نو و نگرش عاطفی به واقعیات ملموس- سیر آزاد تخیل- نزدیکی به ادبیات نمایشی از ویژگی‌های شعر نیما است.(ذکر یک مورد کافی است.) ص۷۱	۰/۵
۳۳	گزینهٔ ج (متناقض‌نما) ۰/۲۵ ص۶۰	۰/۵
۳۴	ساده و قابل فهم بودن نثر- استفاده از عبارات عامیانه- کم بودن لغات و ترکیبات ناآشنای عربی ۰/۵ صص۲۱ و ۴۵	۰/۵
۳۵	۱) بسیاری از واژه‌ها، کنایات و اصطلاحات عامیانه در آن به کاررفته است ۲) نثر داستانی تحت تأثیر زبان گفتار و محاوره است. ۳) کوتاهی جملات و کاربرد افعال فراوان در متن دیده می‌شود. ۴) در این متن گونه‌های نثر فنی و مصنوع جایگاهی ندارند (به ذکر موارد صحیح دیگر نمره تعلّق می‌گیرد)۰/۵ ص۹۸	۰/۵
	" دربخش نقد و تحلیل ، نظر همکاران محترم صا ئب است" همکاران ارجمند از زحمات شما سپاسگزاریم.	۲۰

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی‌درس :**علوم و فنون ادبی ۳**	رشته :**ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع: **۸ صبح**	نام و نام خانوادگی:
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تعداد صفحه: **۴**	تاریخ امتحان: **۱۷ /۶/ ۱۴۰۰**	مدت امتحان: **۹۰ دقیقه**
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در**نوبت شهریور**ماه سال **۱۴۰۰**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره

الف **تاریخ ادبیات (۲ نمره)**

۱- هر یک از عبارات گروه «الف» به کدام یک از شخصیّت‌های گروه «ب» مرتبط است؟ (در گروه «ب» یک مورد اضافی است.) ۰/۵

الف	ب
۱- او از شاعران شاخص عصر بیداری است و تحت تأثیر شاعران گذشته، به ویژه مسعودسعد و سعدی بود.	ادیب الممالک فراهانی
۲- او از جمله نویسندگان معروف عصر انقلاب است که در عرصهٔ داستان کوتاه، داستان‌بلند، رمان، نمایشنامه و فیلم‌نامه قلم می‌زند. وی در حوزهٔ ادبیات دفاع مقدس نیز رویکردی خاص و عمیق به مسائل دارد. «ملاقات در شب آفتابی» از آثار اوست.	علی مؤذنی فرخی یزدی

۲- متن زیر، کدام اثر ادبی را معرفی می‌کند؟

«این کتاب در برگیرندهٔ داستان «زری و یوسف» و اوضاع اجتماعی مردم فارس در خلال جنگ جهانی دوم است. « سیمین دانشور»، با این اثر به اوج نویسندگی خود رسید.» ۰/۲۵

۳- واژهٔ درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. ۰/۷۵

الف) صبای کاشانی پرچمدار بازگشت ادبی است. از آثار او می‌توان به (منشأت – خداوندنامه)اشاره کرد.

ب) نثر فارسی تحت تأثیر آثاری که در دورهٔ بیداری از زبان‌های اروپایی ترجمه می‌شد، به (تکلّف- سادگی) گرایید.

ج) نیما یوشیج در (فقنوس- افسانه) تغییراتی در اصول و ضوابط شعر سنتی ایجاد کرد.

۴- کدام یک از موارد زیر درست است؟ ۰/۲۵

الف) «همسایه‌ها» نوشتهٔ «هوشنگ گلشیری» ب) «دهکدهٔ پر ملال» نوشتهٔ «امین فقیری»

۵- تکریم شهید و فرهنگ شهادت با تکیه بر ..... ملّی و تاریخی یکی از درون مایه‌های شعر در دورهٔ انقلاب اسلامی است. ۰/۲۵

الف) داستان‌های ب) سروده‌های ج) اسطوره‌های د) روایت‌های

ب **سبک شناسی : (۲ نمره)**

۶- کدام یک از موارد زیر، از عوامل «کم‌توجّهی کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی در شعر دورهٔ بیداری» نیست؟ ۰/۲۵

الف) اغلب شاعران صرفاً به شکل و ظاهر، گرایش داشتند.

ب) برخی شاعران تسلط کافی برای ادبیات کهن نداشتند.

ج) شاعران برای آگاه‌سازی مردم و انتشار آثار در روزنامه‌ها ناگزیر بودند، به شتاب شعر بسرایند.

۷- کدامیک از جملات زیردرست و کدامیک نادرست است؟ ۱

الف) در دههٔ نخست انقلاب، دوری از سبک‌های جدید داستان دیده می‌شود.

ب) روح عرفان و حماسه درشعر دورهٔ بازگشت و بیداری آشکار است.

ج) زبان و واژگان شعری در قصاید دورهٔ انقلاب به سبک خراسانی نزدیک است.

د) کتاب «تاریخ بیداری ایرانیان» در حوزهٔ نمایشنامه‌نویسی نثر دورهٔ مشروطه است. ۰/۷۵

۸-هر یک از موارد زیر مربوط به کدام ویژگی (زبانی –ادبی –فکری) شعر «ادبیات دورهٔ معاصر تا انقلاب اسلامی» است؟

الف) جمله بندی‌های ساده در شعر معاصر کاملاً چشمگیر است.

ب) مدح و ذم و هجو در شعر این دوره بسیار کم است.

ج) گرایش به «نماد» در تصاویر شعری بیشتر می‌شود.

ادامه سوالات در صفحهٔ دوم

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی‌درس :**علوم و فنون ادبی ۳**	رشته :**ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع: **۸ صبح**	نام و نام خانوادگی:
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تعداد صفحه: **۴**	تاریخ امتحان: **۱۴۰۰/۶/ ۱۷**	مدت امتحان: **۹۰ دقیقه**
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در**نوبت شهریور**ماه سال **۱۴۰۰**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
ج	**موسیقی شعر : (۶ نمره)**	
	۹- «وزن» کدام یک از ابیات زیر، با بیت:«چون جام شفق موج زند خون به دل من / با این همه دور از تو مرا چهرهٔ زردی است» متفاوت است؟	۰/۲۵
	الف) هرگز وجود حاضر غایب شنیده‌ای؟ من در میان جمع و دلم جای دیگر است	
	ب) هنگام وداع تو ز بس گریه که کردم دور از رخ تو چشم مرا نور نمانده است	
	۱۰- برای بیت : « از کردهٔ خویشتن پشیمانم جز توبه ره دگر نمی‌دانم» کدام یک از وزن ها، نادرست است ؟	۰/۲۵
	الف) مفعولُ مفاعلن مفاعیلن ب) مستفعلُ فاعلاتُ مستفعل ج) مفتعلن فاعلات مفتعلن فع	
	۱۱-پاسخ درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.	۰/۷۵
	الف) روی خوبت آیتی از لطف بر ما کشف کرد زان زمان جز لطف و خوبی نیست در تفسیر ما (همسان دولختی - همسان)	
	ب) درد عشقی کشیده‌ام که مپرس زهر هجری چشیده‌ام که مپرس (ناهمسان - همسان)	
	ج) همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی به پیام آشنایی، بنوازد آشنا را (همسان دولختی - ناهمسان)	
	۱۲-درکدام یک از ابیات زیر، هر سه اختیار زبانی (بلند تلفّظ کردن مصوّت کوتاه -حذف همزه -کوتاه تلفظ کردن مصوّت بلند) به کار رفته است؟	۰/۵
	الف) سعدی نظر از رویت کوته نکند هرگز ور روی بگردانی، در دامنت آویزد	
	ب) پس سوی کاری فرستاد آن دگر تا از این دیگر شود او با خبر	
	۱۳- در کدام یک از واژگان بیت زیر، مصوّت بلند «ی» همواره کوتاه تلفّظ می‌شود؟	۰/۲۵
	«بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو دراندازیم»	
	۱۴- با توجّه به بیت : «کیسه هنوز فربه است، با تو از آن قوی دلم چاره چه خاقانی اگر، کیسه رسد به لاغری»	۰/۵
	الف) در چندمین رکن مصراع دوم به جای (U - U -) «مفاعلن»، (- UU -) «مفتعلن» آمده است؟	
	ب) نام این اختیار شاعری وزنی چیست؟	
	۱۵- بیت «دریای هستی دم به دم / در چرخ و تاب و پیچ و خم» در بحر ..... سروده شده است.	۰/۲۵
	الف) هزج مربّع سالم ب) رجز مربع سالم ج) هزج مسدّس محذوف د) رجز مسدّس محذوف	
	۱۶- با ذکر دو دلیل ثابت کنید شعر زیر در قالب «نیمایی» سروده شده است.	۰/۵
	«تو را من چشم در راهم، شباهنگام / که می‌گیرند در شاخ تلاجن، سایه‌ها رنگ سیاهی / وز آن دل خستگانت راست، اندوهی فراهم / تو را من چشم در راهم .....»	
	۱۷- بیت «چو بشنوی سخن اهل دل مگو که خطاست سخن شناس نه ای جان من خطا اینجاست» را :	۲/۷۵
	الف) تقطیع هجایی کنید. ب) نشانه‌های هجایی آن را بگذارید.	
	ج) وزن بیت را بنویسید. د) در رکن پایانی مصراع دوم، کدام اختیار شاعری وزنی، به کار رفته است؟	
د	**زیبایی شناسی : (۶ نمره)**	
	۱۸- در بیت« بیستون کندن فرهاد نه کاری است شگفت/ شور شیرین به سر هر که فتد، کوهکن است» هر دو آرایهٔ ..... و ..... وجود دارد.	۰/۵
	الف) تلمیح – تضمین ب) مراعات نظیر - لف و نشر	
	ج) مراعات نظیر - تضمین د) تلمیح - مراعات نظیر	
	ادامه سوالات در صفحهٔ سوم	

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی‌درس :**علوم و فنون ادبی ۳**	رشته :**ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع: **۸ صبح**	نام و نام خانوادگی:
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تعداد صفحه: **۴**	تاریخ امتحان: **۱۷ /۶/ ۱۴۰۰**	مدت امتحان: **۹۰ دقیقه**
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در**نوبت شهریور**ماه سال **۱۴۰۰**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
	۱۹- هر یک از آرایه‌های «تضاد» و « متناقض نما» برای کدامیک از نمونه‌های زیر مناسب است؟	۰/۵
	الف) سخن در میان دو دشمن چنان گوی که اگر دوست گردند، شرم زده نباشی.	
	ب) ما در عصر احتمال به سر می‌بریم / در عصر شکّ و شاید / در عصر قاطعیّت تردید / عصر جدید / عصری که هیچ اصلی / جز اصل احتمال، یقینی نیست.	
	۲۰- نوع هر یک از «لف و نشرها» ی بیت‌های زیر را بنویسید.	۰/۵
	الف) از عفو و خشم تو دو نمونه است روز و شب وز مهر و کین تو دو نمونه است شهد و سم	
	ب) روی و چشمی دارم اندر مهر او کاین گهر می‌ریزد آن زر می‌زند	
	۲۱-در شعر زیر، آرایهٔ «تضمین» به کار رفته است. یک دلیل برای آن ذکر نمایید.	۰/۵
	مَه من نقــاب بگشا ز جــمال کبریایی که بتان فرو گذارند اساس خودنمایی	
	شده انتظارم از حد، چه شود ز در درآیی؟ «ز دو دیده خون فشانم ز غمت شب جدایی	
	چه کنم که هست اینها گل باغ آشنایی»	
	۲۲- در بیت «پرستش به مستی است در کیش مهر برون‌اند زین جرگه هشیارها» :	۰/۵
	الف) کدام واژه، آرایهٔ «ایهام تناسب» پدید آورده است؟	
	ب) این واژه با کدام کلمه در بیت، « تناسب» دارد؟	
	۲۳- آرایهٔ مشترک ابیات زیر چه نام دارد ؟	۰/۲۵
	الف) بگذار تا بگریم چون ابر در بهاران کز سنگ ناله خیزد روز وداع یاران	
	ب) دلم گرفته از این روزها دلم تنگ است میان ما و رسیدن هزار فرسنگ است	
	۲۴- برای هر یک از ابیات زیر، کدام آرایهٔ داخل کمانک نادرست است؟	۱
	الف) باران هم بر جای عرق می چکد از ابر پیداست که از دست کریم تو حیا کرد (مراعات نظیر- حسن تعلیل- جناس)	
	ب) از صدای سخن عشق ندیدم خوش تر یادگاری که در این گنبد دوّار بماند (حس آمیزی-ایهام تناسب-تشخیص)	
	ج) بی مهر رخت روز مرا نور نمانده است وز عمر مرا جز شب دیجور نمانده است (لف و نشر-تضاد-ایهام)	
	د) چشم عاشق نتوان دوخت که معشوق نبیند پای بلبل نتوان بست که بر گل نسراید (استعاره- اسلوب معادله- اغراق)	
	۲۵- در بیت : «اگر سنّت اوست نوآوری، نگاهی هم از نو به سنّت کنیم» :	۰/۷۵
	الف) واژهٔ «از نو» آرایهٔ ..... پدید آورده است.	
	ب) دو معنای این واژه را با توجّه به بیت بنویسید.	
	۲۶- چگونه به وجود آرایهٔ «حسن تعلیل» در بیت زیر پی برده‌اید؟(ذکر یک دلیل کافی است.)	۰/۵
	« به سرو گفت کسی میوه‌ای نمی‌آری؟ جواب داد که آزادگان تهی دست‌اند»	
	۲۷- با توجّه به بیت: « قطع زنجیر ز مجنون تو نتوان کردن موج جزو بدن آب روان می باشد» :	۰/۷۵
	الف) عبارت زیر درست است یا نادرست ؟	
	«بیدل» در مصراع «دوم»، «جدایی ناپذیری موج از آب را معادل و تأییدی برای مفهوم جدایی ناپذیری زنجیر از عاشق مجنون (دیوانه) بیان کرده است.	
	ب) نام آرایهٔ مناسب بیت با توجّه به توضیح قسمت « الف» چیست؟	
	ج) این آرایه بر پایهٔ ..... است.	
	ادامه سوالات در صفحهٔ چهارم	

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی‌درس :**علوم و فنون ادبی ۳**	رشته :**ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع: **۸ صبح**	نام و نام خانوادگی:
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تعداد صفحه: **۴**	تاریخ امتحان: **۱۷ /۶/ ۱۴۰۰**	مدت امتحان: **۹۰ دقیقه**
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در**نوبت شهریور**ماه سال **۱۴۰۰**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
	۲۸- در عبارت زیر، قسمت مشخّص شده، چه آرایه‌ای را پدید می‌آورد؟	۰/۲۵
	«اصرارهای من که بوی التماس می داد، عاقبت شما را متقاعد کرد.»	
هـ	**نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)**	
	۲۹- متن زیر از «سیّد محمد علی جمالزاده» است؛ به پرسش‌های مربوط به آن پاسخ دهید.	۱
	«دیگران نیز فرصت نداده مانند قحطی زدگان به جان غاز افتادند و در یک چشم به هم زدن، چنان کلکش را کندند که گویی هرگز غازی قدم به عالم وجود ننهاده بود! در همان بحبوحهٔ بخور بخور، صدای تلفن بلند شد، بیرون جَستم و فوراً برگشته رو به آقای استادی گفتم : «وزیر داخله پای تلفن است» یارو حساب کار خود را کرده، بدون آنکه سر سوزنی خود را از تک و تا بیندازد، دل به دریا زده و به دنبال من از اتاق بیرون آمد.»	
	الف) یک عبارت کنایی از متن ذکر نمایید.	
	ب) در جای خالی عبارت زیر، کلمهٔ مناسب بنویسید.	
	«جمالزاده » در داستان بیشتر از اینکه به محتوا توجّه داشته باشد به سبک نویسندگی و کاربرد کلمات ..... و متداول در نثر توجّه داشت.	
	ج) واژهٔ درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.	
	از آثار دیگر جمالزاده می‌توان به (تلخ و شیرین – سه تار) اشاره کرد.	
	۳۰- با توجه به ابیات زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.	۱
	به کردار افسانه از هر کسی شنیدم همی داستا نت بسی	
	به تنها یکی گور بریان کنی هوا را به شمشیر گریان کنی	
	برهنه چو تیغ تو بیند عقاب نیارد به نخجیر کردن شتاب	
	نشان کمند تو دارد هژبر ز بیم سنان تو خون بارد ابر	
	الف) شاعر در بیان کدام یک از ویژگی‌های رستم زیاده‌روی کرده است؟	
	ب) با توجّه به این توصیف، مناسب‌ترین آرایه برای تصویرآفرینی در حماسه ..... است.	
	۳۱- ابیات زیر سرودهٔ «پروین اعتصامی» است، به پرسش‌های مربوط به آن پاسخ دهید.	۱
	«محتسب مستی به ره دید و گریبانش گرفت مست گفت :«ای دوست، این پیراهن است افسار نیست»	
	گفت : « از بهـر غَرامت، جامه ات بیرون کُنـم گفت :«پوسیـده اسـت، جز نقشی ز پود و تار نیـست»	
	الف) به این شیوهٔ گفت و گو میان دو انسان ..... می‌گویند.	
	ب) مصراع « گفت : «پوسیده است، جز نقشی ز پود و تار نیست» » به چه موضوعی تأکید می‌کند؟	
	۳۲- ابیات زیر سرودهٔ « فرخی یزدی» است. دو ویژگی ادبی آن را بنویسید.	۰/۵
	« آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی دست خود ز جان شستم از برای آزادی	
	تا مگر به دست آرم، دامن وصالش را می‌دوم به پای سـر در قفـای آزادی	
	۳۳- برای بیت زیر از «سیّد اشرف الدین گیلانی»، یک ویژگی زبانی بنویسید.	۰/۵
	غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم خوش حمایت می‌کنی از شرع قرآن ای قلم	
	پاینده و پیروزباشید	**جمع نمره** ۲۰

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته:**ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع: **۸ صبح**
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تاریخ امتحان : **۱۷ /۶/ ۱۴۰۰**	
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در**نوبت شهریور**ماه سال **۱۴۰۰**	مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی **http://aee.medu**	

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
الف	**تاریخ ادبیات : (۲ نمره)**	
۱	۱) فرخی یزدی ۰/۲۵ ص ۱۷ ۲) علی مؤذنی ۰/۲۵ ص ۸۰	۰/۵
۲	سووشون ۰/۲۵ ص ۷۴	۰/۲۵
۳	الف) خداوندنامه ۰/۲۵ ص ۱۳ ب) سادگی ۰/۲۵ ص ۷۲ ج) ققنوس ۰/۲۵ ص ۷۲	۰/۷۵
۴	ب یا «دهکدهٔ پر ملال» نوشتهٔ « امین فقیری» ۰/۲۵ ص ۷۳	۰/۲۵
۵	ج یا اسطوره های ۰/۲۵ ص ۷۵	۰/۲۵
ب	**سبک شناسی : (۲ نمره)**	
۶	الف یا اغلب شاعران صرفا به شکل و ظاهر، گرایش داشتند. ۰/۲۵ ص ۴۳	۰/۲۵
۷	الف) درست ۰/۲۵ ص ۱۰۱ ب) نادرست ۰/۲۵ ص ۱۰۰ ج) درست ۰/۲۵ ص ۹۹ د) نادرست ۰/۲۵ ص ۲۰	۱
۸	الف) زبانی ۰/۲۵ ص۹۶ ب) فکری ۰/۲۵ ص ۹۷ ج) ادبی ۰/۲۵ ص ۹۷	۰/۷۵
ج	**موسیقی شعر : (۶ نمره)**	
۹	الف یا «هرگز وجود حاضر غایب شنیده ای؟ / من در میان جمع و دلم جای دیگر است» ۰/۲۵ ص ۲۶	۰/۲۵
۱۰	ج یا «مفتعلن فاعلات مفتعلن فع» ۰/۲۵ صص ۲۶ و ۲۵	۰/۲۵
۱۱	الف) همسان ۰/۲۵ ب) ناهمسان ۰/۲۵ ج) همسان دولختی ۰/۲۵ صص ۲۲ تا ۲۶	۰/۷۵
۱۲	ب ۰/۵ (در هجای دوم مصراع اول درکلمهٔ «سو» کوتاه تلفظ کر تا دن مصوت بلند و در هجای سوم مصراع اول کوتاه تلفّظ کردن مصوّت بلند و در هجای نهم مصراع اول و هجای سوم مصرا تا ع دوم حذف همزه به کار رفته است) ص ۵۳	۰/۵
۱۳	بیا ۰/۲۵ ص ۵۴	۰/۲۵
۱۴	الف) دومین رکن۰/۲۵ ب) قلب ۰/۲۵ ص ۸۶	۰/۵
۱۵	ب یا «رجز مربع سالم» ۰/۲۵ ص ۱۰۸	۰/۲۵
۱۶	تغییر در آوردن جایگاه قافیه، کوتاهی و بلندی مصراع ها، سیر آزاد تخیّل، نگاه نو و نگرش عاطفی به واقعیات ملموس- نزدیکی به ادبیات نمایشی نیما- برابر نبودن تعداد نشانه‌های هجایی و وزن‌واژه‌های یک مصراع با مصراع دیگر. (ذکردو مورد کافی است) ۰/۵ ص ۱۰۶	۰/۵
۱۷		۲/۷۵

الف) تقطیع هجایی۰/۷۵	چُ بشــ نــ وی	سُ خَ نِ اَه	لِ دل مَ گو	کِ خَ طاست
ب) نشانه های هجایی۰/۷۵	. U . U	. . UU	. U . U	. UU
الف) تقطیع هجایی	سُ خَن شِ نا	س نِ ای جا	نِ من خَ طا	این جاست
ب) نشانه های هجایی	. U . U	. . UU	. U . U	./ . UU
ج) وزن انمره	مفاعلن	فعلاتن	مفاعلن	فعلن

د) ابدال ۰/۲۵ ص ۸۵

ادامه راهنمای تصحیح در صفحه دو

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته:**ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع: **۸ صبح**
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه		تاریخ امتحان : **۱۷ /۶/ ۱۴۰۰**
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در**نوبت شهریور**ماه سال **۱۴۰۰**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
د	**زیبایی شناسی : (۶ نمره)**	
۱۸	د یا «تلمیح – مراعات نظیر» ۰/۲۵ صص ۳۰و۳۱	۰/۵
۱۹	الف) تضاد ۰/۲۵ ب) متناقض ۰/۲۵ صص ۶۲-۶۰	۰/۵
۲۰	الف) مرتب ۰/۲۵ ب) نامرتب (مشوش) ۰/۲۵ صص ۵۹ و ۵۸	۰/۵
۲۱	زیرا بیت «ز دو دیده خوش فشانم ز غمت شب جدایی/ چه کنم که هست اینها گل باغ آشنایی» از شعر شاعر دیگری آورده شده است یا هاتف اصفهانی بیتی از غزل فخرالدین عراقی را تضمین کرده است یا شاعر با آوردن بیتی از سروده های یک شاعر دیگر، مقصود خود را بهتر بیان کرده است.(ذکر یک مورد و یا بیان مفاهیم مشابه) ۰/۵ صص ۳۴ و ۳۳	۰/۵
۲۲	الف) مهر ۰/۲۵ ب) پرستش ۰/۲۵ ص ۹۱	۰/۵
۲۳	اغراق ۰/۲۵ ص ۸۹	۰/۲۵
۲۴	الف) جناس ۰/۲۵ ص ۱۱۳ ب) ایهام تناسب ۰/۲۵ ص ۱۱۴ ج) لف و نشر ۰/۲۵ ص ۸۹ د) اغراق ۰/۲۵ ص ۱۱۵	۱
۲۵	الف) ایهام ۰/۲۵ ب) ۱- دوباره ۰/۲۵ ۲- جدید ۰/۲۵ (ص ۹۰)	۰/۷۵
۲۶	زیرا شاعر دلیلی هنری و لطیف برای میوه ندادن سرو بیان کرده است. ۰/۵ یا(این یک دلیل غیرواقعی و ادعایی است و زیبایی آفرینی بیت از همین علت سازی خیالی است.) (ص ۱۱۲)	۰/۵
۲۷	الف) درست ۰/۲۵ ب) اسلوب معادله ۰/۲۵ ج) تشبیه یا شباهت ۰/۲۵ ص ۱۱۵	۰/۷۵
۲۸	حس آمیزی ۰/۲۵ صص ۱۱۴ و ۱۱۳	۰/۲۵
هـ	**نقد و تحلیل نظم و نثر : (۴ نمره)**	
۲۹	الف) یک چشم به هم زدن، کَلَکَش را کندند، حساب کار خود را کرده، سر سوزنی، دل به دریا زده (و موارد درست دیگر) (ذکر یک عبارت کنایی کافی است) ۰/۵ ب) عامیانه ۰/۲۵ ج) تلخ و شیرین ۰/۲۵ ص۷۴	۱
۳۰	الف) شجاعت و قدرت ۰/۵ ب) اغراق ۰/۵ صص ۸۹ و ۸۸	۱
۳۱	الف) مناظره ۰/۵ ب) فقر ۰/۲۵ (اگر دانش آموز به انعکاس اوضاع نامساعد جامعه اشاره کند نمرهٔ کامل تعلّق می گیرد) ص ۷۰	۱
۳۲	مراعات نظیر : (سر، پا، دست) / کنایه : (دست از جان شستم – به پای سر می روم) استعاره (دامن وصال) آزادی :ردیف / پای، برای، قفای : کلمات قافیه (ذکر دو مورد، کافی است) ۰/۵ ص ۴۵	۰/۵
۳۳	سادگی و روانی ۰/۵ ص ۱۶	۰/۵
	« در بخش نقد و تحلیل نظم و نثر به پاسخ‌های مشابه نمره تعلق می‌گیرد.» فرجامتان نیک باد جمع	۲۰

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی‌درس :**علوم و فنون ادبی ۳**	رشته :**ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع:**۸ صبح**	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تعداد صفحه: **۴**	تاریخ امتحان: **۱۳۹۹/۰۴/۱۵**	نام و نام خانوادگی:
دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در**نوبت خرداد** ماه سال **۱۳۹۹**			مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
الف	**تاریخ ادبیات (۲ نمره)**	
	۱-چرا ادبیات دورهٔ بیداری - به‌ویژه شعر - زبان محاوره را برگزید؟	۰/۲۵
	۲ -به چه علت تحقیقات ادبی و تاریخی در دورهٔ مشروطه جاذبه‌ای نداشت؟	۰/۵
	۳- کدام مورد از آثار محمد تقی بهار (ملک‌الشعرا) نیست؟	۰/۲۵
	الف)تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران ب)تاریخ تطوّر نظم فارسی ج)سبک شناسی د) سرگذشت حاجی بابای اصفهانی	
	۴-شهریار از کدام شاعر غزل‌سرای نامی ایران ، تأثیر فراوان پذیرفته‌است؟	۰/۲۵
	الف)سعدی ب) حافظ ج) خواجوی کرمانی د) مولوی	
	۵- نام آثاردرستون« الف» به پدیدآورندگان آثاردرستون « ب » وصل کنید. (درستون «ب» یک مورد اضافی است.)	۰/۷۵

« الف»	« ب »
الف)مدار صفر درجه	۱-مهدی اخوان ثالث
ب)ضیافت	۲- احمد محمود
ج)آخر شاهنامه	۳-سید علی موسوی گرمارودی
	۴- سید مهدی شجاعی

ب	**سبک شناسی (۲ نمره)**	
	۶- درست یا نادرست بودن عبارت های زیر را مشخّص کنید.	۰/۷۵
	الف)ابوالقاسم لاهوتی و فرخی یزدی از شاخص‌ترین شاعران دورهٔ بیداری اند ،که به دفاع از کارگران و ضعیفان توجه داشتند.	
	ب)تفکر انسان‌گرایانه (اومانیسم)که در آثار قبل از انقلاب وجود داشت ، در آثار بعد از انقلاب مشاهده نمی‌شود .	
	ج)در سطح ادبی نثردورهٔ بیداری ،صنایع ادبی از شعر جدا می‌شود و درخدمت بیان وخواست و آمال مردم ظاهرمی‌گردد .	
	۷- هر یک از ویژگی های زیر، مربوط به کدام یک از قلمروهای سه‌گانه« شعر انقلاب اسلامی» است؟	۰/۷۵
	الف) روی آوردن به مفاهیم انتزاعی در شعر این دوره آشکار است .	
	ب)بعد از پیروزی انقلاب ، قالب‌های سنتی مورد توجه قرار گرفت.	
	ج) در شعر این دوره شاعران به مفاهیم و مضامین اسلامی به‌ویژه فرهنگ عاشورایی توجه نمودند .	
	۸- علت کم‌توجهی به کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی در شعر دورهٔ بیداری چیست ؟(دو مورد)	۰/۵
ج	**موسیقی شعر (۶ نمره)**	
	۹- برای بیت زیر، کدام وزن ترجیح دارد؟ چرا؟	۰/۷۵
	« تا رفت مرا از نظر آن چشم جهان‌بین کس واقف از ما نیست که از دیدهٔ چه‌هارفت»	
	الف) مفعـولُ مفاعیـلُ مفاعیـلُ فعـولن ب)مستـفعلُ مستـفعلُ مستـفعلُ مُستـف	
	« ادامه سوالات در صفحه دوم »	

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی‌درس :**علوم و فنون ادبی ۳**	رشته :**ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع:**۸ صبح**	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تعداد صفحه: **۴**	تاریخ امتحان: **۱۳۹۹/۰۴/۱۵**	نام و نام خانوادگی:
دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در**نوبت خرداد** ماه سال **۱۳۹۹**			مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
	۱۰- وزن بیت زیر در کدام گزینه درست ذکر شده است؟	۰/۲۵
	« ما نصیحت به جای خود کردیم روزگاری در این به سر بردیم »	
	الف)فاعلاتن فاعلاتن فاعلن ب) فاعلاتن مفاعلن فع لن ج)مستفعلُ فاعلاتُ فع لن د)مستفعلن مفاعلُ مستفعلن	
	۱۱- با توجه به بیت« اگر آن تُرک شیرازی به دست آرد دل ما را / به خال هندویش بخشم سمرقند و بخارا را»	
	الف)اختیار« حذف همزه» درکدام هجای بیت صورت گرفته‌است؟	۰/۲۵
	ب)« تغییر کمیت مصوت‌ها » را در هجاهای بیت مشخّص کنید .	۰/۷۵
	۱۲- پس از تقطیع هجایی بیت زیر« دو اختیاروزنی» به کار رفته در آن را پیدا کنید و بنویسید .	۲
	« بِه که ز بهـرسُخن برنگشاید زبان گر نتواند که مرد سخن به پایان بَرَد»	
	۱۳- « نام بحـر» بیت زیر را کامل بنویسید.	۰/۷۵
	« در خود نمی‌بینم که من بی او توانم ساختن یا دل توانم یک زمان از کار او پرداختن»	
	۱۴- با توجه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.	
	« در چه هنگامی بگویم من ؟	
	یک نفر در آب دارد می‌کُند بیهوده جان قربان؟ »	
	الف)شعر زیر در چه قالب سروده شده‌است ؟	۰/۲۵
	ب) پس از تعیین پایه‌های آوایی ، نشانه‌های هجایی و وزن مصرع اول را بنویسید.	۰/۷۵
	ج)نام وزن حاصل از تکرار« رکن بیت » چیست؟	۰/۲۵
د	زیبایی شناسی (۶ نمره)	
	۱۵- در هریک از بیت‌های گروه« الف»کدام آرایهٔ ادبی گروه « ب» به کار رفته‌است ؟« قسمت« ب» یک مورد اضافه است.	۱

« الف »	« ب »
الف) هرکو نظـری دارد با یار کمـان‌ابرو باید که سپر باشد پیش همه پیکان‌ها	۱-تلمیـح
ب)به شهر عشق منم شهریار چون حافظ منم که شهرهٔ شهرم به عشق ورزیدن	۲- لف و نشر
ج)شاه ترکان سخن مدعیان می‌شنـود شرمی از مظلمهٔ خون سیاووشش باد	۳- تناقـض
د) مستانه کاش در حـرم و دیر بگذری تا قبله‌گاه مـؤمن و ترسا کنـم تو را	۴- مراعات نظیر
	۵-تضمـین

	۱۶- درابیات زیر، بخش‌هایی را که نشان دهندهٔ آرایه‌های« تضاد» و « تناقض» است، مشخّص کنید و برای تشخیص هرمورد دلیل بیاورید.	۱
	الف) تأمّل‌کنان درخطـاوصـواب بِه از ژاژخـایـان حاضـرجواب	
	ب)چشم دل باز کن که جان بینی وآن‌چه نادیدنی است آن بینی	
	« ادامه سوالات در صفحه سوم »	

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی‌درس :**علوم و فنون ادبی ۳**	رشته :**ادبیات و علوم انسانی** **علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع:**۸ صبح**	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تعداد صفحه: **۴**	تاریخ امتحان: **۱۳۹۹/۰۴/۱۵**	نام و نام خانوادگی:
دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در**نوبت خرداد** ماه سال **۱۳۹۹**			مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
	۱۷-کدام آرایهٔادبی ، مناسب‌ترین ابزار برای تصویرآفرینی درحماسه است ؟ این آرایه را دربیت زیربیابید. « چو بوسید پیکان سرانگشت اوی گذر کرد بر مهرهٔ پشت اوی »	۰/۵
	۱۸- در شعر زیر، کدام واژه دارای ایهام است؟ معانی آن را بنویسید. « ناگهان انگار/ بر لب آن چاه/ سایه‌ای را دید/ او شغاد، آن نابرادر بود .»	۰/۷۵
	۱۹- با توجه به « ایهام تناسب » به کار رفته در بیت زیر: « ز شور عشق، دل خویش چون سبک سازیم نمک جدا به چه تدبیر از این کباب کنیم» الف)واژهٔ « شور» در این بیت به معنی ..... است ؛ و معنی دیگرآن « ..... » است . ب)در معنایی که مورد نظر نیست، واژهٔ شور با « ..... » تناسب دارد.	۰/۵ ۰/۲۵
	۲۰- در بیت « رنگین سخنان در سخن خویش نهانند/ از نُکهت خود نیست به هر حال جدا گُل» چه آرایه‌ای به کار رفته است ؟ بخشی را که آرایه در آن قرار دارد ، مشخص کنید .	۰/۵
	۲۱- شاعر در بیت « غنچه و گل ، اشک بلبل گرنمی‌کردند پاک/ آستین آن چرا خونین شد و دامان آن» با علت‌سازی خیالی ، چه آرایه‌ای را درشعر خلق کرده‌است؟ در مورد این دلیل هنری بیت بنویسید.	۰/۷۵
	۲۲- درکدامیک ازبیت های زیر« آرایهٔ اسلوب معادله»آمده‌است؟ برای تشخیص خود دلیل بیاورید. الف) ابر ازآن پیدا شودکز رشک خورشید رُخش آستیـن بر رُخ نهـد با دامـن تر آفتاب ب)فـکر شنـبه تلخ دارد جمعهٔ اطفـال را عشرت امروز بی اندیشهٔ فردا خوش است	۰/۷۵
هـ	نقد وتحلیل نظم ونثر (۴نمره) ۲۳- سرودهٔ زیر از« پروین اعتصامی » را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید. ۱- محتسب مستی به ره دید و گریبانـش گرفـت مست گفت :«ای دوست، این پیراهن است افسار نیست» ۲- گفت:«مستی، زان سبب افتان و خیزان می‌روی» گفـت: « جـرم راه رفتن نیست، ره هـمـوار نیـست » ۳- گفت: « می‌باید تو را تا خـانهٔ قاضی بـَـرَم » گفت:« رو ، صبح آی، قاضی نیمه شب بیدار نیـست» ۴- گفت:« نزدیک است والی را سرای،آن‌جا شویم» گفت : « والی از کجـا در خـانهٔ خمـار نیـست ؟» ۵- گفت:« دیناری بده پنهـان و خود را وارهان » گفت : « کار شـرع ، کارِ دِرهـم و دینـار نیـست» الف)شاعر در گفتگوی بین« محتسب» و « مست» از کدام شیوه شعری استفاده کرده‌است؟ ب)دو مورد « ویژگی زبانی» را در بیت چهارم بیابید و بنویسید. ج)محتوای شعر پروین را از نظر فضای کلی(سطح فکری) بررسی کنید.« دو مورد»	۰/۲۵ ۰/۵ ۰/۵
	« ادامه سوالات در صفحه چهارم»	

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی‌درس :**علوم و فنون ادبی ۳**	رشته :**ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع:**۸ صبح**	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تعداد صفحه: **۴**	تاریخ امتحان: **۱۳۹۹/۰۴/۱۵**	نام و نام خانوادگی:
دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در**نوبت خرداد** ماه سال **۱۳۹۹**			مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
	۲۴- با توجه به ابیات زیربه پرسش‌ها پاسخ دهید.	
	« با این نسیم سحرخیز ، برخیز اگر جان سپردیم در باغ می‌مانَد ای دوست، گُـل یادگار من و تو	
	دیروز در غربت باغ، من بودم و یک چمن داغ امروز خورشید دردشت، آیینه‌دار من و توست» (سلمان هراتی)	
	الف)واژهٔ « باغ » در بیت اول استعاره از چیست؟	۰/۲۵
	ب) در بیت دوم معنی مجازی واژه‌های « دیروز» و « امروز» را بنویسید.	۰/۵
	۲۵- با توجه به متن زیر از« جلال آل احمد»به پرسش‌ها پاسخ دهید.	
	« آخر چرا تصادف کردی؟ ...» مثل اینکه سوال را از او کردم ،امّا وقتی دیدم نمی‌تواند حرف بزند ، خودم را به عنوان او دَم چَک گرفتم :« آخرچرا ؟ »به چنان عتابی و خطابی این‌ها را می‌گفتم که چشمم به دکتر کشیک افتاد.« مرده شورتون ببره،ساعت چهارتا حالا از تن این مرد خون میره،حیفتون نیومد ؟...» . دستی روی شانه‌ام نشست و فریادم را خواباند . برگشتم.پدرش بود. با همان هیکل وهمان قیافه . نیمهٔ همان سیب امّا سوخته‌تر و پلاسیده‌تر.... و تازه داشت گُل از گُلم می‌شکفت که شنیدم :-آقا کی باشند؟ این را همان دکتر کشیک گفت که من باز سوار شدم :-« مرا می‌گید آقا ؟ من هیشکی. یک آقا مدیرِکوفتی. این هم معلّمم. نوالهٔ تاریخِ تشریحِ شما... »که یک مرتبه عقل هی زد که«پسرخفه شو!» و خفه شدم. دلم می‌خواست یک کلمهٔ دیگر بگوید . یک کنایه بزند، یک لبخند، کوچک‌ترین نیش... .»	
	الف)توصیف جزئی رفتار وخصوصیّات افراد از ویژگی‌های داستان جلال آل احمد است ، نمونه‌ای از آن را درمتن بیابید و بنویسید.	۰/۲۵
	ب) معانی کنایه‌های زیر را بنویسید.	۰/۵
	۱- گُل از گُلم می‌شکفت ۲-خودم را دَم چَک گرفتم	
	ج) یکی از ویژگی‌های سبکی نویسنده به کار گیری« حذف فعل است» یک مورد در متن بالا پیدا کنید و بنویسید.	۰/۲۵
	د) دو مورد از ویژگی‌های شاخص نثر دورهٔ معاصر تا انقلاب اسلامی را در متن بالا بنویسید.	۰/۵
	۲۶- دو مورد از مضامین نثر دورهٔ انقلاب را در متن زیر بیابید و بنویسید.	۰/۵
	« درست در همان لحظه ، شما« یامهدی»غریبانه‌ای گفتیدو تفنگ از دستتان افتاد و من نفهمیدم چرا. ولـی بـی‌اختیـار پیش دویدم تا تفنگ را بردارم و به دستتان بدهم ؛ مثل گاهی که درکلاس ، قلمی ،کاغذی از دستتـان می‌افتاد و ما بی‌اختیارخم می‌شدیم تا آن را به شما بدهیم .	
	ایستاده‌بودید ولی تفنگ را نگرفتید . به دستتان نگاه کردم ، دیدم که از مچتان خون می‌ریزد ، تفنگ را با دست چپ از من گرفتید و همه را گفتید که بروند و بازگشتید به حال اوّلتان ، انگار نه انگارکه یک دست از دست داده‌اید .»	
	موفق و سر بلند باشید . جمع	۲۰

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته: **ادبیات و علوم انسانی– علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع: **۸ صبح**
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تاریخ امتحان : **۱۳۹۹/۰۴/ ۱۵**	تعداد صفحه ۲
دانش آموزان **بزرگسال و داوطلبان آزاد** سراسرکشور در**نوبت خرداد**ماه سال **۱۳۹۹**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱	الف) تاریخ ادبیات(۲نمره) برای ارتباط با تودهٔ مردم ۰/۲۵ ص ۱۵	۰/۲۵
۲	به علت اشتغال اهل قلم به روزنامه نویسی ۰/۲۵ و موضوعات دیگر ۰/۲۵ ص۱۹	۰/۵
۳	«د» سرگذشت حاجی بابای اصفهانی ۰/۲۵ ص ۱۹	۰/۲۵
۴	ب)« حافظ» ۰/۲۵ ص ۷۱	۰/۲۵
۵	الف) با«۲»(احمد محمود) ۰/۲۵ ص۷۸ب) با «۴» (سید مهدی شجاعی)۰/۲۵ ص۸۰ج) با «۱» (مهدی اخوان ثالث) ۰/۲۵ ص۷۲	۰/۷۵
۶	ب) سبک شناسی(۲نمره) الف)درست ۰/۲۵ص۴۴ ب) نادرست ۰/۲۵ ص۱۰۲ ج)درست ۰/۲۵ ص ۴۶	۰/۷۵
۷	الف)قلمرو فکری ۰/۲۵ ص۹۸ ب)قلمرو ادبی ۰/۲۵ ص ۹۹ ج)قلمروفکری ۰/۲۵ ص ۱۰۰	۰/۷۵
۸	۱-اغلب شاعران به محتوا گرایش داشتند. ۲- برخی از شاعران تسلط کافی برای ادبیات کهن نداشتند . ۳- شاعران برای آگاه‌سازی مردم و انتشار آثار در روزنامه‌ها ناگزیر بودندبه شتاب شعر بسرایند. (دو مورد)۰/۵ ص ۴۳	۰/۵
۹	ج) موسیقی شعر (۶نمره) «ب» ۰/۲۵ چون نظم همسان «مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستف»بر نظم ناهمسان برتری دارد ۰/۲۵ و وزن بیت را بهتر نشان می‌دهد. ۰/۲۵ ص ۲۵	۰/۷۵
۱۰	«ب» فاعلاتن مفاعلن فعلن ۰/۲۵ ص ۲۲	۰/۲۵
۱۱	اَ گَر آن تُر/کِ شی را زی /بِ دس تا رَد/دِ لِ ما را // بِ خا لِ هِن/دو یَش بَخ شَم/سَ مَر قَندُ/ بُ خا را را الف)هجای یازدهم « تا»مصراع اول ۰/۲۵ ص ۴۹ ب)۱- مصراع اول ، هجای(۱۴) ۰/۲۵ ۲- مصراع دوم ، هجای (۳) و هجای (۱۲) ۰/۲۵ « بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه» (یک مورد) ۳- مصراع دوم، هجای(۵) ؛ ۰/۲۵کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند صص ۵۰ تا ۵۳ « به تقطیع هجایی نمره تعلق نمی‌گیرد. »	۱
۱۲	۰/۲۵ به کِ زِ بَهـ / رِ سُ خَن / بَر نَ گُ شا / یَد زَ بان ۰/۲۵ ـ U U ـ / ـ U ـ / ـ U U ـ / ـ U ـ ۰/۲۵ گَر نَ تَ وا / نَـد کِ مَرد / سُ خَن بِ پا / یان بَ رَد ۰/۲۵ مُفتَـعِـلن / فـا عِـلن / مُفتَـعِـلن / فـا عِـلن ۱- بلند بودن هجای پایان نیم مصرع اول ۰/۲۵ مانند پایان مصراع ۰/۲۵ ؛ ۲- « اختیار قلب» ۰/۲۵ آوردن مفاعلن به جای مفتعلن در رکن سوم مصرع دوم ۰/۲۵ص ۸۱ / ۸۵ و ۸۶	۲
۱۳	« هزج مثمن سالم» ۰/۷۵ ص ۱۰۸	۰/۷۵
۱۴	الف) قالب نیمایی (نو)، ۰/۲۵ ص ۱۱۰ ب)دَرچِ هِن گا/ می بِ گو یَم / مَن ۰/۲۵ ؛ ـU ـ ـ/ ـ ـ U ـ ـ/ ـ ۰/۲۵ فاعلاتن فاعلاتن فع ۰/۲۵ ص ۱۱۰ ج)« رمل» ص۱۰۸	۰/۲۵ ۰/۷۵ ۰/۲۵
۱۵	د)زیبایی شناسی (۶ نمره) الف)با« ۴، مراعات نظیر» ۰/۲۵ ص ۲۸ ب)با «۵،تضمین » ۰/۲۵ ص۳۲ ج)با « ۱ تلمیح »۰/۲۵ ص ۳۰ د)با «۲، لف و نشر » ، ۰/۲۵ ص ۵۷	۱

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته: **ادبیات و علوم انسانی– علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع: **۸ صبح**
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تاریخ امتحان : **۱۳۹۹/۰۴/ ۱۵**	تعداد صفحه ۲
دانش آموزان **بزرگسال و داوطلبان آزاد** سراسرکشور در**نوبت خرداد**ماه سال **۱۳۹۹**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱۶	الف)خطا و صواب« تضاد» ۰/۲۵ چون دو امر متضادند ۰/۲۵ ص۶۳ ب)مصرع دوم بیت دوم ، دیدن نادیدنی‌ها « تناقض» ۰/۲۵ این تضاد در یک امر است ؛ نه دو امر؛ ۰/۲۵ ص۶۱	۱
۱۷	اغراق۰/۲۵ همین که نوک تیر به سرانگشت رستم رسید از مهرهٔ پشت اشکبوس گذرکرد.(سرعت تیراندازی) ۰/۲۵ ص۸۸	۰/۵
۱۸	« نابرادر » ۰/۲۵ « ۱- برادر ناتنی . ۲- ناجوانمرد ؛ نامرد» ۰/۲۵ ص ۸۹	۰/۷۵
۱۹	الف)« غوغا و هیجان » ؛ « نمکین / پرنمک» ۰/۵ ب) « نمک » ۰/۲۵ ص۹۰	۰/۷۵
۲۰	آرایهٔ « حس‌آمیزی» ۰/۲۵ « رنگین سخنان » ۰/۲۵ ص ۶۳	۰/۵
۲۱	حسن تعلیل» ۰/۲۵ « دلیل خونین بودن برگ وگل‌برگ‌های غنچه و گل ، پاک کردن اشک خونین بلبل دانسته‌است » ۰/۲۵ دلیلی هنری اما غیر واقعی و خیالی که مخاطب را قانع می‌سازد. ۰/۲۵ ص۱۱۲	۰/۷۵
۲۲	« ب» ۰/۲۵ بیان مطلب در هردو مصراع مستقل است ، به نحوی که مصرع دوم معادل و مصداق مصراع اول است.۰/۲۵ برپایهٔ« تشبیه» است ؛ همانطوری که فکر شنبه جمعهٔ اطفال را خراب می‌کند ، اندیشهٔ فردا نیز خوشی امروز را ص ۱۱۴	۰/۷۵
۲۳	هـ) نقد وتحلیل نظم ونثر(۴نمره) الف)مناظره ۰/۲۵ب)۱-« رای فکّ اضافه»سرای والی،والی مضاف الیه ۲-شویم درمعنی فعل خاص« برویم»خصوصیت سبک خراسانی ۰/۵ج)انعکاس اوضاع نامطلوب سیاسی–اجتماعی عصر خود، ترسیم فساد و تزویر اجتماع، انتقاد اجتماعی و اعتراض به شیوه برخورد عاملان حکومت با مردم ، بیان گستردگی و رواج نابسامانی‌ها و انحراف عمومی جامعه،بی‌عدالتی، بی‌بند و باری و فساد دستگاه حاکم، غفلت کارگزاران از امور دینی واشاره به پدیده اجتماعی رشوه‌خواری عصر شاعر. محتسب نماد انسان‌های حاکم بر جان و مال و ناموس مردم که تنها ظواهر شریعت را حفظ می‌کنندو در عمل به آن پایبند نیستند . مست نماد انسانی کاملا آگاه مثل خود شاعر که در این پوشش و با بیانی طنزآمیزنابسامانی جامعه را به تمسخر می‌گیرد و خود را تبرئه می‌کند. (دو مورد) ۰/۵ ص ۷۰	۰/۲۵ ۰/۵ ۰/۵
۲۴	الف)کشور (وطن) ۰/۲۵ ص ۷۸ ب)دیروز،« جامعه قبل از انقلاب » ۰/۲۵ ؛ امروز ،« جامعه بعد از انقلاب » ۰/۲۵ ص ۷۸	۰/۷۵
۲۵	الف)دستی روی شانه‌ام نشست و فریادم را خواباند.برگشتم.پدرش بود.با همان هیکل وهمان قیافه. نیمهٔ همان سیب امّا سوخته‌تر و پلاسیده تر. (دو جمله) ۰/۲۵ ب)۱- شاد شدن و لبخند زدن ۰/۲۵ ۲- خود را مقصر دانستم ۰/۲۵ ج)سوخته‌تر وپلاسیده‌تر« بود»، هیشکی« نیستم»، مدیر کوفتی« هستم» ، این معلّمم « است»، نوالهٔ... «است». یک لبخند« بزند» ، نیش «بزند» (یک مورد) ۰/۲۵ د)۱-کاربرد زبان محاوره و اصطلاحات عامیانه مانند:مرده‌شورتون ببره . هیشکی، می‌گید ،حیفتون نیومد.از تن این مرد خون میره ۲-کوتاهی و سادگی جملات ۳- به کاربردن کنایه و ضرب المثل(موجود در متن) ۴- و طنز موجود در متن مانند: مدیر کوفتی (دو مورد) ۰/۵ ص ۷۴	۱/۵
۲۶	۱- وقوع جنگ تحمیلی ۲- دفاع مقدس ازوطن ۳- فرهنگ ایثار۴- استقبال از شهادت ۴- اعتقادات دینی شیعی ۵- مقاومت هشت سالهٔ مردم در جنگ تحمیلی(دو مورد) ۰/۵ ص ۱۰۱	۰/۵
	" دربخش نقد و تحلیل ، نظر همکاران محترم صا ئب ا ست"	۲۰

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی‌درس:**علوم و فنون ادبی ۳**	رشته :**ادبیات و علوم انسانی** **علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع:**۸ صبح**	نام و نام خانوادگی:
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تعداد صفحه: **۴**	تاریخ امتحان: **۱۳۹۹/۰۶/۱۱**	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان **بزرگسال و داوطلبان آزاد** سراسرکشور در**نوبت شهریور**ماه سال **۱۳۹۹**			مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir

محل دوخت

الف **تاریخ ادبیات (۲نمره)**

۱-یک اثر از «ملک الشعرای بهار» نام ببرید . ۰/۲۵

۲ -کدام یک از جمله های زیر درست است ؟

الف) « فتحعلی خان صبای کاشانی » ، پرچمدار « بازگشت ادبی » است . ۰/۲۵

ب) « میرزاده عشقی » پرچمدار « بازگشت ادبی» است .

۳- کدام یک از عوامل زیر بر ادبیات عصر بیداری مؤثر نبود ؟ ۰/۲۵

الف) رواج صنعت چاپ و روزنامه نویسی ب) تأسیس مدرسه دارالفنون

ج) کوشش عباس میرزا در روی آوردن به دانش و فنون نوین د) عدم توجه روشنفکران به شعر و شاعری

۴- متن زیر در مورد چه کسی است ؟ ۰/۲۵

« نام پدرش یوسف اعتصام الملک آشتیانی است .اوج سخن او در قطعات اوست که در آن ها به شیوهٔ « انوری »و « سنایی» توجه دارد. برخی از اشعارش، به صورت« مناظره » میان دو انسان، جاندار یا شیء است او به مضامین اخلاقی، پند و اندرز هم توجه دارد . »

۵- هر یک از آثار در ستون « الف » به کدام یک از پدید آورندگان آن در ستون « ب » مربوط است . (یک مورد در ستون « ب » اضافی است .) ۱

الف	ب
۱) خسی در میقات	محمد باقر میرزا خسروی
۲) مدار صفر درجه	اسماعیل فصیح
۳) شمس و طغرا	جلال آل احمد
۴) سووشون	سیمین دانشور
	احمد محمود

ب **سبک شناسی (۲نمره)**

۶- کدام یک از واژه های داخل کمانک درست است ؟ ۱/۲۵

الف) از بارزترین شاخصه های زبان شعر عصر بیداری (سادگی ،پیچیدگی) است .

ب)از شاخه های ارزنده ای که در نثر عصر بیداری چشم نواز است (طنز سیاسی - اجتماعی ، طنز اخلاقی) است .

ج)شاعری‌که بااستفاده ازواژه ها و اصطلاحات موسیقی عامیانه شعرمی سرود(ادیب الممالک فراهانی، عارف قزوینی)بود.

د) زبان و واژگان شعری در قصاید دوره انقلاب به سبک (خراسانی ، هندی) نزدیک است .

ه) مخاطب شعر در ادبیات معاصر (روشنفکران ، عامهٔ مردم) هستند .

۷- در جاهای خالی واژگان مناسب بنویسید.

الف) نگرش شاعران و نویسندگان در شعر مشروطه، از کلی نگری و ذهنیت گرایی به جزئی نگری و ..... تغییر پیدا کرد. ۰/۲۵

ب) «نثر فارسی» حتی پیشتازتر از«شعر فارسی» در « دوره بیداری » قید و بندهای نثر ..... را کنار می گذارد . ۰/۲۵

۸- یکی از درون مایه های شاخص« شعرعصر بیداری» را بنویسید . ۰/۲۵

ادامه سوالات در صفحه دوم

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی‌درس:**علوم و فنون ادبی ۳**	رشته :**ادبیات و علوم انسانی** **علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع:**۸ صبح**	نام و نام خانوادگی:
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تعداد صفحه: **۴**	تاریخ امتحان: **۱۳۹۹/۰۶/۱۱**	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان **بزرگسال و داوطلبان آزاد** سراسرکشور در**نوبت شهریور**ماه سال **۱۳۹۹**			مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir

ج

موسیقی شعر (۶نمره)

۹- برای هر یک از ابیات زیر ، یکی از وزن های داخل کمانک را انتخاب کنید . ۰/۷۵

(همسان یک پایه ای – ناهمسان – همسان دو لختی)

الف) پیش کمان ابرویش لابه همی کنم ولی گوش کشیده است از آن گوش به من نمی کند

ب) نسیم صبح را گفتم که با او جانبی داری کز آن جانب که او باشد ،صبا عنبر فشان آید

ج) در دام فتاده آهویی چند محکم شده دست و پای در بند

۱۰- بیت : « به حسن خُلق و وفا کس به یار ما نرسد تو را در این سخن انکارکار ما نرسد » ۲/۲۵

الف) تقطیع هجایی کنید . ب) نشانه های هجایی آن را بگذارید .

ج) وزن آن را بنویسید .

۱۱-کدام یک از کلمات «تک هجایی» زیر، ممکن است در صورت اضافه شدن به کلمهٔ دیگری «کوتاه »شود ؟ ۰/۲۵

الف) دو ب) سو ج) جو د) مو

۱۲- اختیار« وزنی» بیت :« سرو را مانی ولیکن سرو را رفتار نه ماه را مانی ولیکن ماه را گفتار نیست » را بنویسید. ۰/۵

۱۳- با توجه به بیت زیر به پرسش ها پاسخ دهید . ۱

« یاد باد آن که ز ما وقت سفر یاد نکرد به وداعی دل غمدیدهٔ ما شاد نکرد »

الف) اختیار « زبانی» مصراع اول را مشخص کنید .

ب) در رکن اول بیت کدام « اختیار وزنی» به کاررفته است ؟

۱۴- برای بیت زیر کدام وزن ، « ترجیح» دارد ؟ ۰/۲۵

« دل نیست کبوتر که چو برخاست نشیند از گوشهٔ بامی که پریدیم، پریدیم »

الف) مفعولُ مفاعیلُ مفاعیلُ فعولن

ب) مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستف

۱۵- با توجه به شعر زیر به پرسش ها پاسخ دهید . ۱

« و به آنان گفتم / هر که در حافظهٔ چوب ببیند باغی ، / صورتش در وزش بیشهٔ شور ابدی خواهد ماند. / هر که با مرغ هوا دوست شود ، / خوابش آرام ترین خواب جهان خواهد بود . »

الف) این شعر در چه قالبی سروده شده است ؟

ب) درتقطیع مصراع « خوابش آرام ترین خواب جهان خواهد بود. » چند « پایهٔآوایی» وجود دارد ؟

ج)« یک هجای کشیده» در قسمت مشخص شده بیابید و بنویسید .

ادامه سوالات در صفحه سوم

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی‌درس:**علوم و فنون ادبی ۳**	رشته :**ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع:**۸ صبح**	نام و نام خانوادگی:
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تعداد صفحه: **۴**	تاریخ امتحان: **۱۳۹۹/۰۶/۱۱**	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان **بزرگسال و داوطلبان آزاد** سراسرکشور در**نوبت شهریور**ماه سال **۱۳۹۹**			مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir

د

زیبایی شناسی (۶نمره)

۱۶- در هریک از بیت‌های گروه« الف»کدام آرایهٔ ادبی گروه « ب» به کار رفته‌است ؟(قسمت« ب»یک مورد اضافه است). ۱

« الف »		« ب »
۱)هرگز وجود حاضر غایب شنیده ای؟	من در میان جمع و دلم جای دیگر است	ایهام
۲)اگر سنت اوست نوآوری ،	نگاهی هم از نو به سنت کنیم	اغراق
۳) دل و کشورت جمع و معمور باد	زملکت پراکندگی دور باد	متناقض نما
۴)آن فرومایه هزار من سنگ برمی دارد و طاقت یک حرف نمی آرد .		تضمین
		لف و نشر

۱۷-بیت زیر به چه داستانی « تلمیح »دارد ؟

« گفت آن یار کزو گشت سرِ دار بلند جرمش این بود که اسرار هویدا می کرد » ۰/۵

۱۸- کدام یک از عبارت های زیر درست و کدام نادرست است ؟

الف) بیت : حافظ از جور تو ،حاشا که بگرداند روی « من از آن روز که در بند توام ،آزادم» آرایهٔ « تضمین » دارد .

ب) آرایهٔبیت : « سر من مست جمالت، دل من خام خیالت گُهر دیده نثار کف دریای تو دارد » متناقض نما » است . ۱

ج)در شعر :« می شناسمت /چشم های تو میزبانِ آفتابِ صبحِ سبزباغ هاست/ می شناسمت » آرایهٔ «اغراق »وجود دارد .

د) بیت : « نه خدا توانمش خواند، نه بشر توانمش گفت متحیرم چه نامم شه ملک لافتی را » آرایهٔ« تلمیح» ندارد

۱۹- با توجه به ابیات زیر، به پرسش ها پاسخ دهید .

۱- منعم مکن از دیدن قد و رخ و چشمش من انس به سرو و گل و بادام گرفتم

۲- روی و چشمی دارم اندر مهر او کاین گُهر می ریزد آن زَر می زند ۱

الف) در کدام بیت« لف و نشر نامرتب» (مشوش) به کار رفته است ؟

ب) در چه صورتی « لف و نشر » نامرتب (مشوش) ایجاد می شود ؟

ج) به غیر از« لف و نشر» چه آرایه مشترکی در این دو بیت به کاررفته است ؟

۲۰- در بیت : « روی خوبت آیتی از لطف بر ما کشف کرد زان زمان جز لطف و خوبی نیست در تفسیر ما » ۱

الف) کدام واژه، آرایهٔ « ایهام تناسب » می سازد ؟

ب) دو معنی این واژه را در بیت بنویسید .

ج) این واژه با کدام یک از کلمات بیت « تناسب » دارد ؟ ۰/۵

۲۱- در کدام یک از ابیات زیر آرایهٔ « تضاد » وجود دارد؟

الف) فلک در خاک می غلتید از شرم سرافرازی اگر می دید معراج ز پا افتادن ما را

ب) اینکه گاهی می زدم بر آب و آتش خویش را روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع

ج) ما با توایم و باتو نه ایم؛ اینت بوالعجب در حلقه ایم با تو و چون حلقه بر دریم

د) چیست این سقفِ بلندِ سادهٔ بسیار نقش هیچ دانا زین معّمادر جهان آگاه نیست

۲۲- چگونه به آرایهٔ « حس آمیزی » در بیت زیر، پی می برید ؟ ۰/۵

« بر لب کوه جنون خندهٔ شیرین بهار نقش زخمی است که از تیشهٔ فرهاد شکفت »

۲۳- برای هر یک از ابیات زیر یک آرایهٔ ادبی بنویسید .

الف) عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را دزد دانا می کشد اول چراغ خانه را ۰/۵

ب) رسم بد عهدی ایام چو دید ابر بهار گریه اش بر سمن و سنبل و نسرین آمد

ادامه سوالات در صفحه چهارم

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی‌درس:**علوم و فنون ادبی ۳**	رشته :**ادبیات و علوم انسانی** **علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع:**۸ صبح**	نام و نام خانوادگی:
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تعداد صفحه: **۴**	تاریخ امتحان: **۱۳۹۹/۰۶/۱۱**	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان **بزرگسال و داوطلبان آزاد** سراسرکشور در**نوبت شهریور**ماه سال **۱۳۹۹**			مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir

هـ

نقد وتحلیل نظم ونثر (۴نمره)

۲۴- یک ویژگی« فکری» شعر « عارف قزوینی » را در ابیات زیر بنویسید . ۰/۵

« نالهٔ مرغ اسیر این همه بهر وطن است مسلک مرغ گرفتار قفس ،همچو من است »

« جامه ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن بدَر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است »

۲۵- با توجه به متن زیر از « سید محمد علی جمالزاده » به پرسش ها پاسخ دهید .

« شب عید نوروز بود و موقع ترفیع رتبه ، در اداره با هم قطارها قرار و مدار گذاشته بودیم که هرکس اول ترفیع رتبه یافت ،به عنوان ولیمه کباب غاز صحیحی بدهد ؛ زد و ترفیع رتبه به اسم من در آمد . عیالم گفت : « تنها همان رتبه های بالا را وعده بگیر و مابقی را خط بکش و بگذار سماق بمکند . »

الف)یک ویژگی مهم « سبک نویسندگی جمالزاده » را در این عبارت بنویسید . ۰/۵

ب) یک کنایه از متن بالا بیابید و مفهوم آن را بنویسید . ۰/۵

۲۶-دو ویژگی شعر « ققنوس »، سرودهٔ « نیما یوشیج » رااز نظر« قالب» بنویسید . ۰/۵

« ققنوس ، مرغ خوش خوان ، آوازهٔ جهان / آواره ماند از وزش بادهای سرد / بر شاخ خیزران / بنشسته است فرد بر گرد او به هر سر شاخی پرندگان / او ناله های گمشده ترکیب می کند .»

۲۷- با توجه به سرودهٔ زیر از « سلمان هراتی »، شاعر انقلاب اسلامی، به پرسش های مربوط به آن پاسخ دهید .

۱-« دیروز در غربت باغ من بودم و یک چمن داغ امروز خورشید در دشت ،آیینه دار من و تو »

۲-« این فصل ، فصل من و توست ، فصل شکوفایی ما برخیز با گل بخوانیم اینک بهار من و تو »

الف) دو ویژگی « ادبی » بیت« یک» را بنویسید . ۰/۵

ب) دو ویژگی « زبانی »بیت« دو» چیست ؟ ۰/۵

۲۸- متن زیر از کتاب « چرند و پرند » نوشتهٔ « دهخدا » است ؛ دو ویژگی «زبانی» دوره «بیداری» آن چیست ؟ ۰/۵

« باری ، چه دردسر بدهم ؟ آن قدر گفت وگفت و گفت تا ما را به این کار وا داشت.حالا که می بیند آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده ، تمام آن حرف ها یادش رفته . تا به یک ژاندارم چشمش می افتد ، رنگش می پرد . هی می گوید : امان از هم نشین بد . »

۲۹- شعر زیر از مجموعهٔ « زمستان » سرودهٔ« اخوان ثالث » است ؛ دو ویژگی شعری این شاعر را بنویسید. ۰/۵

« سلامت را نمی خواهند پاسخ گفت / سرها در گریبان است / وگر دست محبت سوی کس یازی، به اکراه آورد دست از بغل بیرون / که سرما سخت سوزان است . »

	فرجامتان نیک باد .	جمع نمره ۲۰

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس:**علوم و فنون ادبی ۳**	رشته:**ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع:**۸ صبح**
پایه دوازدهم دورهٔ دوم متوسطه		**تاریخ امتحان :۱۱ /۰۶/ ۱۳۹۹**
دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور درنوبت شهریورماه سال ۱۳۹۹		**مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu**

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱	**الف) تاریخ ادبیات(۲نمره)** تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران ، سبک شناسی ، تاریخ تطور نظم فارسی ، دیوان اشعار (ذکر یک مورد) ۰/۲۵ص ۱۶	۰/۲۵
۲	« الف» یا « فتحعلی خان صبای کاشانی » پرچمدار بازگشت ادبی است ۰/۲۵ ص ۱۳	۰/۲۵
۳	« د » یا « عدم توجه روشنفکران به شعر و شاعری ۰/۲۵ ص ۱۴	۰/۲۵
۴	پروین (رخشنده) اعتصامی ۰/۲۵ ص ۷۰	۰/۲۵
۵	۱-جلال آل احمد ۰/۲۵ ص ۷۴ ۲-احمد محمود ۰/۲۵ ۷۸ ۳- محمد باقر میرزا خسروی ۰/۲۵ ص۱۹ ۴- سیمین دانشور ۰/۲۵ ص ۷۳ و ۷۴	۱
۶	**ب) سبک شناسی(۲) نمره** الف) سادگی ۰/۲۵ ص ۴۲ ب) طنز سیاسی – اجتماعی ۰/۲۵ ص ۴۶ ج) عارف قزوینی ۰/۲۵ ص ۴۲- ۴۳ د) خراسانی ۰/۲۵ ص ۹۹ ه) عامه مردم ۰/۲۵ ص ۹۷	۱/۲۵
۷	الف) عینیت گرایی (عینی بودن) ۰/۲۵ ص ۴۴ ب) مصنوع و فنی ۰/۲۵ (اگر دانش آموز یک مورد را هم بنویسید نمره تعلق می گیرد.) ص ۴۵	۰/۵
۸	«آزادی ، وطن ، قانون ، تعلیم و تربیت جدید ، توجه به مردم ، دانش ها و فنون نوین ص ۴۴ (ذکر یک مورد کافی است .) (همکاران محترم به مفاهیم مشابه نمره تعلق می گیرد .)	۰/۲۵
۹	**ج) موسیقی شعر (۶نمره)** الف) همسان دو لختی ۰/۲۵ ص ۵۳ ب) همسان یک پایه ای ۰/۲۵ ص ۵۰ ج) ناهمسان ۰/۲۵ ص ۵۲ (همکاران محترم توجه فرمایند در این قسمت ذکر « یک پایه ای » و « دو لختی » در پاسخ نامه مهم است و صرفا با ذکر« همسان » نمره تعلق نمی گیرد .)	۰/۷۵
۱۰	**ص۲۳** تقطیع هجایی: ب | حس | ن | خل | ق | و | فا | کس | ب | یا | ر | ما | نَ | رَ | سَد — ۰/۷۵ تقطیع هجایی: ت | را | دَ | رین | س | خ | نن | کا | ر | کا | ر | ما | نَ | رَ | سَد نشانه های هجایی: u | – | u | – | u | u | – | u | – | u | – | u | u | – ۰/۷۵ وزن: مفاعِلُن | فعلاتن | مفاعِلُن | فعلن ۰/۷۵	۲/۲۵
۱۱	« ب » یا « سو » ۰/۲۵ ص ۵۳	۰/۲۵
۱۲	بلند بودن هجای پایان مصراع (هجای پایانی مصراع ها چه کوتاه باشد، چه کشیده ، همواره بلند به حساب می آید و با علامت (-) نشان داده می شود .) ۰/۵ ص ۸۳-۸۴ (همکاران محترم اگر دانش آموز هر یک از این مفاهیم را برساند پاسخ درست است .)	۰/۵
۱۳	الف) امکان حذف همزه ۰/۵ (در هجای چهارم مصراع اول ، یا / د / با / دان(اگر دانش آموز فقط هجا را بیان کرد ۰/۲۵ نمره تعلق گیرد .) ص ۸۴ ب) آوردن « فاعلاتن » به جای « فعلاتن » ۰/۵ ص ۸۴	۱
۱۴	« ب » یا « مستفعل مستفعل مستفعل مستف » ۰/۲۵ ص ۲۷	۰/۲۵
۱۵	الف) نو (نیمایی) ۰/۵ب) ۴پایه آوایی (۱۴هجا) ۰/۲۵ ج) « رام» ، فعل « بود » در اصل هجای کشیده است و چون در هجای آخر بیت قرار گرفته ، مطابق با اختیارات شاعری با هجای بلند تلفظ می شود. ۰/۲۵	۱
۱۶	**زیباشناسی (۶نمره)** ۱- متناقض نما ۰/۲۵ ص ۶۰ ۲)ایهام ۰/۲۵ ص ۹۰ ۳- لف و نشر ۰/۲۵ ص ۶۲ ۴) اغراق ۰/۲۵ ص ۹۲	۱

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس:**علوم و فنون ادبی ۳**	رشته:**ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع:**۸ صبح**
پایه دوازدهم دورهٔ دوم متوسطه		**تاریخ امتحان :۱۱ /۰۶/ ۱۳۹۹**
دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور درنوبت شهریورماه سال ۱۳۹۹		**مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu**

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱۷	یاد آوری داستان « بر دار کردن حسین بن منصور حلاج » عارف بزرگ قرن چهارم ۰/۵ ص ۳۲	۰/۵
۱۸	الف) درست ۰/۲۵ ص ۳۳ ب) نادرست ۰/۲۵ ص ۳۰ ج) درست ۰/۲۵ ص ۸۹ د) نادرست ۰/۲۵ ص۳۲	۱
۱۹	الف) بیت (دو) یا « روی و چشمی دارم اندر مهر او کاین گهر می ریزد آن زَر می زند » ۰/۲۵ ص ۵۹ ب) اگر ارتباط لف ها با نشر ها نا منظم باشد ، لف و نشر نامرتب(مشوش) خواهد بود . ۰/۵ ص ۵۸ ج) مراعات نظیر (تناسب) ۰/۲۵ ص ۵۸ -۵۹	۱
۲۰	الف) آیت ۰/۲۵ ب) نشانه ۰/۲۵ آیه ۰/۲۵ ج)تفسیر ۰/۲۵ ص ۹۱	۱
۲۱	« ب » یا « این که گاهی می زدم بر آب و آتش خویش را روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع ۰/۵ ص۵۹	۰/۵
۲۲	در ترکیب « خنده شیرین » دو حس « شنوایی » و « چشایی » به هم آمیخته اند . ۰/۵ ص ۱۱۴	۰/۵
۲۳	الف) اسلوب معادله ، استعاره ، مراعات نظیر (یک مورد) ۰/۲۵ ص ۱۱۵ ب) حسن تعلیل ، استعاره مکنیه ، تشخیص ، مراعات نظیر (یک مورد) ۰/۲۵ ص ۱۱۳	۰/۵
۲۴	**هـ) نقد و تحلیل نظم و نثر (۴نمره) (به پاسخ ها و مفاهیم مشابه و درست نمره تعلق می گیرد)** در شعر « عارف قزوینی » مضامین وطن دوستی ، مبارزه با دشمنان وطن ، سوز و شور عشق و دردمندی نسبت به میهن ، بر انگیختن مردم ، آزادی خواهی ۰/۵ ص ۱۷	۰/۵
۲۵	الف) کاربرد کلمات عامیانه و متداول در نثر ، نزدیکی کلام به طبع خوانندگان ، کاربرد کنایات ، جملات کوتاه و.. (ذکر یک مورد کافی است .) ۰/۵ ب) خط بکش : کنایه از حذف کن ، سماق بمکند : کنایه از انتظار بکشند (ذکر یک مورد کافی است .) ۰/۵ ص ۷۴	۱
۲۶	این شعر در قالب شعر نو (نیمایی) سروده شده است که در آن یکسانی مصراع ها از نظر تعداد هجا ها شرط نیست و شعر وزن و قافیه دارد . ۰/۵ ص ۸۲	۰/۵
۲۷	الف) دیروز و امروز : تضاد و مجاز - خورشید آیینه دار من و توست : تشبیه – کلمات : « باغ ، داغ » و « من ، چمن » : جناس – باغ : استعاره از ایران ، غربتی که در محیط ایران وجود داشت – دشت : استعاره از کشور و وطن – غربت باغ : اضافه استعاری (ذکر دو مورد کافی است .) ۰/۵ ب) بیت پنج جمله است . این فصل : نهاد - فصل من و تو : مسند : فعل جمله پنجم به قرینه حذف شده است . ذکر دو مورد کافی است . ۰/۵ ص ۷۸	۱
۲۸	این متن از نظر زبانی ساده و دور از تعابیر پیچیده و به زبان محاوره ای و عامیانه نزدیک است . جملات کوتاه وکنایی استفاده شد . واژه فرانسوی « ژاندارم در آن به کاررفته است . » (همکاران محترم به ویژگی های زبانی دیگر هم نمره تعلق می گیرد .) ۰/۵ ص ۶۵	۰/۵
۲۹	شعر « اخوان ثالث » شعری اجتماعی است و حوادث زندگی مردم را در خود منعکس می کند . او زبانی « نمادین » دارد . ۰/۵ص۷۲	
		۰/۵
	" دربخش نقد و تحلیل ، نظر همکاران محترم صا ئب ا ست"	۲۰

همکاران ارجمند : خداقوت ؛ از زحمات شما سپاسگزاریم

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی‌درس :**علوم و فنون ادبی ۳**	رشته :**ادبیات و علوم انسانی** **علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع:**۱۰ صبح**	نام و نام خانوادگی:
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تعداد صفحه: **۴**	تاریخ امتحان: **۱۳۹۹/۱۱/۴**	مدت امتحان: **۹۰ دقیقه**
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در**نوبت دی** ماه سال **۱۳۹۹**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره

الف **تاریخ ادبیات (۲ نمره)**

۱- کدامیک از عبارت‌های زیر درست است؟ ۰/۲۵

الف) شاعران دورهٔ بازگشت به سبب فقر فرهنگی جامعه و سستی حاکم بر ادبیات، به پیروی از اسلوب‌های کهن پرداختند.

ب) شاعران دورهٔ معاصر به سبب فقر فرهنگی جامعه و سستی حاکم بر ادبیات، به پیروی از اسلوب‌های کهن پرداختند.

۲- متن زیر در مورد چه کسی است؟ ۰/۲۵

«او از پیشگامان نثر جدید فارسی است و با روزنامهٔ «صوراسرافیل» همکاری داشت و مجموعهٔ نوشته‌های طنزآمیز سیاسی- اجتماعی او با عنوان «چرند و پرند» در آن روزنامه منتشر می‌شد.»

۳- جایگاه خانوادگی و تفکرات شخصی کدام یک از شاعران زیر، مانع از آن می‌شود که در ردیف «شاعران آزادی‌خواه مشروطه» قرار گیرد؟ ۰/۲۵

الف) عارف قزوینی ب) فرخی یزدی ج) ایرج میرزا د) میرزادهٔ عشقی

۴- در جاهای خالی کلمات مناسب بنویسید. ۰/۵

الف) «جمال زاده» را با مجموعهٔ داستان «یکی بود؛ یکی نبود» آغازگر ..... فارسی به شیوهٔ نوین می‌دانند.

ب) جریان « نوگرایی» شعری نیما با سرایش ..... در سال ۱۳۱۶ تثبیت شد.

۵- هر یک از آثار در ستون «الف»به کدام یک از پدید آورندگان آن در ستون «ب» مربوط است.(یک مورد در ستون «ب» اضافی است.) ۰/۷۵

گروه «الف»	گروه «ب»
۱) زمستان	جلال آل احمد
۲) مدیر مدرسه	قائم مقام فراهانی
۳) منشآت	مهدی اخوان ثالث
	حمید سبزواری

ب **سبک شناسی : (۲ نمره)**

۶- کدام یک از واژه‌های داخل کمانک درست است ؟ ۱

الف) شاعران در دورهٔ بیداری به انعکاس خواست‌ها و علایق (شخصی خود- تودهٔ مردم) پرداختند.

ب) در نثر دورهٔ بیداری، واژه‌ها و ترکیب‌های عربی ناآشنا (کمتر- بیشتر) می‌شود.

ج) معشوق در ادبیات معاصر مانند دوره‌های آغازین شعر فارسی (زمینی- آسمانی) است.

د) باستان‌گرایی و علاقهٔ فراوان به استفاده از واژه‌های (کهن- نو) در زبان شعر دورهٔ انقلاب اسلامی، محسوس است.

۷- یکی از مضامین «نثر» دورهٔ انقلاب اسلامی را بنویسید. ۰/۵

۸- کدام یک از عبارت‌های زیر نادرست است؟ ۰/۲۵

الف) توجّه به قالب‌های« مستزاد و چهارپاره» در شعر « ملک الشّعرای بهار» و « ادیب الممالک فراهانی» بیشتر است.

ب) از نظر موسیقی و عروض، گروه «سنّت‌گرا » بسیار پایبند به سنّت‌های ادبی بودند.

د) لغات و ترکیبات امروزی و جدید وارد شعر شده است.

۹- کدام یک از موارد زیر، جزءِ ویژگی‌های «سطح زبانی شعر معاصر» است ؟ ۰/۲۵

الف) لحن شاعر صمیمانه و متواضعانه است. ب) صور خیال جدید و نو هستند.

ج) موضوع شعر محدود نیست و تنوّع دارد. د) لغات و ترکیبات امروزی و جدید وارد شعر شده است.

ادامه سوالات در صفحهٔ دوم

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی‌درس :**علوم و فنون ادبی ۳**	رشته :**ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع:**۱۰ صبح**	نام و نام خانوادگی:
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تعداد صفحه: **۴**	تاریخ امتحان: **۱۳۹۹/۱۱/۴**	مدت امتحان: **۹۰ دقیقه**
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در**نوبت دی** ماه سال **۱۳۹۹**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
ج	**موسیقی شعر : (۶ نمره)**	
	۱۰- کدام یک از ابیات زیر، با بیت : «بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست / بگشای لب که قند فراوانم آرزوست» هم وزن است؟	۰/۲۵
	الف) آب زنید راه را هین که نگار می‌رسد مژده دهید باغ را بوی بهار می‌رسد	
	ب) دست از مس وجود چو مردان ره بشوی تا کیمیای عشق بیابیّ و زر شوی	
	۱۱- برای هر یک از ابیات زیر، یکی از وزن‌های داخل کمانک را انتخاب کنید.	۰/۷۵
	(ناهمسان- همسان یک پایه ای – همسان دولختی)	
	الف) من نمی‌گویم زیان کن یا به فکر سود باش ای ز فرصت بی‌خبر در هر چه هستی، زود باش	
	ب) ز دو دیده خون فشانم ز غمت شب جدایی چه کنم که هست اینها گل باغ آشنایی	
	ج) هر چه داری اگر به عشق دهی کافرم گر جوی زیان بینی	
	۱۲- برای بیت زیر، کدام وزن ترجیح دارد؟	۰/۲۵
	تا رفت مرا از نظر آن چشم جهان‌بین کس واقف ما نیست که از دیده چه‌ها رفت	
	الف) مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستف	
	ب) مفعولُ مفاعیلُ مفاعیلُ فعولن	
	۱۳- تقطیع بین کمانک، با کدام « اختیار زبانی» مطابقت دارد؟ درخت دوستی : (U - - - U -)	۰/۵
	۱۴- مصوت بلند / (ی) / در کدام یک از کلمات زیر، کوتاه نیست؟	۰/۲۵
	الف) عامیانه ب) ایثار ج) قیامت د) گیاه	
	۱۵- اختیار« وزنی» مشترک در دو مصراع بیت زیر را بنویسید.	۰/۵
	آمد سوی کعبه سینه پر جوش چون کعبه نهاد حلقه در گوش	
	۱۶- وزن بیت : « دلا بسوز که سوز تو کارها بکند / نیاز نیم شبی دفع صد بلا بکند» چیست؟	۰/۲۵
	الف) مفعولُ مفاعلن مفاعیلن	
	ب) مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن	
	۱۷- بیت :« دستم نداد قوّت رفتن به پیش دوست چندی به پای رفتم و چندی به سر شدم»	۲/۲۵
	الف) تقطیع هجایی کنید.	
	ب) نشانه‌های هجایی آن را بگذارید.	
	ج) وزن بیت را بنویسید.	
	۱۸- با توجه به شعر زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.	۰/۵
	« نَفَسم را پرِ پرواز از توست / به دماوند تو سوگند، که گر بگشایند / بندم از بند، ببینند که : / آواز از توست/ همه اجزایم با مهرِ تو آمیخته است / همه ذرّاتم با جان تو آمیخته باد!»	
	الف) این شعر در چه قالبی سروده شده است؟	
	ب)یک هجای«کشیده» در مصراع « همه ذرّاتم با جان تو آمیخته باد!» پیدا کنید.	
	۱۹-اختیار وزنی بیت : «یاد باد آن که ز ما وقت سفر یاد نکرد / به وداعی دل غمدیدهٔ ما شاد نکرد» را بنویسید؟	۰/۵
	ادامه سوالات در صفحهٔ سوم	

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی‌درس :**علوم و فنون ادبی ۳**	رشته :**ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع:**۱۰ صبح**	نام و نام خانوادگی:
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تعداد صفحه: **۴**	تاریخ امتحان: **۱۳۹۹/۱۱/۴**	مدت امتحان: **۹۰ دقیقه**
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در**نوبت دی** ماه سال **۱۳۹۹**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره

د **زیبایی شناسی : (۶ نمره)**

۲۰-در هر یک از بیت‌های گروه «الف» کدام آرایهٔ ادبی گروه «ب» به کار رفته است؟ (در ستون«ب» یک مورد اضافی است.) ۱

گروه «الف»		گروه «ب»
۱) آیین طریق از نفس پیرمغان یافت	آن خضر که فرخنده‌پی‌اش نام نهادند	تضاد
۲) در نیابد حال پخته هیچ خام	پس سخن کوتاه باید؛ والسّلام	تلمیح
۳) گر برگ گل سرخ کنی پیرهنش را	از نازکی آزار رساند بدنش را	لف و نشر
۴) مَنعَم مکن از دیدن قد و رخ و چشمش	من انس به سرو و گل و بادام گرفتم	متناقض نما
		اغراق

۲۱-در عبارت « درویش بی معرفت نیارامد تا فقرش به کفر انجامد ؛ «کادَ الفَقرُ اَن یَکُون کُفراً» : ۰/۷۵

الف) کدام قسمت، آرایهٔ «تضمین» دارد؟

ب) ارتباط آن را با قسمت‌های دیگر متن، مشخّص نمایید.

۲۲- در کدام گزینه، واژهٔ« مِهر»، آرایهٔ « ایهام تناسب » دارد؟ ۰/۵

الف) من ندانستم از اوّل که تو بی مهر و وفایی — عهد نابستن از آن بِه، که ببندی و نپایی

ب) بی مهر رخت روز مرا نور نمانده‌است — وز عمر مرا جز شب دیجور نمانده‌است

ج) پرستش به مستی است در کیش مهر — برون‌اند زین جرگه هشیارها

۲۳- با توجه به دو بیت زیر: ۰/۷۵

بر لب کوه جنون خندهٔ شیرین بهار — نقش زخمی است که از تیشهٔ فرهاد شکفت

سرکشان را فکند تیغ مکافات ز پای — شعله را زود نشانند به خاکستر خویش

الف) کدام بیت، آرایهٔ«اسلوب معادله»دارد؟

ب) چگونه به آرایهٔ «اسلوب معادله» در این بیت، پی برده‌اید؟

۲۴-در بیت« محرم این هوش جز بی هوش نیست / مرزبان را مشتری جز گوش نیست» کدام آرایهٔ ادبی به کار نرفته است؟ ۰/۲۵

الف) مراعات نظیر **ب)** متناقض نما **ج)** اسلوب معادله **د)** حسن تعلیل

۲۵-درهر یک از بیت‌های زیر، قسمت‌های مشخّص شده کدام آرایهٔ «معنوی» را به وجود آورده است؟ ۰/۷۵

الف) سپهبد پرستنده را گفت گرم — سخن‌های شیرین به آوای نرم

ب)اگر سنّت اوست نوآوری، — نگاهی هم از نو به سنّت کنیم

ج)شب تاریک و بیمِ موج و گردابی چنین هایل — کجا دانند حال ما سبکباران ساحل‌ها؟

۲۶- با توجّه به بیت زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید: ۰/۷۵

« خمیده پشت از آن گشتند پیران جهاندیده — که اندر خاک می‌جویند ایّام جوانی را »

الف) نام آرایهٔ بیت را بنویسید. **ب)** دلیل خود را برای انتخاب این آرایه بیان کنید ؟

۲۷- ثابت کنید در بیت زیر، آرایهٔ « متناقض نما» به کار رفته است؟ ۰/۵

«چیست این سقف بلند سادهٔ بسیار نقش — هیچ دانا زین معمّا در جهان آگاه نیست»

۲۸- در بیت: « روی و چشمی دارم اندر مهر او — کاین گهر می‌ریزد آن زَر می‌زند» ۰/۷۵

الف) « لفّ اوّل» کدام کلمه است؟ **ب)**« نشر دوم» را بنویسید. **ج)** این نوع « لفّ و نشر» چه نام دارد؟

ادامه سوالات در صفحهٔ چهارم

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی‌درس :**علوم و فنون ادبی ۳**	رشته :**ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع:**۱۰ صبح**	نام و نام خانوادگی:
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تعداد صفحه: **۴**	تاریخ امتحان: **۱۳۹۹/۱۱/۴**	مدت امتحان: **۹۰ دقیقه**
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در**نوبت دی** ماه سال **۱۳۹۹**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
هـ	**نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)**	
	۲۹-با توجّه به شعر زیر از« احمد عزیزی»، به پرسش‌ها پاسخ دهید.	۱
	یاس مثل عطر پاک نیّت است یاس استنشاق معصومیّت است	
	یاس را آیینه ها رو کرده‌اند یاس را پیغمبران بو کرده‌اند	
	یاس بوی حوض کوثر می‌دهد عطر اخلاق پیمبر می‌دهد	
	الف)یک ویژگی فکری آن را بنویسید.	
	ب) دو ویژگی« ادبی» بیت اوّل چیست؟	
	۳۰-متن زیر از کتاب « تاریخ بیداری ایرانیان»را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید.	۱
	«چه آن بزرگ‌مرد از آن یکّه اشخاص بود که به قابلیّت خود بدون اسباب و مساعدت خارجی از پستی به بلندی رسید. یعنی پسر سرآشپز قائم مقام بود و در اثنای کار و شغل، خویش را دارای رتبه و مقام صدارت نمود.دوست و دشمن او را از نوادر دهر شمردند و کارهای امیرنظام از ترتیب و انتظام قشون و اصلاح کار دفتر و مالیه که همه در یک دوسال صورت گرفت، گواه و دلیل بزرگی مرد است.»	
	الف)دو ویژگی « زبانی» برای متن بنویسید.	
	ب) نویسندهٔ متن کیست؟	
	ج) این کتاب مربوط به کدام «حوزهٔ ادبی» در نثرنویسی دوران بیداری است؟	
	۳۱-کدام آرایه در بیت « در دفتر زمانه فتد نامش از قلم/ هر ملّتی که مردم صاحب قلم نداشت» دیده نمی شود؟	۰/۲۵
	الف) تشبیه ب) حس‌آمیزی ج) کنایه د) مراعات نظیر	
	۳۲-سرودهٔ زیر از « سهراب سپهری» را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید.	۱/۲۵
	« قایقی خواهم ساخت / خواهم انداخت به آب / دور خواهم شد از این خاک غریب / که در آن هیچ کسی نیست که در بیشهٔ عشق / قهرمانان را بیدار کند.»	
	الف) وزن مصراع « قایقی خواهم ساخت» چیست؟	
	ب) در کدام قسمت شعر «حذف همزه» صورت گرفته است؟ (ذکر یک مورد کافی است)	
	ج) برای این قالب شعری، یک ویژگی بنویسید.	
	۳۳- با توجّه به متن زیر، عبارت‌های آمده، مربوط به کدام «ویژگی نثر دورهٔ انقلاب اسلامی» است؟	۰/۵
	«آفتاب، چشم‌هایتان را می‌زد، برای همین دستتان را بر چشم‌های درشتتان که در نور آفتاب جمع شده بود، حمایل کرده بودید، دست دیگرتان را هم به هنگام صحبت کردن تکان می‌دادید، با یک سال و نیم پیش فرق زیادی نکرده بودید. جز ریش‌هایتان که پُرتر و بلندتر شده بود و رنگ چهره‌تان که آفتاب خورده‌تر و تیره‌تر. لباس نظامی به تنتان برازنده بود، شکیل‌تر از همیشه که کت و شلوار می‌پوشیدید.»	
	الف) ساده‌نویسی که در دوره‌های پیش شروع شده بود، در این دوره نیز ادامه یافت.	
	ب)گرایش به برخی قالب‌های دیگر مانند خاطره، قطعهٔ ادبی، سفرنامه، شرح حال رایج شد.	
	فرجامتان نیک باد	**جمع نمره ۲۰**

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس:**علوم و فنون ادبی ۳**	رشته:**ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**		ساعت شروع:**۱۰ صبح**
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تعداد صفحه :۲		تاریخ امتحان :**۱۳۹۹/۱۱/ ۴**
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در**نوبت دی** ماه سال **۱۳۹۹**			مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱	**الف) تاریخ ادبیات(۲ نمره)** **گزینهٔ «الف» یا شاعران دورهٔ بازگشت به سبب فقر فرهنگی جامعه و سستی حاکم بر ادبیات، به پیروی از اسلوب‌های کهن پرداختند. ۰/۲۵ ص ۱۳**	۰/۲۵
۲	**علامه علی اکبر دهخدا ۰/۲۵ ص ۲۰**	۰/۲۵
۳	**ج یا ایرج میرزا ۰/۲۵ ص۱۷**	۰/۲۵
۴	**الف) داستان نویسی ۰/۲۵ ص ۷۴ ب) ققنوس ۰/۲۵ ص ۷۱**	۰/۵
۵	**۱- مهدی اخوان ثالث ۰/۲۵ ص ۷۲ ۲- جلال آل احمد ۰/۲۵ ص ۷۴ ۳- قائم مقام فراهانی ۰/۲۵ ص ۲۰**	۰/۷۵
۶	**ب) سبک شناسی(۲) نمره** **الف) تودهٔ مردم ۰/۲۵ ص ۴۴ ب) کمتر ۰/۲۵ ص ۴۵ ج) زمینی ۰/۲۵ ص ۹۷ د) کهن ۰/۲۵ ص ۹۹**	۱
۷	**بی‌توجّهی به مادّیّات، دعوت به اخلاقیّات، استکبارستیزی، مبارزه با بی عدالتی اجتماعی، استقبال از شهادت و فرهنگ ایثار و دفاع از وطن. (ذکر یک مورد کافی است.) ۰/۵ ص ۱۰۱**	۰/۵
۸	**الف یا توجّه به قالب‌های «مستزاد و چهارپاره» در شعر«ملک الشّعرای بهار» و «ادیب الممالک فراهانی» بیشتر است. ۰/۲۵ ص ۴۳**	۰/۲۵
۹	**گزینهٔ «د» یا لغات و ترکیبات امروزی و جدید وارد شعر شده است. ۰/۲۵ صص ۹۷-۹۶**	۰/۲۵
۱۰	**ج) موسیقی شعر (۶نمره)** **گزینهٔ«ب» یا «دست از مس وجود چو مردان ره بشوی / تا کیمیای عشق بیابیّ و زر شوی» ۰/۲۵ ص ۲۵**	۰/۲۵
۱۱	**الف) همسان یک پایه ای ۰/۲۵ ص ۵۵ ب) همسان دو لختی ۰/۲۵ ص ۵۵ ج) ناهمسان ۰/۲۵ ص ۹۳**	۰/۷۵
۱۲	**گزینهٔ«الف» یا «مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستف» ۰/۲۵ ص ۲۶**	۰/۲۵
۱۳	**بلند تلفّظ کردن هجای کوتاه ۰/۵ ص ۵۴**	۰/۵
۱۴	**گزینهٔ«ب» یا ایثار ۰/۲۵ ص ۵۴**	۰/۲۵
۱۵	**بلند بودن هجای پایان مصراع ۰/۵ ص۵۶**	۰/۵
۱۶	**گزینهٔ «ب» یا «مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن» ۰/۲۵ ص ۳۸**	۰/۲۵
۱۷		۲/۲۵

تقطیع هجایی	دَس	تَم	نَ	دا	د	قُو	وَ	تِ	رَف	تن	بِ	پی	شِ	دوست	۰/۷۵
تقطیع هجایی	چَن	دی	بِ	پا	ی	رَف	تَ	مُ	چَن	دی	بِ	سر	شُ	دَم	
نشانه‌های هجایی	–	–	U	–	U	–	U	U	–	–	U	–	U	–	۰/۵
وزن	مفعولُ			فاعلاتُ				مفاعیلُ				فاعلن			۱

۱۸	**الف) نیمایی ۰/۲۵ ب) « میخ» یا« باد» (ذکر یک مورد کافی است) ۰/۲۵ ص ۱۰۶**	۰/۵
۱۹	**آوردن «فاعلاتن» به جای « فعلاتن» (در رکن اول مصراع) ۰/۵ ص ۸۴**	۰/۵
۲۰	**د) زیبایی شناسی : (۶ نمره)** **۱) تلمیح ۰/۲۵ صص ۳۳-۳۲-۳۱ ۲) تضاد ۰/۲۵ ص ۶۲ ۳) اغراق ۰/۲۵ ص ۹۲ ۴) لف و نشر ۰/۲۵ ص ۵۷**	۱
۲۱	**الف) سعدی حدیث «کادَ الفَقرُ اَن یَکُون کُفراً»را در سخن خویش تضمین کرده است. ۰/۲۵ ص ۳۳** **ب) سعدی با استفاده از این حدیث به بهترین شکل، ارتباط بین «کفر و فقر» را نشان داده است. ۰/۵ ص ۳۴-۳۳**	۰/۷۵

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس:**علوم و فنون ادبی ۳**	رشته:**ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**		ساعت شروع:**۱۰ صبح**
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تعداد صفحه :۲		تاریخ امتحان :**۱۳۹۹/۱۱/ ۴**
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در**نوبت دی** ماه سال **۱۳۹۹**			مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۲۲	گزینهٔ«ج» یا «پرستش به مستی است در کیش مهر / برون اند زین جرگه هشیارها» ۰/۵ ص ۹۱-۹۰	۰/۵
۲۳	الف) بیت « سرکشان را فکند تیغ مکافات ز پای / شعله را زود نشانند به خاکستر خویش» ۰/۲۵ ب) می‌توان دو مصراع را جا به جا کرد و به جای یکدیگر به کاربرد که این از ویژگی‌های آرایهٔ « اسلوب معادله» است. ۰/۵ ص ۱۱۶ (به مفاهیمی که مقصود را برساند ، نمره تعلق می گیرد.)	۰/۷۵
۲۴	گزینهٔ« د »یا حسن تعلیل ۰/۲۵ صص ۱۱۳-۱۱۲	۰/۲۵
۲۵	الف) حس‌آمیزی ۰/۲۵ ص ۱۱۳ ب) ایهام ۰/۲۵ ص ۹۰ ج) مراعات نظیر ۰/۲۵ ص ۳۰	۰/۷۵
۲۶	الف) حسن تعلیل ۰/۲۵ ب) علت خمیدگی پشت پیران جهان دیده این است که در خاک در جستجوی ایّام جوانی خود هستند. ۰/۵ ص ۱۱۷	۰/۷۵
۲۷	کلمات «ساده» و «بسیار نقش» به هم اضافه شده است. همراهی این دو واژه با هم و مفهوم آنها، متناقض نما است. شاعر، به شکل ادبی و هنرمندانه، دو واژه را که عقلا ارتباط بین آنها غیر ممکن است، به هم مربوط نموده است. ۰/۵ ص ۶۵ (بیان مفاهیم مشابه که مقصود را برساند مورد قبول است)	۰/۵
۲۸	الف) روی ۰/۲۵ ب) گهر ۰/۲۵ ج) نامرتب(مشوّش) ۰/۲۵ ص ۵۹	۰/۷۵
۲۹	**هـ) نقد و تحلیل نظم و نثر : (۴ نمره)** الف) این شعر در مورد مقام والای حضرت زهرا (س)است که اسوهٔ تاریخی و مذهبی هستند. ۰/۵ ب) در بیت اول آرایه های «تشبیه» و « استعاره» به کار رفته است. ۰/۵ ص ۸۰	۱
۳۰	الف) نثر ساده و روان، قابل فهم- عبارت های وصفی دور و دراز و لفظ پردازی‌های بی‌جا دیده نمی شود. ۰/۵ ب) ناظم الاسلام کرمانی ۰/۲۵ ج) تحقیقات ادبی و تاریخی ۰/۲۵ ص ۴۷ – ص ۲۰	۱
۳۱	حس آمیزی ۰/۲۵ صص۱۱۴-۱۱۳	۰/۲۵
۳۲	الف) فاعلاتن فع لن ۰/۵ ب) رکن اول مصراع دوم **یا** رکن دوم مصراع سوم **یا** رکن اول مصراع چهارم ۰/۵ ص ۱۱۹ ج) وزن عروضی دارد، کوتاهی و بلندی مصراع ها و نیز تعداد هجاها برابر نیست.تعداد ارکان یکسان نیست، نشانه‌های هجایی و وزن واژه‌های یک مصراع با مصراع دیگر برابر نیست. (ذکر یک مورد کافی است).۰/۲۵	۱/۲۵
۳۳	الف) زبانی ۰/۲۵ ب) ادبی ۰/۲۵ ص ۱۰۲	۰/۵
	" در مورد پاسخ های مشابه و درست ، نظر همکاران محترم صا ئب ا ست" جمع نمرات	۲۰

همکار عزیز و ارجمند خدا قوت

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس : **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته : **ادبیات و علوم انسانی** **علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع: **۸ صبح**	تعداد صفحه: **۴**
پایهٔ **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	نام و نام خانوادگی :	تاریخ امتحان: **۱۳۹۸/۰۳/۰۵**	مدت امتحان: **۹۰** دقیقه
دانش آموزان روزانه ،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در**نوبت خرداد** ماه سال **۱۳۹۸**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره

الف **تاریخ ادبیات (۲ نمره)**

۱- هریک از ویژگی‌های شعری زیر مربوط به کدام شاعر دورهٔ بیداری است؟ ۰/۲۵

الف) شعرهای او که به زبان ساده و طنزآمیز در راه مبارزه با استبداد و عشق به وطن بود،در روزنامهٔ « نسیم شمال» به چاپ می رسید.

ب)عرصهٔ هنری وی تصنیف‌ها وترانه‌های میهنی بود که در برانگیختن مردم وآزادی‌خواهی نقش بسیارمؤثّرداشت. ۰/۲۵

۲- جاهای خالی را با واژهٔ مناسب کامل کنید.

الف) قائم مقام فراهانی احیا کنندهٔ نثر فارسی است و « .....» مهم‌ترین اثر اوست. ۰/۲۵

ب)دردورهٔ بیداری،ادبیّات- به ویژه شعر- برای آن‌که بتواند با تودهٔ مردم ارتباط برقرار کند، زبان ..... را برگزید. ۰/۲۵

۳- « شعر نو تغزّلی » در کدام دورهٔ ادبیات معاصر به گسترده‌ترین جریان‌های زمان خود تبدیل شد؟ ۰/۲۵

الف)دورهٔ دوم ب) دورهٔ چهارم ج) دورهٔ سوم د) دورهٔ اوّل

۴- نام آثاررا درستون« الف» به پدیدآورندگان آثاردرستون « ب » وصل کنید. (درستون «ب» یک مورد اضافی است.) ۰/۷۵

« الف»	« ب »
الف) منظومهٔ حیدر بابایه سلام	۱-حسن مقدم
ب) جعفر خان از فرنگ برگشته	۲- قیصر امین پور
ج) در کوچهٔ آفتاب	۳- محمدحسین بهجت تبریزی
	۴- موسوی گرمارودی

ب) **سبک شناسی (۲ نمره)**

۵- درست یا نادرست بودن جمله‌های زیر را مشخّص کنید. ۰/۵

الف) زبان و واژگان شعری درقصاید دورهٔ انقلاب به سبک خراسانی نزدیک است.

ب) اندیشهٔ حاکم بر داستان‌های دههٔ اوّل پس از پیروزی انقلاب ،ابتدا اجتماعی ودر مرحلهٔ بعد سیاسی بود.

۶- بنیادی‌ترین تفکر و خواست مشروطه‌خواهان چه بود؟ ۰/۲۵

الف) توجه به مردم ب)تعلیم و تربیت جدید ج) آزادی د)قانون

۷- پرسش های کوتاه پاسخ :

الف)نمونه‌ای از تخیلات سرایندگان پیشین را دراشعار کدام شاعر دورهٔ بیداری می‌توان دید؟ ۰/۲۵

ب) یکی از ضعف‌های تکنیکی در اغلب داستان‌های دوران مشروطه چیست؟ ۰/۵

۸- همهٔ گزینه ها « سطح ادبی » شعر ادبیات معاصر تا انقلاب اسلامی را نشان می دهد ، به جز گزینهٔ ۰/۵

الف) علاوه بر قالب‌های سنّتی ،قالب نیمایی وسپید پر کاربرد است.

ب) صور خیال،جدید و نو هستند و تکرارتصاویر شاعران دوره‌های قبل نیستند.

ج) گرایش به نماد درتصاویر شعری بیشتر می‌شود.

د) معشوق در ادبیات معاصرمانند دوره‌های آغازین شعر فارسی زمینی است.

« ادامه سوالات در صفحهٔ دوم »

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس : **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته : **ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع: **۸ صبح**	تعداد صفحه: **۴**
پایهٔ **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	نام و نام خانوادگی :	تاریخ امتحان: **۱۳۹۸/۰۳/۰۵**	مدت امتحان: **۹۰** دقیقه
دانش آموزان روزانه ،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در**نوبت خرداد** ماه سال **۱۳۹۸**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
ج)	**موسیقی شعر (۶ نمره)**	
	۹- با توجه به جمله‌های زیر،مورد درست را از داخل پرانتز انتخاب کنید.	۰/۵
	الف)در مصراع: « همه کارم زخودکامی به بد نامی کشید آخر» شاعر از اختیار زبانی (بلند تلفّظ کردن مصوّت کوتاه – کوتاه تلفّظ کردن مصوّت بلند) استفاده‌کرده است.	
	ب)با توجه به علامت‌های هجایی،رکن« سوی دلم»« U- U- » شاعرازاختیاروزنی(قلب – ابدال)استفاده کرده است.	
	۱۰- وزن کدام بیت « ناهمسان» است آن را مشخص کنید ؟	۰/۵
	الف) سعدی نظراز رویت کوته نکند هرگز ور روی بگردانی،در دامنت آویزد	
	ب) از کردهٔ خویشتن پشیمانم جز توبه ره دگر نمی‌دانم	
	۱۱- واژه‌های« که» (U) و« نیست » (-U)درکجای مصراع با کلمهٔ « بَد» (-) برابر است؟ این اختیارازکدام نوع است؟	۰/۵
	۱۲-پس از تقطیع هجایی و تعیین وزن بیت زیر، اختیارات « وزنی» به کار رفته در آن را بنویسید.	۱/۵
	دست در دامن مولا زد در که علی بگذر و از ما مگذر	
	۱۳- «پایه های آوایی» و« وزن» یک مصراع از بیت زیر را تعیین کنید و« نام بحر» آن را بنویسید.	۲/۲۵
	به سوزی ده کلامم را روایی کز آن گرمی کند آتش گدایی	
	۱۴- شعر زیر، در چه قالبی سروده شده است؟ دو مورد از ویژگی این نوع شعر را بنویسید.	۰/۷۵
	چون درختی در صمیم سرد و بی ابر زمستانی هرچه برگم بود وبارم بود هرچه از فرّ بلوغ گرم تابستان ومیراث بهارم بود؛ هرچه یاد ویادگارم بود، ریخته است.	
د)	**زیبایی شناسی (۶ نمره)**	
	۱۵- در بیت های زیر، هر یک از قسمت های مشخص شده،کدام آرایهٔ معنوی را به وجود آورده است ؟	
	الف) شب تاریک وبیم موج وگردابی چنین هایل کجا دانند حال ما سبکباران ساحل ها	۰/۲۵
	ب) سپهبد فرستنده را گفت گرم سخن های شیرین به آوای نرم	۰/۲۵
	ج)در نیابد حال پخته هیچ خام پس سخن کوتاه باید والسّلام	۰/۲۵
	د) تویی بهانهٔ آن ابرها که می‌گریند بیا که صاف شود این هوای بارانی	۰/۲۵
	۱۶- بیت زیر،کدام آرایهٔ ادبی را نشان می‌دهد ؟ دانستهٔ تاریخی خود را در مورد آن بنویسید.	۰/۷۵
	نه خدا توانمش خواند نه بشر توانمش گفت متحیّرم چه نامم شَه مُلک لا فَتی را	
	« ادامه سوالات در صفحهٔ سوم »	

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس : **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته : **ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع: **۸ صبح**	تعداد صفحه: **۴**
پایهٔ **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	نام و نام خانوادگی :	تاریخ امتحان: **۱۳۹۸/۰۳/۰۵**	مدت امتحان: **۹۰** دقیقه
دانش آموزان روزانه ،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در**نوبت خرداد** ماه سال **۱۳۹۸**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره

۱۷- دربیت زیر،آرایهٔ « تضمین» را مشخص کنید؛حافظ از شعر کدام شاعر تضمین کرده‌است؟ ۰/۵

خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم کز نسیمش بوی جوی مولیان آید همی

۱۸- با توجّه به بیت‌های زیر ،به سؤال‌ها پاسخ دهید.

۱- دل و کشورت جمع و معمور باد! ز ملکـــت پراکندگـــی دور باد !

۲- افروختن وسوختن وجامه دریدن پروانه زمن، شمع زمن،گل زمن آموخت

الف) نوع «لف ونشر» بیت اول تعیین کنید. ۰/۲۵

ب) در بیت دوم« لف سوم» و« نشر دوم»را بیابید و بنویسید. ۰/۵

۱۹- در کدام یک از بیت‌های زیر،آرایهٔ «متناقض نما» دیده می شود؟دلیل تشخیص خود را بنویسید. ۰/۷۵

الف) زکـوی یـار می آیـد نسیـم بـاد نوروزی ازین باد ار مدد خواهی چراغ دل بر افروزی

ب) شکـر ایزد که به اقبال کله گوشهٔ گـل نخـوت باد دی و شوکـت خار آخر شد

۲۰- درهریک از بیت‌های گروه« الف» کدام آرایهٔ ادبی گروه«ب» به کار رفته است؟« قسمت«ب»یک مورد اضافه است.»

« الف »	« ب »	
الف) از آن مـــرد دانا دهان دوختـه است/که بیـند که شمع از زبان سوخته است	**۱- اسلوب معادله**	۰/۲۵
ب)خداوند لباس هراس وگرسنگی را به آن ها چشاند.	**۲- ایهام**	۰/۲۵
ج) چون جام شفق موج زند خون به دل من/با این همه دورازتومراچهرهٔ زردی است	**۳- حسن تعلیل**	۰/۲۵
	۴- حس آمیزی	

۲۱- در بیت :« چنان سایه گسترد بر عالمی / که زالی نیندیشد از رستمی» ۰/۵

الف)درکدام واژه آرایهٔ «ایهام تناسب » به کار رفته است ؟

ب) واژهٔ مورد نظر با کدام کلمه « تناسب » دارد؟

۲۲-دربیت:«محرم این هوش جز بی‌هوش نیست/مرزبان را مشتری جزگوش نیست»کدام آرایهٔادبی به‌کارنرفته‌است؟ ۰/۵

الف) تمثیل ب) متناقض نما ج) اسلوب معادله د) حسن تعلیل

۲۳- در همهٔ گزینه‌ها به جز گزینهٔ ..... آرایهٔ « اسلوب معادله» به کار رفته است. ۰/۵

الف) چشم عاشق نتوان دوخت که معشوق نبیند پای بلبل نتـوان بست که بر گل نسـراید

ب) نیست پروا تلخکامـان را زتلخی‌های عشق آب دریا در مذاق ماهـی دریا خوش است

ج) عجب نیست بر خـــاک اگـــر گل شکفـت که چنـــدین گل انـــدام در خـاک خفت

د) بی کمالی‌های انسان از سـخن پیـدا شـود پستهٔ بی مغز چـــون لب واکند،رسوا شود

« ادامه سوالات در صفحهٔ چهارم »

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس : **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته : **ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع: **۸ صبح**	تعداد صفحه: **۴**
پایهٔ **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	نام و نام خانوادگی :	تاریخ امتحان: **۱۳۹۸/۰۳/۰۵**	مدت امتحان: **۹۰** دقیقه
دانش آموزان روزانه ،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در**نوبت خرداد** ماه سال **۱۳۹۸**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
هـ)	**نقد وتحلیل نظم ونثر (۴نمره)**	
	۲۴- با توجه به شعر زیر از« احمد عزیزی » به سؤالات پاسخ دهید.	
	یاس بوی مهربانی می دهد — عطر دوران جوانی می دهد	
	یاس ها یادآور پروانه اند — یاس ها پیغمبران خانه اند	
	حضرت زهرا دلش از یاس بود — دانه های اشکش از الماس بود	
	داغ عطر یاس زهرا زیر ماه — می‌چکانید اشک حیدر را به چاه	
	عشقِ محزون علی،یاس است وبس — چشم او یک چشمه الماس است وبس	
	الف) یک تشبیه «بلیغ اسنادی » و یک تشبیه « بلیغ اضافی» را در شعر بیابید و بنویسید.	۱
	ب) دو مورد از ویژگی‌های فکری شعر بالا را بنویسید.	۰/۵
	۲۵- دو مورد از ویژگی‌های زبانی شعر زیر از« اخوان » را بیابید و بنویسید.	۰/۵
	سلامت را نمی خواهند پاسخ گفت/سرها در گریبان است/ کسی سر بر نیارد کرد پاسخ گفتن ودیدار یاران را/ نگه جز پیش پا را دید نتواند/ که ره تاریک ولغزان است/ وگر دست محبّت سوی کس یازی،/ به اکراه آورد دست از بغل بیرون/ که سرما سخت سوزان است.	
	۲۶- با توجّه به متن زیر از« عبدالحسین زرین‌کوب» به پرسش‌ها پاسخ دهید.	
	این تنگ عیشی برای او (مولوی) نوعی ریاضت نفسانی بود؛ ناشی از خسّت و خشک دستی نبود.از زندگی فقط به قدر ضرورت تمتّع می برد.بیش از قدر ضرورت را موجب دور افتادن از خط سیر روحانی خویش می یافت.	
	الف)یک کنایه در متن بیابید و معنی آن را بنویسید.	۰/۵
	ب)رابطهٔ بین واژهای « تنگ عیشی و تمتّع » چیست؟	۰/۲۵
	۲۷- با توجّه به متن « باری چه دردسر بدهم ؟ آن قدر گفت و گفت و گفت تا ما را به این کارواداشت. حالا که می‌بیند آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده، تمام آن حرف ها یادش رفته. تا یک فرّاش قرمز پوش می‌بیند،دلش می‌تپد،تا به یک ژاندارم چشمش می‌افتد،رنگش می‌پرد،هی می‌گوید:« امان از همنشین بد».	
	«چرند وپرند دهخدا»	
	الف)سه مورد از « ویژگی‌های زبانی» نثر دورهٔ بیداری را بنویسید.	۰/۷۵
	ب) دو مورد از« ویژگی‌های فکری» متن بالا را بنویسید.	۰/۵
	سر بلند و پیروز باشید.	۲۰

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته: **ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع: **۸ صبح**
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه		تاریخ امتحان : **۱۳۹۸/۰۳/ ۵**
دانش آموزان روزانه ،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در **نوبت خرداد** ماه سال **۱۳۹۸**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu

ردیف		نمره
	الف) تاریخ ادبیّات(۲نمره)	
۱	**الف) سید اشرف الدین گیلانی ۰/۲۵ ص ۱۵ ب) عارف قزوینی ۰/۲۵ ص۱۶**	۰/۵
۲	**الف) منشآت۰/۲۵ ص۱۹ ب) زبان محاوره ۰/۲۵ ص۱۵**	۰/۵
۳	**گزینه (ج) /دوره سوم ۰/۲۵ ص ۶۹**	۰/۲۵
۴	**الف-«۳» (سید محمد حسین بهجت تبریزی) ۰/۲۵ ص۷۱ ب-« ۱ » (حسن مقدم)۰/۲۵ ص ۷۳ ج- « ۲ » (قیصر امین پور) ۰/۲۵ ص۷۷**	۰/۷۵
	ب) سبک شناسی(۲نمره)	
۵	**الف)درست ۰/۲۵ ص۹۹ ب) نادرست ۰/۲۵ ص۱۰۱**	۰/۵
۶	**گزینهٔ « د» یا قانون ۰/۲۵ ص۴۴**	۰/۲۵
۷	**الف)میرزادهٔ عشقی ۰/۲۵ ص ۴۳ ب) حضور راوی سوم شخص ۰/۵ ص ۴۶**	۰/۷۵
۸	**گزینه « د»یا معشوق در ادبیّات معاصر مانند دوره‌های آغازین شعر فارسی زمینی است. ۰/۵ ص۹۷**	۰/۵
	ج) موسیقی شعر (۶نمره)	
۹	**الف) بلند تلفّظ کردن مصوّت کوتاه ۰/۲۵ ص ۵۱ ب) قلب ۰/۲۵ ص ۸۵-۸۶**	۰/۵
۱۰	**«ب» یا از کردهٔ خویشتن پشیمانم/جز توبه ره دگرنمی‌دانم(مفعول مفاعلن مفاعیلن یا مستفعلُ فاعلاتُ مستفعل) ۰/۵ ص۲۴**	۰/۵
۱۱	**در هجای پایان مصراع ۰/۲۵ اختیار وزنی ۰/۲۵ ص ۸۶**	۰/۵
۱۲	**۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵** **وزن:فاعلاتن،فَعِلاتن فَعِلن ۰/۲۵** دَس تِ دَر دا / مَ نِ مو لا / زَ د دَر – – U – / – – U U / – ≠ – U U – کِ عَ لی بُگ / ذَ رُ از ما / مُ گُ ذَر **آوردن « فاعلاتن » به جای فعلاتن در رکن اول مصرع اوّل ۰/۲۵ و ابدال (در رکن پایانی مصراع اوّل ؛ شاعر به جای دو هجای کوتاه کنار هم ، یک هجای بلند آورده است.) ۰/۲۵ ص ۸۶**	۱/۵
۱۳	پایه های آوایی ۰/۷۵ / به سو زی دِه / کَ لا مَم را / رَ وا یی کَ زان گَر می / کُ نَد آ تَش / گِ دا یی نشانه های هجایی / U – – – / U – – – / U – – – وزن شعر ۰/۷۵ / مَـــفـاعیـــلن / مَـــفـاعیـــلن / مَـــفـا عـــی نام بحر ۰/۷۵ / هزج مسدس محذوف **ص ۱۰۸**	۲/۲۵
۱۴	**قالب نیمایی (نو) ۰/۲۵وزن عروضی دارد؛امّاکوتاهی و بلندی مصراع‌ها و نیز تعداد هجاها برابر نیست.همچنین تعدادوزن واژه‌های هر بخش آن یکسان نیست مثلاً دریک مصراع می‌توان یک فاعلاتن آورد و در مصراع دیگر، دو یا سه یا چهار؛ یا حتّی می‌توان نیمی از یک وزن واژه را در یک مصراع قرار داد. ۰/۵ ص ۱۰۵ - ۱۰۶**	۰/۷۵
	ادامهٔ راهنمای تصحیح در صفحهٔ دوم	

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته: **ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع: **۸ صبح**
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه		تاریخ امتحان : **۱۳۹۸/۰۳/ ۵**
دانش آموزان روزانه ،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در **نوبت خرداد** ماه سال **۱۳۹۸**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu

ردیف		نمره
۱۵	**د)زیبایی شناسی (۶ نمره)** **الف) مراعات نظیر(تناسب) ۰/۲۵ ص۲۹ ب) حس آمیزی ۰/۲۵ ص۱۱۳ ج) تضاد ۰/۲۵ ص۶۳** **د) حسن تعلیل ۰/۲۵ ص ۱۱۲**	۱
۱۶	**تلمیح ۰/۲۵ شاعر به حدیث:« لا فَتی اِلّا عَلی لا سَیفَ اِلّا ذوالفَقار»اشاره کرده است. ۰/۵ ص۳۱**	۰/۷۵
۱۷	**« بوی جوی مولیان آید همی» ۰/۲۵ مصرعی از شعر« رودکی» را تضمین کرده است. ۰/۲۵ ص ۳۲**	۰/۵
۱۸	**الف) مرتّب ۰/۲۵ ب) لف سوم :جامه دریدن، نشردوم: شمع ۰/۵ ص۶۲ و ۵۸**	۰/۷۵
۱۹	**«الف» ۰/۲۵ باد خاموش کنندهٔ چراغ است اما دراینجا از باد مدد می‌خواهد که چراغ را روشن کند ۰/۵ ص ۶۳**	۰/۷۵
۲۰	**الف) (۳) «حسن تعلیل» ۰/۲۵ ص۱۱۳ ب) (۴)« حس‌آمیزی»۰/۲۵ ص۱۱۶ ج) (۲)« ایهام» ۰/۲۵ ص ۹۰**	۰/۷۵
۲۱	**الف) زال ۰/۲۵ ب) رستم ۰/۲۵ ص ۹۱**	۰/۵
۲۲	**گزینه « د» یا حسن تعلیل ۰/۵ ص ۱۱۲ و ۱۱۳**	۰/۵
۲۳	**گزینه ج »یا عجب نیست بر خـــاک اگـــر گل شکفـت/ که چنـــدین گل انـــدام در خـاک خفت ۰/۵ ص۱۱۵ تا ۱۱۷**	۰/۵
۲۴	**هـ) نقد وتحلیل نظم ونثر(۴نمره)** **الف) یاس ها پیغمبران خانه اند،حضرت زهرا دلش از یاس بود، دانه های اشکش از الماس بود تشبیه بلیغ اسنادی ۰/۵ دانه‌های اشک،چشمهٔ الماس تشبیه بلیغ اضافی ۰/۵** (یا هر مورد مشابه دیگر) (ذکر یک مورد برای هر کدام کافی است) **ب)ویژگی فکری: شعر صمیمی است وسادگی کلام در آن دیده می‌شود. عشق به ائمه وتکریم حضرت زهرا وحضرت علی و قداست و پاکی آن‌ها.توجّه به اسوه های تاریخ اسلام،مظلومیت حضرت علی (ع)وحضرت زهرا (س) (ذکر دو مورد کافی است.) ۰/۵ ص ۸۱**	۱/۵
۲۵	**کهنه گرایی،به کار گیری ترکیبات زیبا وخوش‌آهنگ،برخی کاربردهای نحوی به سبک خراسانی است، زبان شعر نمادین است،بیان روایی داستانی- حماسی است،به شیوهٔ بلاغی گفته شده،تقدّم مفعول (ذکر دو مورد کافی است)۰/۵ ص ۷۲**	۰/۵
۲۶	**الف)خشک دستی کنایه از خساست ۰/۵ ب) تنگ عیشی و تمتّع : تضاد ۰/۲۵ ص ۱۰۳**	۰/۷۵
۲۷	**الف)زبانی: زبان نثر ساده و قابل فهم است.- جمله‌ها کوتاه – در ساختار و ترکیب دستوری کلام،جمله‌ها درست‌تر و با طبیعت زبان هم‌آهنگ‌ترمی‌شود.- بهره‌گرفتن از واژه‌های غربی مانند: ژاندارم- کاهش عبارت‌های وصفی دور و دراز اصطلاحات عامیانه وترکیبات کنایی مردمی نزدیک به زبان کوچه و بازار در نثر به کار رفته است. (ذکرسه مورد) ۰/۷۵ ص ۶۵** **ب) فکری: دهخدا با هوشیاری با زبان طنز و تمسخر به جنگ با مفاسد اجتماعی زمان خود می‌رود و از تجددخواهی، نوگرایی،آزادی‌طلبی با هدف تأثیرپذیری بر عامهٔ‌مردم سخن می‌گوید.اثرش نوعی نقد اجتماعی و طنز سیاسی به شمار می‌رود. (ذکر دو مورد) ۰/۵ ص ۶۵**	۱/۲۵
	" درپایان، نظر همکاران گرامی در بخش نقد و تحلیل نظم و نثر صا ئب ا ست"	۲۰

به نام خدا

سؤالات آزمون نهایی‌درس : **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته: **ادبیات و علوم انسانی** **علوم و معارف اسلامی**	نام و نام خانوادگی :	ساعت شروع:**۸ صبح**
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تاریخ امتحان: **۱۳۹۸/۰۶/۲۳**	تعداد صفحه: **۴**	مدت امتحان:**۹۰** دقیقه
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور درنوبت **شهریور** ماه سال **۱۳۹۸**			مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir

ردیف	سؤالات پاسخ نامه دارد	نمره

الف **تاریخ ادبیات (۲ نمره)**

۱- کتاب« تاریخ بیداری ایرانیان » از کیست و موضوع آن چیست؟ ۰/۵

۲- بیت زیر سرآغاز سرودهٔ کدام شاعر دورهٔ بیداری است؟ ۰/۲۵

«آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی / دست خود زجان شستم از برای آزادی »

الف)محمد تقی بهار ب)عارف قزوینی ج) فرخی یزدی د)سید اشرف الدین گیلانی

۳- جاهای خالی را با واژهٔ مناسب کامل کنید. ۰/۵

الف) در عصر مشروطه بیشترین رویکرد نویسندگان به رمان‌های ..... بود.

ب)جریان نوگرایی شعری نیما با سرایش ..... در سال ۱۳۱۶ تثبیت شد.

۴- نام آثار را درستون« الف» به پدیدآورندگان آثاردرستون « ب » وصل کنید. (درستون «ب» یک مورد اضافی است.) ۰/۷۵

« الف»	« ب »
الف) ملاقات در شب آفتابی	۱-حسن مقدم
ب) مدیر مدرسه	۲- سیمین دانشور
ج)آتش خاموش	۳- علی مؤذنی
	۴- جلال آل احمد

ب **سبک شناسی (۲ نمره)**

۵-کدام گزینه،از جمله موضوعاتی است که در کنار تعلیم و تربیت نوین و همگانی بسیارمورد توجّه نویسندگان دورهٔ بیداری قرار گرفته‌است؟ ۰/۲۵

الف) دشمنی با استعمار و استبداد ب)حقوق مدنی زنان ج) آزادی‌طلبی د)تجددخواهی

۶-درست یا نادرست بودن جمله های زیر را مشخّص کنید. ۰/۵

الف) از نظر موسیقی و عروض ،گروه سنت‌گرا پایبندی و التزام کمتری به سنت‌ها ی ادبی داشتند.

ب) باستان‌گرایی و علاقهٔ فراوان به استفاده از واژه‌های کهن در زبان شعردورهٔ انقلاب اسلامی محسوس است.

۷- یک مورد از ویژگی‌های زبانی نثر دورهٔ بیداری را بنویسید. ۰/۵

۸- همهٔ گزینه‌ها « سطح ادبی» شعرانقلاب اسلامی را نشان می‌دهد ، به جز گزینهٔ ۰/۲۵

الف)در این دوره قالب‌های سنتی مورد توجّه قرارگرفت و شیوهٔ نیمایی به ویژه درمیان جوانان تاحدودی از رونق افتاد.

ب) موضوع شعر محدود نیست و بسیار تنوع دارد و شاعر برای انتخاب موضوع آزاد است.

ج) در سال‌های نخستین ، شعر این دوره از تمثیل و نمادگرایی ، کمتر بهره گرفته‌است.

د)گرایش به خیال بندی ، شعر برخی شاعران این دوره را گاه به شعر بیدل و صائب نزدیک کرده است.

۹- چرا در ادبیات معاصر تا انقلاب اسلامی،واحد شعر بیشتر« بند» است نه « بیت »؟ ۰/۵

« ادامه سوالات در صفحهٔ دوم »

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

به نام خدا

سؤالات آزمون نهایی‌درس : **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته: **ادبیات و علوم انسانی** **علوم و معارف اسلامی**	نام و نام خانوادگی :	ساعت شروع:**۸ صبح**
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تاریخ امتحان: **۱۳۹۸/۰۶/۲۳**	تعداد صفحه: **۴**	مدت امتحان:**۹۰** دقیقه
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور درنوبت **شهریور** ماه سال **۱۳۹۸**			مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir

ردیف	سؤالات پاسخ نامه دارد	نمره
ج	**موسیقی شعر (۶ نمره)**	
	۱۰- در بیت «هوای حوصله‌ام تا همیشه بارانی است / که مشت سرخ من اکنون به وضع بحرانی است» چند «حذف همزه» وجود دارد؟	۰/۲۵
	۱۱-نمونه‌های‌زیر،به صورتی که بین دوکمانک تقطیع شده‌اند،باکدام نوع اختیار شاعری مطابقت دارد؟	۰/۵
	الف) نیازِ من (U–U–) ب) تو گفتی(– – –)	
	۱۲- با توجّه به ابیات زیر ،به پرسش‌ها پاسخ دهید.	
	۱- بیا عاشقی را رعایت کنیم ز یاران عاشق حکایت کنیم	
	۲- ازکردهٔ خویشتن پشیمانم جز توبه ره دگر نمی‌دانم	
	الف)مشخص کنید وزن کدام بیت « ناهمسان» است؟	۰/۵
	ب) علت « ناهمسانی» بیت مورد نظر را بنویسید.	۰/۲۵
	۱۳- پس از تقطیع هجایی بیت زیر،هجاهای معادل دردو مصراع را مقایسه کنید؛ و دواختیار« وزنی » به کار رفته در بیت را بیابید و در مورد آن بنویسید.	۲/۵
	« چرخ برهم زنم ار غیر مرادم گردد من نه آنم که زبونی کِشم از چرخِ فلک»	
	۱۴- بیت زیر در کدام « بحر عروضی » سروده شده‌است؟	۰/۲۵
	« بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم / فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو دراندازیم »	
	الف) بحرهزج مسدس سالم ب) بحرهزج مثمن سالم ج)بحرهزج مسدس محذوف د) بحرهزج مثمن محذوف	
	۱۵- وزن عروضی کدام گزینه با بیت«خانه زندان است و تنهایی ضلال/ هرکه چون سعدی گلِستانیش نیست» یکسان است؟	۰/۵
	الف) شب افروزی چو مهتاب جوانی سیه چشمی چو آب زندگانی	
	ب) در نیابد حال پخته هیچ خام پس سخن کوتاه باید والسّلام	
	۱۶- پایه های آوایی و نشانه‌های هجایی بیت زیر را مشخص کنید .	۱
	« سعدی نظر از رویت کوته نکند هرگز ور روی بگردانی در دامنت آویزد »	
	۱۷- نام نشانه‌های هجایی این رکن عروضی « – – U –» چیست؟	۰/۲۵
	« ادامه سوالات در صفحهٔ سوم »	

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

به نام خدا

سؤالات آزمون نهایی‌درس : **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته: **ادبیات و علوم انسانی** **علوم و معارف اسلامی**	نام و نام خانوادگی :	ساعت شروع:**۸ صبح**
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تاریخ امتحان: **۱۳۹۸/۰۶/۲۳**	تعداد صفحه: **۴**	مدت امتحان:**۹۰** دقیقه
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور درنوبت **شهریور** ماه سال **۱۳۹۸**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات پاسخ نامه دارد	نمره
د	**زیبایی شناسی (۶ نمره)**	
	۱۸- در بیت‌های زیر ، هر یک از قسمت‌های مشخص شده ، کدام آرایهٔ معنوی را به وجود آورده است ؟	
	الف) چو رامین گه گهی بنواختی چنگ ز شادی بر سر آب آمدی سنگ	۰/۲۵
	ب) بگویم تا بداند دشمن و دوست که من مستی و مستوری ندانم	۰/۲۵
	ج)حافظ از جورتو، حاشا که بگرداند روی من از آن روز که در بند توام، آزادم	۰/۲۵
	د) ما گرچه مرد تلخ شنیدن نه‌ایم ، لیک تلخی که از زبان تو آید، شنیدنی است	۰/۲۵
	۱۹- در کدام گزینه« دانستهٔ تاریخی » در آرایهٔ « تلمیح » متفاوت است؟	۰/۲۵
	الف) یوسف به این رها شدن از چاه دل مبند این بار می‌برند که زندانی‌ات کنند	
	ب) ای پریشان گوی مسکین پرده دیگر کن پور دستان جان ز چاه نابرادر درنخواهد برد	
	ج) عزیز مصر به رغم برادران غیور زقعر چاه برآمد به اوج ماه رسید	
	۲۰- دو شبکهٔ « مراعات نظیر» را در بیت زیر مشخص کنید.	۰/۵
	« بسی تیر و دی ماه و اردیبهشت برآید که ما خاک باشیم و خشت »	
	۲۱- در بیت زیر آرایهٔ « تناقض» را مشخص کنید و علت تشخیص خود را بنویسید.	۰/۵
	« عجب مدار که در عینِ درد خاموشم که دردِ یار پری‌چهره عین درمان است»	
	۲۲- آرایهٔ «حسن تعلیل» و« اسلوب معادله »را در بیت‌های زیر بیابید و برای تشخیص خود در هر بیت،دلیل بیاورید.	۱
	الف) دل چو شد غافل زحق ، فرمان پذیر تن بود می‌برد هر جا که خواهد اسب خواب آلوده را	
	ب) به یک کرشمه که در کار آسمان کردی هنوز می‌پرد از شوق ،چشم کوکب‌ها	
	۲۳- با توجّه به بیت‌زیر، به سؤال‌ها پاسخ دهید.	
	منعم مکن از دیدن قد و رخ و چشمش من انس به سرو و گل و بادام گرفتم	
	الف) نوع « لف ونشر» را مشخّص کنید.	۰/۲۵
	ب)« لف دوم» و« نشرسوم»را بیابید وبنویسید.	۰/۵
	۲۴-دربیت«پرستش به مستی است در کیش مهر/ برون اند زین جرگه هوشیارها» واژهٔ« مهر» درمعنای«عشق ومهرورزی پذیرفتنی است و دارای آرایهٔ ..... است؛ معنی دیگرآن با واژه‌های ..... و ..... تناسب دارد.	۰/۷۵
	۲۵- آرایه‌های درست هر بیت را از کمانک مقابل آن بیابید و بنویسید.	
	الف)یا رب این آتش که بر جان من است سرد کن زان سان که کردی برخلیل (تلمیح – تضمین)	۰/۲۵
	ب) چندین که برشمردم از ماجرای عشقت اندوه دل نگفتم الا یک از هزاران (اسلوب معادله - اغراق)	۰/۲۵
	۲۶- در بیت زیر کدام آرایهٔ ادبی وجود ندارد؟	
	« گر ندیدی قبض و بسط عشق را گریهٔ مینا نگر خندیدن ساغر ببین»	۰/۲۵
	الف) تضاد ب) لف و نشر ج) تشخیص د) تناقض	
	۲۷ - در بیت« اگر سنت اوست نوآوری / نگاهی هم ازنو به سنت کنیم» واژهٔ« ازنو» ایهام دارد ؛ معانی مختلف آن را بنویسید.	۰/۵
	« ادامه سوالات در صفحه چهارم »	

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

به نام خدا

سؤالات آزمون نهایی‌درس : **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته: **ادبیات و علوم انسانی** **علوم و معارف اسلامی**	نام و نام خانوادگی :	ساعت شروع:**۸ صبح**
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تاریخ امتحان: **۱۳۹۸/۰۶/۲۳**	تعداد صفحه: **۴**	مدت امتحان:**۹۰** دقیقه
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور درنوبت **شهریور** ماه سال **۱۳۹۸**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات پاسخ نامه دارد	نمره
هـــ	**نقد وتحلیل نظم ونثر (۴نمره)**	
	۲۸- با توجه به سرودهٔ زیربه پرسش‌ها پاسخ دهید.	
	« سراپا اگر زرد و پژمرده‌ایم ولی دل به پاییز نسپرده‌ایم»	
	چو گلدان خالی لب پنجره پر از خاطرات ترک خورده‌ایم	
	اگر داغ دل بود، ما دیده‌ایم اگر خون دل بود، ما خورده‌ایم	
	اگر دشنهٔ دشمنان، گردنیم اگر خـنجر دوستان ، گرده‌ایم	
	گواهی بخواهید، اینک گواه همین زخم‌هایی که نشمرده‌ایم	
	دلی سر بلند و سری سربه زیر از این دست عمری به سر برده‌ایم « قیصر امین پور»	
	الف)قالب سرودهٔ مورد نظر چیست؟	۰/۲۵
	ب) یک مورد از ویژگی‌های « زبانی» سروده را بنویسید.	۰/۵
	ج) در سطح ادبی، تقلید از سبک ..... و خراسانی در سرودهٔ بالا دیده می‌شود.	۰/۲۵
	۲۹- ویژگی‌های کلی سرودهٔ زیر از« ملک الشعرای بهار» شاعر دوره بیداری را بنویسید.« دومورد »	۱
	« من نگویم که مرا از قفس آزاد کنید قفسم برده به باغی و دلم شاد کنید	
	یاد از این مرغ گرفتار کنید ای مرغان چون تماشای گل و لاله و شمشاد کنید	
	جور و بیداد کند عمـر جوانان کوتاه ای بزرگان وطـن بهر خـدا داد کنید	
	گر شد از جور شما خانه موری ویران خانه خویش مُحال است که آباد کنید	
	کنج ویرانه زندان شد اگر سهم بهار شکر آزادی و آن گنج خـداداد کنید»	
	۳۰- متن زیر را از دیدگاه« زبانی» و« ادبی» بررسی کنید. (هر سطح یک مورد)	۱
	« ... اکنون مدت دو سال افزون است که نه از آن طرف بَریدی و سلامی و نه از این جانب قاصدی و پیامی،طایر مکاتبات را پر بسته و کلبه مراودات را در بسته... .» « قائم مقام فراهانی »	
	۳۱- با توجه به متن زیر از « چرند و پرند دهخدا » دو مورد از ویژگی‌های « فکری» نثر مشروطه را بنویسید.	۱
	« گفتم: بابا والله من مرده شماها زنده، شما از وکیل خیر نخواهید دید، مگر همان مشروطهٔ خالی چطور است؟ گفتند: « برو پی کارت سواد نداری حرف نزن .»	
	باری حالا بعد از دو سال سرِ حرف من افتاده‌اند، حالا تازه می‌فهمند که شأن مقنن(= قانون‌گذار) بالاتر از آن است که به قانون عمل کند. این‌ها را مردم تازه می‌فهمند من از قدیم می‌فهمیدم ، چون گریه‌های مادرم را دیده‌بودم ، برای این که چشم‌های مثل ازرق شامیِ بابام هنوز یادم بود.»	
	در پناه یزدان پاک باشید	**جمع نمره** ۲۰

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

به نام خدا

راهنمای تصحیح آزمون نهایی درس:**علوم و فنون ادبی ۳**	رشته:**ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع: **۸ صبح**
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه		تاریخ امتحان : **۱۳۹۸/۶/ ۲۳**
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در**نوبت شهریور** ماه سال **۱۳۹۸**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu

ردیف		نمره
۱	الف) تاریخ ادبیات(۲نمره) ناظم الاسلام کرمانی ۰/۲۵ - تاریخ مشروطه ۰/۲۵ ص۱۹	۰/۵
۲	ج)« فرخی یزدی » ۰/۲۵ ص ۱۷	۰/۲۵
۳	الف) تاریخی ۰/۲۵ ص ۱۸ ب) قفنوس ۰/۲۵ ص ۷۱	۰/۵
۴	الف)«۳»(علی مؤذنی)۰/۲۵ ص۸۰ ب)«۴» (جلال آل احمد)۰/۲۵ ص۷۴ ج) «۲ » (سیمین دانشور) ۰/۲۵ ص۷۴	۰/۷۵
۵	ب) سبک شناسی(۲نمره) « ب » حقوق مدنی زنان ۰/۲۵ ص ۴۶	۰/۲۵
۶	الف) « نادرست » ۰/۲۵ ص۴۳ ب) درست ۰/۲۵ ص ۹۹	۰/۵
۷	۱-واژه‌ها و ترکیب‌های عربی ناآشناکمتر می‌شود. ۲- به دلایل گوناگون ، بسیاری از لغات انگلیسی ، ترکی ، فرانسوی و ... به نثر فارسی وارد می‌شود. ۳- بر خلاف نثر دوره‌های پیش، عبارت‌های وصفی دور و دراز و لفظ‌پردازی‌های‌بیجا در نامه‌ها و نوشته‌ها کاهشی آشکار می‌یابد. «یک مورد» ۰/۵ ص۴۵	۰/۵
۸	« ب» موضوع شعر محدود نیست و بسیار تنوع دارد و شاعر برای انتخاب موضوع آزاد است. ۰/۲۵ ص۹۹	۰/۲۵
۹	زیرا رواج شعر نونیمایی و سنت‌شکنی‌هادر قالب شعر و موسیقی و قافیه ، مقبول طبع بسیاری قرار گرفت، واحد شعر بیشتر به جای بیت ، بند شد. ۰/۵ ص ۹۶	۰/۵
۱۰	ج) موسیقی شعر (۶نمره) « سه مورد » حذف همزه . ۱-« بارانی است » هجای پایانی مصراع اول ۲- « مَن اکنون» هجای هفت از مصراع دوم و « بحرانی است » هجای پایانی از مصراع دوم « ذکر عدد سه کافی است» ۰/۲۵ ص ۴۹	۰/۲۵
۱۱	الف) کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند« ی» در هجای اول ، زبانی ۰/۲۵ ص ۵۴ ب) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه«ـُ » در هجای اول، زبانی ۰/۲۵ ص ۵۰	۰/۵
۱۲	الف)بیت« ب» وزن« ناهمسان»دارد، برابربا :« مستفعِلُ – فاعلاتُ- مستفعَل» یا « مفعولُ – مَفاعِلن- مَفاعیلن»۰/۵ص ۲۴ ب) زیرا وزن پایه‌ها تکرار یک‌نواخت و یکسانی ندارند. ۰/۲۵ ص۲۱	۰/۷۵
۱۳	۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵ الف) در رکن اول آوردن« فاعلاتن» به جای« فعلاتن » ۰/۲۵ ص ۸۴ ب)دررکن پایانی «ابدال»آوردن « فع لن» به جای « فَعِلن »۰/۲۵ ص ۸۵	۲/۵
۱۴	«ب» بحر هزج مثمن سالم آوردن چهار « مفاعیلن » ۰/۲۵ ص ۱۰۷	۰/۲۵
۱۵	« ب» در نیابد حال پخته هیچ خام / پس سخن کوتاه باید والسّلام « فاعلاتن ، فاعلاتن ، فاعلن » ۰/۵ ص ۹۰	۰/۵
	ادامه در صفحهٔ دوم	

پایه های آوایی	چَر خُ بَر هَم	زَ نَ مَر غی	رِ مُ را دَم	گَر دَد ⏜ ⏜ UU
	مَن نَ آ نَم	کِ زَ بو نی	کِ شَ مَز چَر	خِ فَ لَک
نشانه های هجایی۰/۵	– – U –	– – UU	– – UU	– UU
وزن شعر ۰/۵	فا عـــــلاتن	فـــعـــلاتن	فـــعـــلاتن	فَـــعِـــلن

به نام خدا

راهنمای تصحیح آزمون نهایی درس:**علوم و فنون ادبی ۳**	رشته:**ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع: **۸ صبح**
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تاریخ امتحان : **۱۳۹۸/۶/ ۲۳**	
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در**نوبت شهریور** ماه سال **۱۳۹۸**	مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu	

ردیف		نمره
۱۶	پایه‌های آوایی: سَـعَ دی نَ / ظَ رَز رو یَت / کو تـــَه نَ / کُ نَـد هَـــر گِز وَر رو یُ / بِ گَر دا نی / دَر دا مَ / نَ تا وی زَد نشانه‌های هجایی: U – – / U – – – / – – U / U – – – ص ۴۹ ۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵	۱
۱۷	« مُستفعِلن » ۰/۲۵ ص ۲۴	۰/۲۵
۱۸	د)زیبایی شناسی (۶ نمره) الف) اغراق ۰/۲۵ ص۸۸ ب) تضاد ۰/۲۵ ص ۵۹ج) تضمین ۲۵ /۰ ص۳۲ د) حس آمیزی۰/۲۵ ص ۱۱۳	۱
۱۹	« ب» « ای پریشان گوی مسکین پرده دیگر کن/ پور دستان جان ز چاه نابرادر درنخواهد برد» ۰/۲۵ ص۳۰	۰/۲۵
۲۰	۱- تیر ، دی ماه، اردیبهشت ۰/۲۵ ۲- خاک و خشت ۰/۲۵ ص ۲۸	۰/۵
۲۱	درد عین درمان است. ۰/۲۵ در تناقض تضاد در یک امراست نه دو امر، درد نمی‌تواند عین درمان باشد. ۰/۲۵ ص۶۳	۰/۵
۲۲	الف) « اسلوب معادله» زیرا هر مصراع استقلال نحوی و معنایی خودش را دارد۰« هر پاسخ مشابه » ۰/۵ ص ۱۱۴ ب) « حسن تعلیل » زیرا شاعر دلیلی شاعرانه و غیر واقعی برای سخن خویش آورده است.یا چشمک زدن ستارگان را از ناز و کرشمهٔ یار بر آسمان می‌داند. ۰/۵ ص ۱۱۷	۱
۲۳	الف« مرتب» ۰/۲۵ ب)لف دوم :« رخ » ۰/۲۵ ج) نشر سوم: «بادام» ۰/۲۵ ص ۵۷	۰/۷۵
۲۴	« ایهام تناسب » ۰/۲۵۰واژه‌های : کیش و پرستش ۰/۵ ص ۹۰	۰/۷۵
۲۵	الف) تلمیح ۰/۲۵ ص ۳۰ ب) اغراق ۰/۲۵ ص ۸۸	۰/۵
۲۶	« د » تناقض ۰/۲۵ ص۶۰	۰/۲۵
۲۷	۱- مجدد ۰/۲۵ ۲- قالب شعر نو ۰/۲۵ ص ۹۰	۰/۵
۲۸	هـ) نقد وتحلیل نظم ونثر(۴نمره) الف) غزل ۰/۲۵ ص ۱۰۰ ب) ۱- زبان و واژگان شعر به سبک خراسانی نزدیک است . ۲- ساختمان واژگان بیشتر ساده و متناسب با جنگ و ایثار و وطن دوستی است. ۳-آشنایی‌زدایی زبانی و به کاربردن ترکیب‌های تازه و بی‌سابقه مانند: خاطرات ترک خورده ، سراپا زرد بودن . « ذکر یک مورد » ۰/۵ ص ۱۰۰ ج)عراقی ۰/۲۵ ص ۹۹	۱
۲۹	۱- زبان شعری بهار حماسی و سبک شعرش خراسانی است . ۲- بهارشناخت و توانمندی خود را در خدمت آزادی و وطن‌خواهی درآورد. ۳- برای ارتباط با مردم مفاهیم سیاسی را با زبان ساده و صمیمی بیان می‌کند. ۴- مظاهر استبداد و استعماررا نقد می‌کند و برای دیدگاه خود زبان ادبی برمی‌گزیند. ۵- واقعیات جامعه آن روز را در اختیار مردم قرار می‌دهد. « دو مورد » هر مورد ۰/۵ صص ۱۶ و ۱۷	۱
۳۰	زبانی۱- وجود تکلّف و تصنع با به کارگیری کلمات و ترکیبات عربی۲-تقلید از زبان سبک سعدی در گلستان ۰/۵ ادبی:۱- کاربرد آرایهٔ تشبیه و جناس، واج آرایی ۰/۲۵ ۲ – شیوهٔ نثر مسجع و به کارگیری آرایهٔ سجع ۰/۲۵ ص ۱۹	۱
۳۱	۱-دهخدا با هوشیاری و بااستفاده از زبان طنز و تمسخربه جنگ بامفاسد اجتماعی زمان خود می‌رود ۲- از تجدد خواهی نوگرایی،آزادی طلبی با هدف تأثیرپذیری بر عامهٔ مردم سخن می گوید. ۳-اثرش نوعی نقد اجتماعی و طنز سیاسی به شمار می رود. « دو مورد » هر مورد ۰/۵ ص۲۰ (یا هر پاسخ مناسب دیگر)	۱
	" در پایان، نظر همکاران محترم در بخش « نقد و تحلیل» صا ئب ا ست."	۲۰

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی‌درس:**علوم و فنون ادبی ۳**	رشته :**ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**	مدت امتحان:**۹۰** دقیقه	نام و نام خانوادگی :
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تعداد صفحه: **۴**	تاریخ امتحان:**۱۳۹۸/۱۰/۱۴**	ساعت شروع:**۱۰ صبح**
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در**نوبت دی** ماه سال **۱۳۹۸**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره

الف — **تاریخ ادبیات (۲ نمره)**

۱- چرا شاعران دورهٔ بازگشت به پیروی از اسلوب‌های کهن پرداختند؟ — ۰/۵

۲- توضیح زیرکدامیک از شخصیت‌های ادبی دوره بیداری را معرّفی می‌کند؟ — ۰/۲۵

« از معروف‌ترین نویسندگان و سیاست‌مداران این دوره است ، قبل از او سبک نویسندگان فارسی با تکلّف و تصنّع همراه بود. او با تغییر سبک نگارش، تکلّف را در نثر از بین برد و مسائل عصر را با زبان و اصطلاحات رایج و آمیخته به شعر و ضرب‌المثل‌های لطیف، به سبک گلستان سعدی نوشت.»

الف- دهخدا ب- ادیب الممالک فراهانی ج- قائم مقام فراهانی د- میرزا آقا تبریزی

۳- درست یا نادرست بودن سوال‌های زیر را مشخص کنید. — ۰/۵

الف)شعر انتقادی « ای قلم» سرودهٔ عارف قزوینی است؟ درست / نادرست

ب) پروین اعتصامی ، قصیده را به سبک منوچهری به روانی و لطافت شعرسعدی می‌سرود. درست / نادرست

۴- نام پدیدآورندگان آثار را درستون« الف» به آثار در ستون « ب» وصل‌کنید.(در ستون « ب » یک مورد اضافی است.) — ۰/۷۵

« الف»	« ب »
الف) سید علی موسوی گرمارودی	۱- اگه بابا بمیره
ب) جلال آل احمد	۲- تلخ وشیرین
ج) محمد رضا سرشار	۳-گوشوارهٔ عرش
	۴- خسی در میقات

ب — **سبک شناسی (۲ نمره)**

۵- در شعر « ملک‌الشعرای بهار» و« ادیب‌الممالک فراهانی» توجه به چه قالب‌هایی بیشتر بوده‌است ؟ — ۰/۲۵

الف) قصیده و مثنوی ب) مستزاد و چهار پاره ج) قصیده و غزل د) مثنوی و غزل

۶- همهٔ گزینه‌ها « سطح زبانی» نثردورهٔ بیداری را نشان می دهد ،به جز گزینهٔ ..... — ۰/۲۵

الف)نثر دوره ساده و قابل فهم است .

ب) بسیاری از لغات انگلیسی،ترکی، فرانسوی و..... به نثر فارسی وارد شد.

ج) واژه‌ها و ترکیب‌های عربی ناآشنا کمتر می‌شود .

د) لغات و اصطلاحات دینی و عرفانی در نثر وارد می‌شود.

۷- جاهای خالی را با واژه‌های مناسب پرکنید. — ۰/۵

الف) شاعرانی که به زبان مردم عادی شعر می‌گفتند به آرایه‌های بیانی و بدیعی و سنت‌های ادبی ..... پایبند بودند.

ب)شاخص‌ترین شاعران عصر بیداری که به دفاع ازکارگران و ضعیفان توجه داشتند، فرخی یزدی و..... بودند .

۸- سوال های تشریحی

الف) دو مورد از ویژگی‌های« فکری» شعر انقلاب اسلامی را بنویسید. — ۰/۵

ب)در شعر سنتی دورهٔ انقلاب اسلامی ، تقلید و تمایل به کدام سبک‌های شعری زیاد است؟ — ۰/۵

« ادامه سوالات در صفحه دوم »

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی‌درس:**علوم و فنون ادبی ۳**	رشته :**ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**	مدت امتحان:**۹۰** دقیقه	نام و نام خانوادگی :
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تعداد صفحه: **۴**	تاریخ امتحان:**۱۳۹۸/۱۰/۱۴**	ساعت شروع:**۱۰ صبح**
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در**نوبت دی** ماه سال **۱۳۹۸**			مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
ج	**موسیقی شعر (۶ نمره)**	
	۹- واژهٔ « دلآرام» را یک بار بدون حذف همزه و یک بار با حذف همزه ، تقطیع هجایی کنید.	۰/۵
	۱۰- در تقطیع نمونه‌های زیر،برای هر مورد کدام اختیارشاعری استفاده شده‌است؟ نوع اختیار را بنویسید.	۱
	الف) جادویی « -U- » ب) بهانه «U- - »	
	۱۱- کدام گزینه با مصرع « از در درآمدی و من از خود به در شدم » هم وزن است؟	
	الف) آن یار کزو خانهٔ ما جای پری بود ب) ای بی خبر بکوش که صاحب خبر شوی	۰/۲۵
	ج) مگر تو روی بپوشی و فتنه باز نشانی د) در کار گلاب و گل حکم ازلی این بود	
	۱۲- با توجّه به بیت « آب آتش‌فروز، عشق آمد/ آتش آب‌سوز عشق آمد » پایه های آوایی، نشانه‌های هجایی و وزن شعر را در جدول زیر قرار دهید.	۲/۲۵

پایه های آوایی	
نشانه های هجایی	
وزن شعر	

	۱۳- نام بحرِحاصل از تکرار وزن زیر را به طور کامل بنویسید.	۰/۷۵
	فاعلاتن، فاعلاتن، فاعلن	
	۱۴- با توجه به بیت « کیسه هنوز فربه است ، با تو از آن قوی دلم / چاره چه خاقانی اگر، کیسه رسد به لاغری»	
	الف) در کدام رکن بیت اختیاروزنی صورت گرفته‌است؟ نوع آن چیست؟	۰/۵
	ب)کاربرد این قابلیت ، تنها در چه وزن‌هایی رخ می‌دهد؟	۰/۵
	۱۵-کدام مصراع زیر« ناهمسان» است؟	۰/۲۵
	الف)کی شعر تَرانگیزد خاطر که حزین باشد	
	ب)آبی‌تر از آنیم که بی‌رنگ بمیریم	
د	**زیبایی شناسی (۶ نمره)**	
	۱۶- آرایه‌های« مراعات نظیر ، تلمیح ، و تضمین» را در بیت‌های زیر مشخص کنید.	
	الف) به تمنای تو در آتش محنت چو خلیل گوییا در چمن لاله و ریحان بودم	۰/۲۵
	ب)درویش بی‌معرفت نیارامد تا فقرش به کفر انجامد؛ کادَ الفَقرُ اَن یَکونَ کُفراً	۰/۲۵
	ج) شعاع درد مرا ضرب در عذاب کنید مگر مساحت رنج مرا حساب کنید	۰/۲۵
	« ادامه سوالات در صفحه سوم »	

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی‌درس:**علوم و فنون ادبی ۳**	رشته :**ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**	مدت امتحان:**۹۰** دقیقه	نام و نام خانوادگی :
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تعداد صفحه: **۴**	تاریخ امتحان:**۱۳۹۸/۱۰/۱۴**	ساعت شروع:**۱۰ صبح**
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در**نوبت دی** ماه سال **۱۳۹۸**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره

۱۷- در بیت « اگر زخلق ملامت و گر زکرده ندامت / کشیدم، از تو کشیدم، شنیدم، از تو شنیدم» — ۰/۷۵

الف) « لَف دوم » و « نَشر اول » را نشان دهید.

ب) نوع « لَف و نَشر » را بنویسید.

۱۸- درکدام یک از ابیات آرایهٔ«تناقض» و درکدام ، آرایهٔ« تضاد» دیده می‌شود؟دلیل تشخیص خود را بنویسید. — ۱

الف) کی شود این روان من ساکن / این چنین ساکن روان که منم

ب)شادی ندارد آن که ندارد به دل غمی / آن را که نیست عالم غم، نیست عالمی

۱۹- در هر یک از بیت‌های گروه « الف» کدام آرایهٔ ادبی گروه « ب » به کار رفته است ؟ « قسمت « ب » یک مورد اضافه‌است.» — ۰/۷۵

« الف »	« ب »
الف)شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل / کجا دانند حال ما سبکباران ساحل‌ها ب)برلب کوه جنون خندهٔ شیرین بهار / نقش زخمی است که از تیشهٔ فرهاد شکفت ج) اگرچه نقش دیوارم به ظاهر از گران خوابی/ اگر رنگ از رخ گُل می‌پرد ، بیدار می‌گردم	۱- اغراق ۲- حسن تعلیل ۳- تلمیح ۴- مراعات نظیر

۲۰-در بیت« نگران با من استاده سحر/صبح می‌خواهد ازمن/کزمبارک دم او آورم این قوم به جان باخته را/بلکه خبر» — ۰/۵

کلمهٔ « نگران » ایهام دارد ، معانی مختلف آن را بنویسید.

۲۱- در بیت « چون شبنم اوفتاده بدم پیش آفتاب/مهرم به جان رسید و به عیّوق بر شدم»

الف) در کدام واژه آرایهٔ « ایهام تناسب» به کار رفته است ؟ — ۰/۲۵

ب) واژهٔ مورد نظر با کدام کلمه « تناسب » دارد؟ — ۰/۲۵

۲۲- آرایه‌های« اسلوب معادله» و«حس‌آمیزی» را در ابیات زیر بیابید و دلیل تشخیص خود را برای هر مورد بنویسید.

الف)آسمان فریبی آبی رنگ شد. — ۰/۵

ب) سرکشان را فکند تیغ مکافات ز پای / شعله را زود نشانند به خاکستر خویش — ۰/۵

۲۳- با توجه به بیت « خمیده‌پشت از آن گشتند پیران جهان دیده / که اندر خاک می‌جویند ایام جوانی را »

الف) شاعر چه دلیلی برای « خمیدگی پشت پیران » بیان کرده است ؟ — ۰/۵

ب) این هنر شاعرانه سبب پیدایش کدام آرایهٔ معنوی ، در بیت شده است ؟ — ۰/۲۵

« ادامه سوالات در صفحه چهارم »

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی‌درس:**علوم و فنون ادبی ۳**	رشته :**ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**	مدت امتحان:**۹۰** دقیقه	نام و نام خانوادگی :
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تعداد صفحه: **۴**	تاریخ امتحان:**۱۳۹۸/۱۰/۱۴**	ساعت شروع:**۱۰ صبح**
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در**نوبت دی** ماه سال **۱۳۹۸**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
هـ	**نقد و تحلیل نثر و نظم (۴ نمره)**	
	۲۴- با توجّه به شعر زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید .	
	۱-چون گشت زمین زجورگردون سرد و سیه و خموش و آوند،	
	۲- بنواخت زخشم برفلک مشت آن مشت تویی تو ای دماوند	
	۳-تا درد و ورم فرو نشیـــــند کافـور برآن ضمـــاد کردند	
	۴- شــو منفجـــر ای دل زمانه وان آتش خود نهفته مپسند	
	الف) دو مورد از ویژگی زبانی سرودهٔ بالا را بیابید و بنویسید .	۰/۵
	ب) شعر بالا از« محمّد تقی بهار» است ، « سطح فکری» آن را بررسی کنید.« دو مورد»	۱
	ج)آرایهٔ شاخص بیت سوم چیست؟ در مورد آن بنویسید.	۰/۵
	۲۵- با توجّه به متن « فردای آن روز به خاطرم آمد که دیروز یک‌دست از بهترین لباس‌های نودوز خود را به انضمام مایحتوی، یعنی آقای استادی مصطفی خان، به دست چلاق‌شدهٔ خودم از خانه بیرون انداخته‌ام،ولی چون تیری که از شست رفته باز نمی‌گردد، یک بار دیگربه کلام بلند پایهٔ« از ماست که برماست» ایمان آوردم و پشت دستم را داغ کردم که تا من باشم دیگر پیرامون ترفیع رتبه نگردم. «داستان کباب غاز، محمّد علی جمال‌زاده»	
	الف)یک«کنایه» در متن بیابید و معنی آن را بنویسید.	۰/۵
	ب) آرایهٔ « تضمین » را در متن پیدا کنید و بنویسید.	۰/۲۵
	ج) بین واژه‌های « دست» و « شست» چه آرایه‌ای وجود دارد؟	۰/۲۵
	د) دو مورد از ویژگی‌های زبانی نثر جمال زاده را بنویسید.	۱
	موفق و سربلند باشید	۲۰

مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس:**علوم و فنون ادبی ۳**	رشته:**ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع:**۱۰ صبح**
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه		تاریخ امتحان : **۱۳۹۸/۱۰/ ۱۴**
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در**نوبت دی**ماه سال **۱۳۹۸**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu

ردیف		نمره
۱	**الف) تاریخ ادبیّات(۲نمره)** **۱-به سبب فقر فرهنگی جامعه ۰/۲۵ ۲- سستی و رخوت حاکم بر ادبیات ۰/۲۵ ص۱۳**	۰/۵
۲	**«ج» / قائم مقام فراهانی ۰/۲۵ ص۱۹**	۰/۲۵
۳	**الف) نادرست ۰/۲۵ ص۱۵ و ۱۶ ب) نادرست ۰/۲۵ ص ۷۰**	۰/۵
۴	**الف: با «۳»(گوشوارهٔ عرش) ۰/۲۵ ص۷۱ ب: با «۴» (خسی در میقات) ۰/۲۵ ص۷۴** **ج :با «۱» (اگه بابا بمیره) ۰/۲۵ ص۷۷**	۰/۷۵
۵	**ب) سبک شناسی(۲نمره)** **گزینهٔ«الف» / قصیده و مثنوی ۰/۲۵ ص ۴۳**	۰/۲۵
۶	**گزینهٔ « د» / لغات و اصطلاحات دینی و عرفانی در نثر وارد می‌شود. ۰/۲۵ ص۴۵**	۰/۲۵
۷	**الف)کمتر۰/۲۵ ص ۴۳ ب)ابوالقاسم لاهوتی ۰/۲۵ ص ۴۴**	۰/۵
۸	**الف)۱- شاعران به مفاهیم و مضامین اسلامی به ویژه فرهنگ عاشورایی توجه نمودند. ۲- روح حماسه و عرفان در شعر این دوره آشکار است.تلفیق این‌دو را در غزل حماسی انقلاب می‌توان دید.۳- روی آوردن به مفاهیم انتزاعی در شعر این دوره آشکار است.۴- یکی از اصلی‌ترین درون مایه‌های شعر این دوره فرهنگ دفاع مقدس است.** **« دو مورد» ۰/۵ ص۱۰۰** **ب) سبک عراقی و خراسانی ۰/۵ ص ۹۹**	۱
۹	**ج) موسیقی شعر (۶نمره)** **بدون حذف همزه= دل / آ / رام ۰/۲۵ با حذف همزه = دِ / لا / رام ۰/۲۵ ص ۴۹**	۰/۵
۱۰	**الف)درهجای دوم شاعر از اختیار زبانی ۰/۲۵ کوتاه تلفظ کردن مصوّت بلند استفاده کرده‌است ۰/۲۵ ص ۵۴** **ب)درهجای آخرشاعر به جای هجای‌کوتاه ازاختیار زبانی۰/۲۵ بلند تلفّظ کردن مصوّت‌کوتاه بهره برده‌است. ۰/۲۵ ص۵۴**	۱
۱۱	**با گزینهٔ « ب» ای بی‌خبر بکوش که صاحب خبر شوی ۰/۲۵ ص ۲۴**	۰/۲۵
۱۲	پایه های آوایی ۰/۷۵ | آ بِ آ تَش | فُ رو زِ عِش | قا مَد آ تَ شِ آ ~~ا~~ | بِ سو زِ عِش | قا مَد نشانه های هجایی ۰/۷۵ | – U – – | U – U – | – – وزن شعر ۰/۷۵ | فا عِـــلا تُن | مَـــفـا عِـــلـن | فع لُن **ص ۶۵**	۲/۲۵
۱۳	**بحر رمل ۰/۲۵ مسدس ۰/۲۵ محذوف ۰/۲۵ ص ۱۰۷**	۰/۷۵
۱۴	**الف) رکن دوم مصرع دوم ۰/۲۵ قلب ۰/۲۵ ص ۸۵ ب) مُفتَعِلن ومَفاعِلن ۰/۵ ص ۸۶**	۱
۱۵	**گزینهٔ « ب» / آبی‌تر از آنیم که بی‌رنگ بمیریم ۰/۲۵ ص ۲۱**	۰/۲۵
۱۶	**د)زیبایی‌شناسی (۶ نمره)** **الف) تلمیح ۰/۲۵ ص ۳۰ ب) تضمین ۰/۲۵ ص ۳۲ ج) مراعات نظیر ۰/۲۵ ص ۲۸**	۰/۷۵
۱۷	**الف)ندامت ۰/۲۵ ؛ کشیدم ۰/۲۵ ب) نامرتب یا مشوّش ۰/۲۵ ص ۶۲**	۰/۷۵
	ادامهٔ راهنمای تصحیح در صفحهٔ دوم	

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس:**علوم و فنون ادبی ۳**	رشته:**ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع:**۱۰ صبح**
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه		تاریخ امتحان : **۱۳۹۸/۱۰/ ۱۴**
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در**نوبت دی**ماه سال **۱۳۹۸**		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu

ردیف		نمره
۱۸	الف)تناقض ۰/۲۵ ص ۶۰ ب) تضاد ۰/۲۵ دلیل این است که تضاد آوردن دو امر متضاد است؛ بدون آنکه متناقض هم باشند، اما در متناقض‌نما ، تضاد در یک امر است؛نه دو امر؛در حقیقت تناقض برانگیختن اعجاب است از راه خلاف عرف و عادت و منطق . ۰/۵ ص ۶۱	۱
۱۹	الف: با « ۴» مراعات نظیر ۰/۲۵ ص ۲۸ ؛ ب: با « ۳ » تلمیح ؛ ۰/۲۵ ص ۳۰ ج: با « ۱ » اغراق ۰/۲۵ ص ۸۸	۰/۷۵
۲۰	۱-نگریستن ؛ ۲- نگران و مضطرب ۰/۵ ص ۹۲	۰/۵
۲۱	الف) مهر ۰/۲۵ ب) آفتاب یا عیّوق ۰/۲۵ ص ۹۲	۰/۵
۲۲	الف)حس‌آمیزی ۰/۲۵ دلیل :آمیزش یک امر ذهنی با حس بینایی ۰/۲۵ ص ۱۱۴ ؛ ب) اسلوب معادله ۰/۲۵ دلیل : بیان مطلبی در دو عبارت مستقل به نحوی که یکی از طرفین که به صورت ضرب‌المثل است ،معادلی است برای تأیید عبارت دیگر. ۰/۲۵ ص ۱۱۶	۱
۲۳	الف)که درخاک به دنبال جوانی می‌گردند،۰/۲۵که یک دلیل ادبی و غیر واقعی است ۰/۲۵ ب)حسن تعلیل ۰/۲۵ ص ۱۱۷	۰/۷۵
۲۴	هـ) نقد و تحلیل نثر و نظم (۴ نمره) الف)دربیت‌ها ،جمله‌ها به شکل مرکب است ، بین واژه‌ها روابط معنایی تناسب: سرد و سیاه و خاموش ؛ منفجر و آتش ؛ درد و ورم و ضماد؛ تکرار: مشت و تو . آوردن واژه‌های کهنه ضماد و آوند . ساده بودن زبان شعر، ساختمان بیشتر واژه-ها ساده است . بیشتر واژه‌ها فارسی‌اند به جز یکی دو مورد عربی . به کار بردن فعل پیشوندی فرو نشیند . به کاربردن بنواخت به جای زد . (دو مورد) هر مورد ۰/۲۵ صص ۱۶و ۱۷ ب)نوع ادبی شعر ادبیات پایداری و مقاومت است. دماوند نماد آزادیخواهان و آگاهان خاموش جامعه؛ درون مایه: دعوت به قیام و مبارزه در برابر بیداد و ستم پادشاه وقت محمد علی شاه قاجار ؛ شعر جنبهٔ ملی و میهنی دارد و درمورد مسائل روز جامعه طرح مسائل سیاسی- اجتماعی با زبان حماسی در سبک خراسانی سروده شده‌است؛ شعر در خدمت آزادی و وطن خواهی و مخالفت با دولت وقت و برای برانگیختن احساسات ملی و وطنی مردم برای دعوت به قیام (۲مورد) هر مورد ۰/۵ صص ۱۶و ۱۷ ج) حسن تعلیل ۰/۲۵ علت نشستن برف بر قلهٔ دماوند را تسکین درد می‌داند. ۰/۲۵ ص۱۶	۰/۵ ۱ ۰/۵
۲۵	الف) از ماست که بر ماست کنایه ازمقصر دانستن خود ؛ پشت دست داغ کردن : عبرت گرفتن و توبه کردن(یک مورد) ۰/۵ ص ۷۴ ب) « از ماست که بر ماست » ۰/۲۵ ج) جناس ناقص ۰/۲۵ ص ۷۴ د) قالب متن داستان است . به محتوا توجّه دارد و در نقد تظاهر و دورویی است . سبک نویسندگی و کاربرد واژگان عامیانه و متداول در نثرهمان دوره است مانند: دست چلاق شده ، پشت دست داغ کردن ، و کلام را به طبع خوانندگان نزدیک کرده‌است. درون مایه طنزمانند: لباس نودوز خودم را با مایحتوی بیرون انداخته‌بودم . به راه کسانی چون زین العابدین مراغه‌ای و دهخدا رفته‌است. (۲ مورد) هر مورد ۰/۵ ص ۷۴	۰/۵ ۰/۵ ۱
	"درپایان، نظر همکاران گرامی در بخش نقد و تحلیل نظم و نثر صا ئب ا ست"	۲۰

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس : **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته : **ادبیات و علوم انسانی** **علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع: **۱۰ صبح**	نام و نام خانوادگی :
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تعداد صفحه: **۴**	تاریخ امتحان: **۱۳۹۷/۱۰/۱۹**	مدت امتحان: **۹۰** دقیقه
دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در **نوبت دی** ماه سال **۱۳۹۷**		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره

الف تاریخ ادبیات (۲ نمره)

۱- چه ویژگی، شعرپروین اعتصامی را ازدیگرشاعران متمایز می‌کند؟ ۰/۵

۲- توضیح زیر،کدام شخصیّت را معرّفی می‌کند ؟ ۰/۲۵

« درطنز، هجو و هزل چیره دست بود. در شعر وی اگرچه اندیشه های نوگرایانه وجود دارد، ولی جایگاه خانوادگی (نواده فتحعلی قاجار)و تفکرات شخصی او، مانع آن می‌شود که در ردیف شاعران آزادی خواه مشروطه قرارگیرد. قطعهٔ« قلب مادر» از اوست.»

الف) عارف قزوینی ب) فرخی یزدی ج) ایرج میرزا د) محمد تقی بهار

۳- درست یا نادرست بودن جمله‌های زیر را مشخّص کنید. ۰/۵

الف)هدف انجمن ادبی خاقان رهایی شعرفارسی از تباهی و انحطاط اواخردورهٔ صفوی و بعد ازآن بود.

ب)ادیب الممالک فراهانی سردبیری مجلهٔ « بهار» را برعهده داشت.

۴- نام پدید آورندگان آثار در ستون « الف» را به آثار در ستون « ب » وصل کنید. (در ستون « ب » یک مورد اضافی است.) ۰/۷۵

« الف»	« ب »
الف) سیمین دانشور	۱- داستان باستان
ب) میرزا حسن خان بدیع	۲- ملاقات در شب آفتابی
ج) علی مؤذنی	۳-کشتی پهلو گرفته
	۴- سووشون

ب سبک شناسی (۲ نمره)

۵- درسبک شعری کدام دوره، برخی ازشاعران به کاربرد واژگان کهن مثل : بادافره، خلیدن،گلخن و... توجه داشتند؟ ۰/۲۵

الف) دورهٔ بیداری ب) دورهٔ بازگشت ادبی ج) دورهٔ انقلاب اسلامی د) دورهٔ معاصر

۶- همهٔ گزینه ها « سطح فکری » نثرادبیات معاصر تا انقلاب اسلامی را نشان می دهد، به جز گزینهٔ ۰/۲۵

الف) نثر این دوره تنوع مضمونی دارد. ب)طنز سیاسی- اجتماعی در نثر این دوره چشم نواز است.

ج) مکتب های فلسفی و ادبی قرن نوزده و بیستم اروپا درادبیات داستانی این دوره حضوری آشکار و تأثیرگذار دارند.

د)رمان‌های تاریخی، سیاسی، علمی، فلسفی و... نگاشته می‌شوند.

۷- جای خالی را با عبارت مناسب پرکنید. ۰/۵

یکی از ضعف های تکنیکی در اغلب داستان های دوران مشروطه، ..... در بعضی صحنه های داستان و سخن گفتن او با خواننده است که امروز کابرد چندانی ندارد.

۸- سوال های کوتاه پاسخ :

الف) بارزترین ویژگی‌های ادبیات دورهٔ بیداری چیست؟ ۰/۲۵

ب) در« سطح ادبی» شعر دورهٔ معاصر، علاوه بر قالب‌های سنتی وسپید،کدام قالب، پرکاربرد است؟ ۰/۲۵

ج) دو مورد از مضامین « فکری» نثر دورهٔ انقلاب اسلامی را بنویسید. ۰/۵

« ادامه سوالات در صفحه دوم »

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس : **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته : **ادبیات و علوم انسانی** **علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع: **۱۰ صبح**	نام و نام خانوادگی :
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تعداد صفحه: **۴**	تاریخ امتحان: **۱۳۹۷/۱۰/۱۹**	مدت امتحان: **۹۰ دقیقه**
دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در **نوبت دی** ماه سال **۱۳۹۷**		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
ج	**موسیقی شعر (۶ نمره)**	
	۹- با توجّه به بیت :« برداشته دل زکار او بخت درماند پدر به کار او سخت »	۲/۲۵
	پایه های آوایی، وزن شعر و نشانه‌های هجایی را در جدول زیر قرار دهید.	

پایه های آوایی	
وزن شعر	
نشانه های هجایی	

۱۰- کدام گزینه، وزن معادل، نشانه های هجایی مقابل است ؟« -UU- U -U- // -UU- U -U- »	۰/۵
الف) مَفاعلن ، فعلاتن // مَفاعلن ، فعلاتن **ب) مفعولُ ، مفاعیلن // مفعولُ ،مفاعیلن**	
ج) مفعولُ ، فاعلاتن // مفعولُ ،فاعلاتن **د)مفتعلن ، مَفاعلن // مفتعلن ، مَفاعلن**	
۱۱- در تقطیع نمونه‌های زیر، کدام اختیار (زبانی) شاعری استفاده شده است ؟	۰/۵
الف)جادویی « - U-» **ب) برآید «U- - »**	
۱۲- وزن حاصل از تکرار ارکان زیر را بنویسید.	۰/۷۵
« فعولُن، فعولُن، فعولُن، فَعَل »	
۱۳- پس از تقطیع هجایی بیت زیر،یک نمونه اختیار زبانی و یک نمونه اختیار وزنی به کار رفته را در بیت، معلوم کنید. « تو با خدای خود انداز کار و دل خوش دار که رحم اگر نکند مدّعی خدا بکند »	۱
۱۴- شعر زیر در چه قالبی سروده شده است؟ دو ویژگی این نوع شعر را بنویسید.	۰/۷۵
« نَفَسَم را پرِ پرواز از توست/ به دماوند تو سوگند،که گر بگشایند / بندم ازبند، ببینندکه آواز از توست »	
۱۵- کوتاهی و بلندی مصراع های شعر، در کدام قالب شعر کهن، پیشینه داشته است ؟	۰/۲۵
الف) مسمّط ب) ترکیب بند ج) مثنوی د) مستزاد	
د	**زیبایی شناسی (۶ نمره)**	
	۱۶- در بیت های زیر، هر یک از قسمت های مشخّص شده، کدام آرایهٔ معنوی را به وجود آورده است ؟	
	الف) اینکه گاهی می‌زدم برآب و آتش خویش را روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع	۰/۲۵
	ب) بهر این فرمود رحمان ای پسر « کل یوم هو فی شأن » ای پسر	۰/۲۵
	ج)حرفی است که این خضر به آب بقا رسید زین چرخ دل سیه، دم آبی ندید کس	۰/۲۵
	۱۷- بیت زیر کدام آرایهٔ ادبی را نشان می‌دهد؟ دانستهٔ تاریخی خود را در مورد آن بنویسید.	۰/۵
	این مَه که چون منیژه لب چاه می‌نشست گریان به تازیانهٔ افراسیاب رفت	
	۱۸- در بیت« با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است مارا فراغتی است که جمشید جَم نداشت »	۰/۷۵
	الف) « لَف اول » و « نَشر دوم » را بیابید و بنویسید. ب) نوع « لَف و نَشر » را مشخّص کنید.	
	« ادامه سوالات در صفحه سوم »	

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس : **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته : **ادبیات و علوم انسانی** **علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع: **۱۰ صبح**	نام و نام خانوادگی :
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه	تعداد صفحه: **۴**	تاریخ امتحان: **۱۳۹۷/۱۰/۱۹**	مدت امتحان: **۹۰** دقیقه
دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در **نوبت دی** ماه سال **۱۳۹۷**		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
	۱۹- در کدام یک از بیت های زیر،آرایهٔ « متناقض نما » دیده می‌شود؟ دلیل تشخیص خود را بنویسید.	۰/۷۵
	الف) گوش ترحّمی کو کز ما نظر نپوشد دست غریق یعنی فریاد بی صدایم	
	ب) هرچه جز بار غمت بر دل مسکین من است برود از دل من، وز دل من آن نرود	
	۲۰- در هر یک از بیت های گروه « الف» کدام آرایهٔ ادبی گروه « ب » به کار رفته است ؟ « قسمت « ب » یک مورد اضافه است.»	۰/۷۵

« الف »	« ب »
الف)ما گرچه مرد تلخ شنیدن نه‌ایم؛ لیک / تلخی که از زبان تو آید، شنیدنی است	**۱- اغراق**
ب)خانه زندان است و تنهایی ضلال / هر که چون سعدی گلستانیش نیست	**۲-تناقض**
ج) گر برگ گل سرخ کنی پیرهنش را / از نازکی آزار رساند بدنش را	**۳- حس آمیزی**
	۴- ایهام

	۲۱- با توجّه به بیت :« خمیده پشت از آن گشتند پیران جهاندیده که اندر خاک می‌جویند ایام جوانی را »	
	الف) شاعر چه دلیلی برای خمیدگی پشت پیران بیان کرده است ؟	۰/۲۵
	ب) این هنر شاعرانه سپ پیدایش کدام آرایهٔ معنوی، در بیت شده است ؟	۰/۲۵
	۲۲- در بیت :« گر هزار است بلبل این باغ همه را نغمه و ترانه یکی است »	
	الف) در کدام واژه آرایهٔ « ایهام تناسب » به کار رفته است ؟	۰/۲۵
	ب) واژهٔ مورد نظر با کدام کلمه‌ها « تناسب » دارد؟	۰/۵
	۲۳- کدام یک از بیت‌های زیر، « اسلوب معادله » دارد؟ دلیل خود را بنویسید .	۰/۷۵
	الف) به یک کرشمه که در کار آسمان کردی هنوز می‌پرد از شوق چشم کوکب ها	
	ب) بی‌کمالی‌های انسان از سخن پیدا شود پستهٔ بی مغز چون لب واکند، رسوا شود	
	۲۴- در بیت زیر، آرایه « تضمین » را بیابید و مورد تضمین شده را تعیین کنید .	۰/۵
	ایوب با چندین بلا، کاندر بلا شد مبتلا پیوسته این بودش دعا : « الصبرُ مفتاحُ الفَرج »	
هـ	نقد و تحلیل نثر و نظم (۴ نمره)	
	۲۵- دو آرایهٔ ادبی در سرودهٔ زیر بیابید و بنویسید .	۰/۵
	آغوش سحر تشنهٔ دیدار شماست مهتاب خجل ز نور رخسار شماست	
	خورشید که در اوج فلک خانهٔ اوست همسایهٔ دیوار به دیوار شماست	

« ادامه سوالات در صفحه چهارم »

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس : **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته : **ادبیات و علوم انسانی** **علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع: **۱۰ صبح**	نام و نام خانوادگی :
پایه دوازدهم دورهٔ دوم متوسطه	تعداد صفحه: **۴**	تاریخ امتحان: **۱۳۹۷/۱۰/۱۹**	مدت امتحان: **۹۰ دقیقه**
دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در **نوبت دی** ماه سال **۱۳۹۷**			مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره

۲۶- با توجّه به شعر زیر به پرسش ها پاسخ دهید .

از مُلک ادب حـکم گزاران همه رفتند — شو بار سفر بنـد که یاران همه رفتند

آن گرد شتابنده که در دامن صحراست — گوید چه نشینی که سواران همه رفتند

داغ است دل لاله و نیـلی است بَر سرو — کز باغ جهـان لاله عذاران همه رفتند

افسوس که افسانه سرایان همه خفتند — افـدوه که افـدوه گساران همه رفتند

« ملک الشعرای بهار »

الف) دو مورد از ویژگی‌های زبانی این سروده را بنویسید . ۰/۵

ب) شعر بالا از « ملک الشعرای بهار »است، سطح فکری آن را بررسی کنید. ۱

۲۷- با توجّه به متن « ننه! این زمین روی چیه؟ روی شاخ گاو، گاو روی چیه؟ روی ماهی، ماهی روی چیه؟ روی آب، وای وای! الهی روده‌ات ببره، چقدر حرف می‌زنی؟! حوصلم سر رفت! آفتابه لگن شش دست، شام و ناهار هیچی! گفت نخور، عسل و خربزه با هم نمی‌سازند! نشنید و خورد.»

الف)دو مورد از ویژگی‌های زبانی نثر دهخدا را بنویسید. ۰/۵

ب) یک «کنایه» و یک « ضرب المثل » را بیابید و مفهوم آن ها را بنویسید. ۱

۲۸- دو مورد از ویژگی های فکری متن زیر را بنویسید. ۰/۵

« ... مینی بوس با سرعت نه چندان زیاد پیش می‌رفت، نگاه کردم به مناظر اطراف جاده، بعد از هفتاد و پنج روز زندانی بودن، حس فراموش نشدنی در من ایجاد می‌کرد. کاش می‌شد گوشه‌ای بایستیم. این آرزو هنوز در دلم بود که ناگهان صدایی مثل شلیک گلوله بلند شد و مینی بوس افتاد به تکان‌های شدید. لاستیکش ترکیده بود. راننده و محافظان مسلح برای تعویض لاستیک پیاده شدند. عراقی‌ها مجبور شدند همانجا لاستیک را پنچرگیری کنند.»

« آن بیست و سه نفر، احمد یوسف زاده»

موفق و سربلند باشید ۲۰

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته: **ادبیات و علوم انسانی** **علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع: **۱۰ صبح**	مدّت امتحان: **۹۰ دقیقه**
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه		تاریخ امتحان : **۱۳۹۷/۱۰/ ۱۹**	
دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور **دی ماه** سال **۱۳۹۷**		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu	

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱	الف) تاریخ ادبیات(۲نمره) شکل تصرّف وی در مضامین و کیفیّت ارائهٔ آنها. ۰/۵ ص۷۰	۰/۵
۲	گزینهٔ «ج» ایرج میرزا ۰/۲۵ ص۱۶	۰/۲۵
۳	الف) درست ۰/۲۵ ص ۱۲ ب) نادرست ۰/۲۵ص ۱۵	۰/۵
۴	الف-۴ (سووشون) ۰/۲۵ ص۷۴ ب-۱ (داستان باستان)۰/۲۵ ص۱۸ ج-۲ (ملاقات در شب آفتابی)۰/۲۵ ص۸۰	۰/۷۵
۵	ب) سبک شناسی(۲نمره) گزینهٔ « الف » سبک دورهٔ بیداری ۰/۲۵ ص۴۳	۰/۲۵
۶	گزینهٔ « ب» / طنز سیاسی – اجتماعی در نثر این دوره چشم نواز است. ۰/۲۵ ص۹۸	۰/۲۵
۷	حضور راوی سوم شخص ۰/۵ ص ۴۶	۰/۵
۸	الف)توجه به مردم ۰/۲۵ ص ۴۴ ب)قالب نیمایی ۰/۲۵ ص ۹۷ ج) بی توجهی به مادیات ،دعوت به اخلاقیّات استکبارستیزی،مبارزه با بی عدالتی اجتماعی،استقبال از شهادت و فرهنگ ایثارو دفاع از وطن « دو مورد » ۰/۵ ص ۱۰۱	۱
۹	ج) موسیقی شعر (۶نمره) ص ۲۷ توجّه: « مستفعلُ فاعلاتُ فع لُن » نیز معادل این وزن است.	۲/۲۵
۱۰	گزینهٔ « د » مفتعلن مفاعلن / مفتعلن مفاعلن ۰/۵ ص ۵۳	۰/۵
۱۱	الف) کوتاه تلَفظ کردن مصوّت بلند۰/۲۵ص ۵۲ ب) امکان حذف همزه ۰/۲۵ص ۴۹	۰/۵
۱۲	بحرمتقارب مثمن محذوف ۰/۷۵ ص۱۰۷	۰/۷۵
۱۳	الف) حذف همزه هجای هفتم از مصرع اول (زبانی) ص ۴۹ ب) بلند بودن هجای پایانی در مصرع اول (وزنی) ص ۸۳ ج) امکان حذف همزه هجای سوم ازمصرع دوم (زبانی) ص ۴۹ د)ابدال درهجای سیزده وچهارده مصرع دوم به جای دو هجای کوتاه یک هجای بلند آمده (وزنی) ص۸۵ (هر مورد ۰/۵)	۱
	ادامهٔ راهنمای تصحیح در صفحهٔ دوم	

پایه های آوایی ۰/۷۵	بُر دا شِـــــ	تِ دِل زِ کا	رِ او بَغت
	دَر مان دِ	پِ دَر بِ کا	رِ او سَخت
وزن شعر ۰/۷۵	مَفـــعو لُ	مَـــفا عِـــلُن	فَـــعو لن
نشانه های هجایی ۰/۷۵	– – U	U – U –	U – –

تُ با خُ دا	یِ خُ دَنْ دا	زِ کا رُ دِل	خش دار
U – U –	– – U U	– U – U	– ~~کلا~~ «–»
کِ رَح مَنْ گَر	نَ کُ نَد مُد	دَ عی خُ دا	بُ کُ نَد ~~لکلا~~ – «–»

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته: **ادبیات و علوم انسانی** **علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع: **۱۰ صبح**	مدت امتحان: **۹۰ دقیقه**
پایه دوازدهم دورهٔ دوم متوسطه		تاریخ امتحان : **۱۳۹۷/۱۰/ ۱۹**	
دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور **دی ماه** سال **۱۳۹۷**		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu	

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱۴	الف)شعر نیمایی (نو) ۰/۲۵ ب) شعر نیمایی وزن عروضی دارد اما تعداد هجاهای مصراع ها ونیزطول آن ها برابر نیست و قافیه در آن آزاد است. (ذکر دو مورد کافی است) ۰/۵ ص ۱۰۵	۰/۷۵
۱۵	گزینهٔ « د » (مستزاد)۰/۲۵ ص ۱۰۶	۰/۲۵
۱۶	د)زیبایی شناسی (۶ نمره) الف) تضاد ۰/۲۵ ص۵۹ ب) تضمین ۰/۲۵ ص۳۲ ج) تلمیح ۰/۲۵ ص۳۵	۰/۷۵
۱۷	تلمیح ۰/۲۵ اشاره به داستان تاریخی بیژن و منیژه دارد. ۰/۲۵ ص۳۰	۰/۵
۱۸	الف) لف اوّل : جیب ۰/۲۵ نشر دوم : مِی ۰/۲۵ ب) لف ونشر مرتّب ۰/۲۵ ص۶۲	۰/۷۵
۱۹	« الف» ۰/۲۵ همراهی واژه های فریاد با بی‌صدایی و مفهومی که این واژه ها بیان نموده اند، متناقض نما است؛ شاعر هنرمندانه دو واژه را که عقلاً ارتباط بین آنها غیر ممکن است ،به هم مربوط ساخته است. ۰/۵ ص ۶۱	۰/۷۵
۲۰	الف) (۳) «حس آمیزی» ۰/۲۵ ص۱۱۷ ب) (۴)« ایهام»۰/۲۵ ص۹۰ ج) (۱)« اغراق » ۰/۲۵ ص ۹۲	۰/۷۵
۲۱	الف)دلیل خمیدگی پشت پیران این است که در خاک به دنبال جوانی می‌گردند. ۰/۲۵ ب) حُس تعلیل ۰/۲۵ ص ۱۱۷	۰/۵
۲۲	الف) هزار ۰/۲۵ ب) بلبل ، باغ ، نغمه و ترانه « دو مورد » ۰/۵ ص ۹۱	۰/۷۵
۲۳	«ب » / بی کمالی های انسان از سخن پیدا شود پستهٔ بی‌مغز چون لب واکند، رسوا شود ۰/۲۵ همان طورکه بی‌مغزی پسته از باز بودن دهانش پیداست، انسان بی‌کمال نیز با بازکردن دهان ؛ بی‌کمالی اش آشکارمی‌گردد.(مصرع دوم تاییدی بر مصرع اول است.)۰/۵ ص ۱۱۶	۰/۷۵
۲۴	مصرع دوم « الصَّبرُ مفتاحُ الفَرج » ۰/۲۵ آوردن حدیث ۰/۲۵ ص۳۶	۰/۵
۲۵	هـ) نقد وتحلیل نظم ونثر(۴نمره) آغوش سحر استعارهٔ مکنیّه یا اضافهٔ استعاری- خجل بودن مهتاب استعارهٔ مکنیّه یا تشخیص-تشنهٔ دیدار کسی بودن کنایه از انتظار دیدار کسی داشتن - اوج فلک کنایه از نهایت بلند مرتبگی- همسایه دیوار به دیوار کنایه از بسیار نزدیک - مراعات نظیر بین کلمات « سحر،مهتاب،نور،خورشیدو فلک»- تکرار واژهٔ دیوار و شماست- واج آرایی صامت «س» ،« ر » ، کسره اضافی(دو مورد کافی است.)ص۴۷	۰/۵
۲۶	الف)به کار بردن فعل شو به معنی برو - ساختمان بیشتر کلمات ساده است اما بعضی از کلمات ساختمان مشتق – مرکب دارند. مانند حکم گزاران ،لاله عذاران ...- جمع اسم با « ان » فارسی - به کار بردن فعل مضارع ساده به جای مضارع التزامی مانند : بند، گوید، نشینی- به کار بردن شبکهٔ معنایی تناسب : گَرد،صحرا،سواریا داغ ،لاله،لاله عذاران یا باغ ،لاله سرو (هر پاسخ درست دیگر) (دو مورد) ۰/۵ ص ۴۶ ب)عشق به وطن و بیان ظلم و بی‌عدالتی استبدادگران- دعوت به قیام و آزادی خواهی و حسرت از دست دادن آزادی - خواهان - سخن از درد مردم و کشته شدن آزادی خواهان- شعرتحت تأثیر حوادث سیاسی دوران مشروطه وحاکمیت فضای سیاسی است. ۱ نمره ص ۴۶	۰/۵ ۱
	ادامهٔ راهنمای تصحیح در صفحهٔ سوم	

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته: **ادبیات و علوم انسانی** **علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع: **۱۰ صبح**	مدت امتحان: **۹۰ دقیقه**
پایه **دوازدهم** دورهٔ دوم متوسطه		تاریخ امتحان : **۱۳۹۷/۱۰/ ۱۹**	
دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور **دی ماه** سال **۱۳۹۷**		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu	

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۲۷	الف)زبان ساده و قابل فهم- جمله ها کوتاه – در ساختار و ترکیب دستوری کلام، جمله هادرست تر و با طبیعت زبان هماهنگ تر می‌شوند– استفاده ازاصطلاحات وتمثیلات محاوره ای مانند: روده ات ببره، حوصلم سر رفت– تکرار عبارت های عامیانه– استفاده از واژگان عربی آشنا مانند: حرف،حوصله،مثل، حالا. (ذکردومورد) ۰/۵ ص ۲۰ ب)کنایه: روده بریدن - ساکت شدن ،حرف نزدن ؛ ضرب المثل : آفتابه لگن شش دست، شام و ناهار هیچی- تشریفات و تجملات سفره بیشتر از محتویات آن است و همچنین کنایه از : حواشی بیش از اصل آن (هرمورد ۰/۵ نمره) ص ۲۰	۰/۵ ۱
۲۸	تنوع موضوع ها. دگرگونی های بنیادی، مانند مقاومت هشت سالهٔ مردم در جنگ تحمیلی . اندیشه حاکم بر داستان اجتماعی است. استقبال از شهادت ،فرهنگ ایثار ودفاع از وطن . ص ۱۰۱ برشی از خاطرات ۸ سال اسارت ۲۳ نوجوان۱۳ تا ۲۳ ساله . خود نوشت احمد یوسف زاده از کتاب «آن بیست و سه نفر» ماجرای گروهی نوجوان رزمندهٔ ایرانی از تیپ ثارالله کرمان که در مرحلهٔ مقدماتی عملیّات بیت المقدس،در سال ۶۱به اسارت نیروی های عراقی درآمدند، نویسندهٔ داستان یکی از اسرا بود. صدام می‌خواست از سن کم آن ها استفاده تبلیغاتی کند ولی آن ها با حماسه آفرینی و رشادت مانع کار او شدند و تا ۲۶ مرداد ۶۹ در اسارت ماندند. (یا هر پاسخ مناسب دیگر) ۰/۵ ص۱۲۱	۰/۵
	" درنهایت، نظر همکاران محترم صا ئب ا ست"	۲۰